

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Békegalambok.

Budapest, február 16.

(K.) Lám-lám, a késhegyig menő harc-
nak még csak az elején vagyunk s már itt
vannak a békegalambok! Ki látta őket? Mi
nem. De valaki mégis láthatta, mert egyszer
csak felütközik a sajtóban a hír, hogy a szélső-
bal talán leszerel, hogy ismert béketehetségek
már belefogtak a munkába s hogy a kor-
mány nem fogja ugyan visszavonni a katonai
javaslatokat, de más téren nagy kompenzá-
ciókat ad majd az ellenzéknek. Oh titokzatos
békegalambok, minő csacsák is vagytok és
milyen hirtelenek! Máskor jóval később
szoktatok megjelenni és mindenesetre óva-
kodtok attól, hogy a kompenzációkról nyom-
ban beszéljétek. Oh talán nem is vagytok ti
békegalambok, hanem egyenes ágon leszármazottjai
ama nevezetes hollónak, aki a róka dicséretére
kiejtette szájából a sajtot. Oh talán egyáltalán
nem is vagytok, csak valakinek fölhevült képzeletéből röpültetek ki
a világba. Oh békegalambok — minő kacsák
vagytok!

Balgaság volna azt mondani, hogy béke-
galambok egyáltalán sohasem játszottak szerepet
a mi parlamenti életünkben. Játszottak, sőt igen
jelentős szerepük volt. De mi dolguk lehetne most?
Olyan kormány áll az ügyek élén, melytől úgy
kell a kompenzációkat kiereszkölni? Higgadt és
elfogulatlan ember ilyen nem mondhat. Ez a kormány
nem kért és nem kapott kíméletet az ellenzék-
től, állta is mindig a legerősebb ostromokat, de
azt a vádat még senkisémet emelte ellene,
hogy valami kivihetőt úgy kellett volna tőle
kiereszkölni. Ha valamire szüksége van ennek
a nemzetnek s az kivihető, akkor ez a kormány
nem is tartogatta kompenzációnak. Egyszerűen
megcsinálta. Örül, ha tehet valamit az ország
és a nemzet érdekében, nem hogy a megcsinálható
jót tartogatná nehezebb időkre kompenzációnak.
Az is igaz, hogy

viszont a szükségeset megcsinálja akkor, mikor
szükséges és nem halogatja azért, mert ebben
a pillanatban kevésbé népszerű. A katonai javas-
latok itt vannak, mert halaszthatatlanok s ha nem
abban a nyers formában fektüsznek a törvény-
hozás asztalán, mint aminőknek kezdetben
tervezték, az sem kompenzáció az ellenzék-
nek, hanem a nemzeti és katonai érdekek
bölcös összevetésének eredménye. Az, amire
föltétlenül szükség van s amiből törvény is
lesz. Ha már most egyszerre ilyen hamar
megjelennek a békegalambok, mit bizonyít ez?
Azt bizonyítja, hogy ellenzéki békegalambok,
akik azért sietnek, mert érzik, hogy a katonai
javaslatokat a nagy felelősség tudatában nem
lehet sokáig megakasztani s akiknek az is
sietős, hogy megmondják a föltételeket, melyek
alatt az obstrukció nyomban leszerel. Az
ellenzék az, melynek bokraiból ezek a béke-
galambok kiröpülnek. Az ellenzék az, mely
ime, kerülő uton elrebegi, hogy legalább kom-
penzációkat szeretne. De kompenzációk nem
képzeltetők, mert ami jó s ami megcsinál-
ható, az ugys programjában van a kor-
mánynak s egyáltalán nem pályázik kompen-
zációnak. Ami jó, azt nem kell a kormánytól
kiereszkölni s ami szükséges, azt még az
obstrukciótól is ki fogja ereszökölni a kor-
mány és a többség.

Békegalambra nincs szükség, csak lelki-
ismeretre. Hinni kell, hogy az ellenzék hall-
gatni fog a lelkiismeret szavára és ha egyelőre
próbálkozik is az obstrukciós játékkal, kellő
időben megtalálja a jobbik esztét. De ha ez a
hit hiabavaló, akkor elegendő lesz a szabad-
elvűpárt lelkiismerete is. Ez a párt nem fe-
ledheti, hogy az ő munkája minden pillanat-
ban megkezdődhetik s nem szabad a parla-
menttől távolmaradnia, mert az a tájék
most sivár, unalmas és izlése ellen való. A
szabadelvűpártnak most az egész törvény-
hozás helyett kell helyét megállnia; az egész tör-
vényhozás komolyságát kell óvnia. Övé a nagyob-
bik, talán a teljes felelősség. A technikai

obstrukció minden nyílával szemben neki
kell odadálnia paizsnak. Ha az ellenzék ki-
vonul a tanácssteremből, neki ott kell lennie,
hogy a határozatképesség soha se legyen
megtámadható. Ha az ellenzék tréfát és ját-
szik, neki azt is komolyan kell vennie. Ha az
ellenzék permanens a galiba-csinálásra, a
szabadelvűpárt legyen permanens a mentésre.
Ha az ellenzék tréfát csinál a legkomolyabb
dolgokból, a szabadelvűpárt várja komolyan
a legléghabb tréfákat is. Ez az ő lelki-
ismeretének kérdése és ki van zárva, hogy
megfelelkezzék kötelességéről. Amilyen bi-
zonyos, hogy az ellenzék, ha másért nem,
de a nimbusz kedvéért mindent meg fog
próbálni s a technikai obstrukciótól kezdve a
békegalambok kiröpítéséig mindent megkísérel,
csak hogy az országvilág előtt hirdetteit har-
ban győztes maradjon, olyan bizonyos, hogy
a szabadelvűpárt helyén marad s tréfának
vagy komoly ostromnak egyforma lelkiismeret-
tességgel fog szemébe nézni. Az ellenzék meg
fog róla győződni, hogy a szabadelvűpárt
csuffá teszi a szövöttezett vitarendezőket min-
den fintáját s a törvényhozás határozatképes
lesz akkor is, ha az ellenzéknek tetszik egy
adott jeltre kivonulni a folyosókra. Az egyik
ajtón kimegy az ellenzék, a másikon ott ter-
em a szabadelvűpárt. Minden rendben van.
Folytassuk a játékot, uraim!

S még valamiről essék szó, ami nem
mellékes. Mit gondol az ellenzék, a nemzet
nem csinálja-e meg hozzá maga glosszáit, ha
látja fogja, hogy az obstrukciós tréfák között
a szabadelvűpárt komolyan teljesíti köteles-
ségét? Megcsinálja, okvetlenül. Azt fogja
mondani, hogy kevés komolyság van az
ellenzék céljaiban, ha ilyen kevésbé komoly
eszközökkel tör felejük. És azt fogja mon-
dani, hogy komoly nemzeti szükség az, mely-
nek érdekében a nagy szabadelvűpárt még
tréfákkal, ötletekkel és manőverekkel szemben
is komolyan áll meg a helyén. S a nemzet-
nek igaza lesz. Mert a szabadelvűpárt nem

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(64)

Fölfedezésem egészen büszkévé tett.

— Menjünk tovább!

A sziklák köze egyre változott, az agyag-
palát felváltotta a sienit, majd a trachit; eruptiv
képződmények mutatkoztak. Egyszer csak egy
kerekded amphitheatrumszerű utunkat, melynek
fenekét egy tó képezte. E körönd egyik oldala
fekete volt. A felyülről bevilágító napfénynél fel-
ismertem a kőzetet. Az fekete kőzeten volt. A
legtökéletesebb kőzeten, mely már megközelíti a
tisztá anthracitot.

Amint közel eveztem a sziklához, bámulva
szemlélttem e csillámló falat, melynek fekete alap-
jából kivihetők voltak az özönvízelőtti világ
tanuinak körrajzai, egy anthracotherium, egy
plesiosaurusnak a feje, egy repülő gyíknak a
szárnya, csigák, kagylók, actiniák, aztán szita-
kötők, libellák, óriás páfrányok derokai, ahogy azokat
a világömlés eltemette s a természet kőzenné
váltotta. A sziklafal legalább harminc méternyi
szélességű lehetett, harántfekvő rétegei mutatták,
hogy mélyen lehatol a föld alá.

Számmal kifejezhetetlen kincs fekszik itten.

En a cákányommal kivágtam a kőszénfalból
egy gyönyörű goniatites Rossaet s egy még szebb
goniatites sphaericus-t eltettem a leltárcám közé.

E kerek tavauskán túl kezdődött azután a
vizroham, mely lesodort bennünket a zubatagon
át a tengerbe. A kőszén-réteg keskenyebb alak-
ban egész a tengerpartig tartott, ott csak egy
trachit-fekvés takarta el a szem elől. Cákányom-
mal megkezdtem a turást, amíg az első kőszén-
darabokra ráakadtam. Azokból is tettem a tar-
solyombomba.

Nem is álmodtam ily felfedezésről.

Ez a kőszéntelep még az opálbányát is fe-
lyülmúlja sokszorosan.

Fellengző terveim voltak. Azt hittem, sike-
rülniök kell.

A milliók ellensége.

Amint hátunkra vett osónakjainkkal felbal-
lagtunk a lépcsősoron a vashajóhoz, az otthoniak
mind élénk siettek üdvözölni.

— Szerencsével jártatok? — kérde tőlem a
Capitano.

— De még mekkora szerencsével! — És aztán
elmondtam neki a tapasztalataimat. Az egész
telep odagyúlt körülöm. Azma is feljött a ka-
rámból.

A kőntelepét elhallgattam. Egyenesen az
opálbarlangon kezdtem.

Leírtam, amit láttam. És azután elővettem a
tarsolyomból a mutatványul elhozott kincsda-
rabot, az opállá vált őszállat állkapcsát.

Mindenki elbámult rajta. Maga a Capitano
elismerte, hogy ez egy természeti ritkaság.

— És ezt nem lehet viselni ékszernek!
— jegyzé meg a donna.

— Van ott ékszernek való darab elég, — biz-
tosítam én.

— De hát ki viseljen itt ékszer? És kinek
a kedvéért? — mondá a Capitano.

— Az egész világot el lehetne vele látni.
Milliókat lehetne belőle bevenni.

— A világ meglesz a mi opáljaink nélkül
s mi a világ milliói nélkül.

A macherodus állkapcsában az egyik agyar
mozgott, a Capitano kivette a kését s kifeszítette
azt a drágakővé vált agyart a helyéből s oda-
nyújtotta ezt nekem.

— Tartsd meg belőle ezt magadnak em-
lékül.

Tétováztam, hogy elfogadjam e.

— Ez a darab a maga helyén sok ezerrel
teszi értékesebbé ezt a ritka leletet.

— Hát mit árt az ennek az állkapcsának, ha
annyi ezerrel kevesebb az értéke?

(Folytatása következik.)

lelkének gyönyörűsége okáért védi a katonai javaslatokat, hanem a nemzet biztonsága iránt való köteles óvatosságból s a nemzet inkább fog hinni a kötelességből harcolóknak, mint a jókedvű ostromlóknak. Ami pedig az olyan korán kiröpült bekegalambokat illeti: nem békét akarnak ők és nem is galambok. Gyanus bokorból valók, gyanus a hangjuk és gyanus a sietségük. Hangjuk őket szépen visszaszállni az ellenzékhez. Hadd mondják meg neki, hogy sehol sem találtak embereket, akik kompenzációt várnak, hanemha kompenzációt az obstrukció okozta károkért. Kompenzációt, mert idestova készen lesz a tisztviselők javaslata, a kiegyezés dolga, sok egyéb, de mindennek várnia kell, mert most az ellenzéknek játszani, szórakozni tetszik...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, február 16.

A mai ülést Papp Zoltán beszélt ki s bizony nem csekély áldozatkészség kellett hozzá, hogy a t. Ház ilyen hangulatában egy ötórás ülés erejéig is vállalkozott.

Erdemlegesen annyi történt, hogy az ülés legvégén Szatmári Mór meginterpellálta a belügyminisztert a magyar-csékei kerületben állítólag előfordult törvénysértések, különösen tisztviselők korteskedése dolgában. Szatmári elég óvatosan formálta meg interpellációját s megokolásában megtartotta az objektív nyugalmat, állítólagos visszaélésekről szólván. Széll Kálmán az interpellációra adott válaszában nevezetes kijelentést tett, amely a multa is szól, de főleg a jövőre nagyon megszívlelni való. Utalt ugyanis a törvényre, amely a tisztviselőket csak attól tiltja el, hogy hivatalos minőségükkel valamely jelölt érdekében visszaéljenek, de nem attól, hogy politikai meggyőződésüket kövessék és jogukat gyakorolják. A tisztviselőnek sem lehet kevesebb joga, mint más választópolgárnak, csak több joga nem lehet. A visszaéléseket a miniszterelnök meggátolni és megtorolni hajlandó, nem tűri, hogy a tisztviselő terrorizáljanak, de azt sem, hogy őket terrorizálják. A miniszterelnök választást természetesen nagy megnyugvással és osztatlan helyesléssel vette tudomásul a jobboldal.

A képviselőház ülése február 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, báró Fejérváry Géza.

Titok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Gergely István.

SZEREPLŐK:

Az öreg asszony.

A fiatal asszony.

(Történet az öreg asszony lakásán.)

Az öreg asszony: Már tegnap is észrevettem, hogy bánt valami, de nem akartam kérdezősködni. Ugy gondolkodtam, hogy majd megszólalsz, ha csordultig lesz telistele a szived.

A fiatal asszony (sírva): Csordultig van...

Az öreg asszony: Hát légy hozzáam őszinte, — mi a baj? Talán az urad keserít el? Idestova egyéves házasok vagytok...

A fiatal asszony: Tegnapelőtt volt az első évfordulónk.

Az öreg asszony: Az uradban van a hiba?

A fiatal asszony (hevessen rázza fejét): Nem.

Az öreg asszony: Hát?

A fiatal asszony (nagy fájdalommal): Bennem.

Az öreg asszony: Hogy-hogy?

A fiatal asszony (tompa kétségbeeséssel): Édes néni, ugy nézzen rám, hogy elkárhoztam.

Az öreg asszony (felriádua): Csak talán nem...

Oh te szerencsétlen!

A fiatal asszony (keserűen mosolygva): Nem, nem, kedves néni... Anyira nem buktam. Becsületes és tiszta homlokmal állok maga előtt. Még nem vesztettem el a tisztességemet, — de végtelenül boldogtalan vagyok! Ha még lenne édesanyám, az ő keblére borulnék, — de így magához jöttem, adjon tanácsot, vigasztaljon... (Sír.)

(Szünet.)

(Az uralkodóház gyásza.)

Elnök: Ssomoru hírről kell a Háznak jelentést tennem. Erzsébet főhercegnő tolyó hó 14-én, szombaton reggel elhunyt. A magyar nemzet és képviselése az ő felségét, királyunkat és az uralkodóházat érintő minden, ugy örvendetes, mint gyászos eseményben szíve mélyéből részt vesz. E gyászeset azonban miniket, magyarokat közelebből is érint, mert az elhunyt főhercegnő leánya volt boldogemlékü József nádornak és nővere a köztünk élő József főhercegnek. Erzsébet főhercegnő itt született Budán, gyermekéveit itt töltötte és életében számtalan tanujelét adta a magyar hazához való ragaszkodásának. Javaslom tehát, hogy a képviselőház mély fájdalomnak és igaz részvétének jegyzőkönyvében adjon kifejezést. (Helyeslés.) Kijelentem, hogy a Ház javaslatomat elfogadja.

(Az unjoncjavaslat.)

Papp Zoltán: Gróf Andrássy Gyula beszédével foglalkozik majd kijelenti, hogy a javaslatot nem szavazza meg. Követeli a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslat napirendre tüzését is. Mert a katonai javaslatok ellen az utolsó csepp végig fogunk küzdeni. Nem járja az hogy mikor nemzeti követelésekkel állunk elő, akkor a király azt mondja: „auch das noch!“

Báró Fejérváry Géza: Rendre! Rendre!

Papp Zoltán: Csinaljon először a kormány az országban rúndet. Hosszas történelmi fejtegetéseket rendez és azt állítja, hogy a nemzet sokat áldozott a dinasztiaért anélkül, hogy ezért viszonzószolgálatot kapott volna. Bizonyos, hogy többet ér egy őszinte szó a király előtt, mint a talpnyálás. A Habsburg-dinasztia sohasem érzelt együtt a nemzettel, sőt hacsak lehetett, hurkot vetett a nyakába.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Meggondolatlan beszéd.

Papp Zoltán: Pedig a dinasztiaának saját érdekében együtt kell érezni a nemzettel. Mert a fátoly nem azt jelenti, hogy a nemzet köteles mindent elviselni, jogainak megvédését. Ilyen uton nincs is fátoly és kiengesztelés.

Ezután ő részre felosztja a magyar történelem anyagát s fejtegeti a magyar hadviselés Hollós Mátyásig. Itt szünetet kér.

Elnök 10 percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után: (Az elnöki széket gróf Apponyi Albert foglalta el.)

Papp Zoltán: Ulászló korát fejtegeti részletesen, majd áttér a többi korszakokra s levonja azt a következtetést, hogy a nemzet szupremációját a dinasztia ellen is meg kell védeni. Ezután a XVIII. században hozott katonai vonatkozású törvényeket ismerteti. Határozati javaslatot ad be az iránt, hogy a honvédség részére kibocsátott szolgálati szabályzatról a „néphimnusz“ töröltessék s e kitétel helyébe a „Kölcséghimnusz“ tétessék be.

Elnök a Ház hozzájárulásával a vita folytatását holnapra halasztja.

(A magyarcsékei választás.)

A tanácskozás félbeszakítása után következett Szatmári Mór sürgős interpellációja a magyar-csékei választás tárgyában.

Szatmári Mór: Értésére esett, hogy e hónap 12-dikén Magyar-Cséken tartott meg a szabadelvűpárt jelölő-gyűlése, amelyen Papp Jánost, Biharvármegye főgyűlést jelölték képviselőnek. Ezen a jelölő-gyűlésen résztvettek a megyei központból tisztviselők, azonkívül résztvettek a járási főszolgabíró, a járási szolgabíró. Az a körülmény, hogy a megyei központból a tisztviselők is résztvettek ezen a jelölő-gyűlésen, beleütközik az 1899. XV. törvényoikk

167-ik §-ának intézkedésébe és ennek az intézkedésnek szemlélésébe, mert ez nyilvánvalóan annak a jellegét viseli magán, hogy a központ a maga tekintélyével és hatalmával odaáll a szabadelvűpárt jelöltjének ügye mellé. De ezenkívül úgy értesült, hogy a járási főszolgabíró és a járási szolgabíró egyenesen korteskednek a szabadelvűpárt jelöltje mellett. Sőt a főszolgabíró, az ő tudomása szerint, magához hivatva azokat, akik a mult választás alkalmával a függetlenségért párt jelöltjére szavaztak és tudtukra adta, hogy nem fogja megtűrni, hogy az egyik községből a másikba menjenek át az emberek és hogyha ez megtörténik, ő azokat haza fogja toloncoltatni.

Föhler Győző: Szentelenség!

Kubik Béla: A szabadelvű kormány nagyobb dicsőségére! (Nagy zaj és ellentmondás a jobboldalon.)

Szatmári Mór: Kéri a miniszterelnököt, szerezzen hitelt érdemlő módon meggyőződést a dolgról és ha csakugyan így történt, tegye meg a sürgős intézkedéseket. Ugy értesült továbbá hogy dacára annak, hogy a kerületben a legmélyeségsébe osend uralkodik, a központi választmány máris intézkedett arra nézve, hogy katonaságot, osendőrséget és huszárságot rendeljenek ki néhány nappal a választás előtt a községekbe. Az ilyen intézkedésben az előre való megfélemlítésnek minden tünete megvan. A következő interpellációt intézi a miniszterelnökhez:

Van-e tudomása a t. belügyminiszter urnak arról, hogy a magyar-csékei kerületben az e hó 24-ére kitűzött képviselőválasztás inozgalmaiban közigazgatási tisztviselőik az 1899. XV. törvényoikk 167. §-ában egyenesen megtiltott módon vesznek részt s hogy a választókat a szabadelvűpárt jelöltje érdekében befolyásolják s közhivatalnok tekintélyüket annak érdekében a függetlenség párt ellen viszik a választási küzdelemben?

És ha van ezekről tudomása, vagy ha ezekről sürgősen tudomást szerzett: hajlandó-e sürgősen intézkedni a doból, hogy a magyar-csékei kerületben megindult választási mozgalomban a közigazgatási tisztviselők a törvény szellemében fávól tartásuk magukat minden korteskedéstől s különösen tartózkodjanak minden olyan eselekedettől, mely a köztisztviselői hatalomnak és tekintélynek egyik párt javára és a másik párt rovására való alkalmazását jelenthetné a választók előtt?

Széll Kálmán: Én a választások kérdésében ugyanazt az álláspontot foglalom el ma is, amely vezetett a törvény megalkotásakor (Helyeslés a jobb- és baloldalon), ámbár megvalom, hogy azóta a törvénynek bizonyos hiányai igen kirívókká váltak (Ugy van! a jobboldalon) és így az a meggyőződésem keletkezett, hogy annak a törvénynek annak idejében való gondos átvizsgálása szükséges lesz. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ugyanazok a szempontok vezetnek most is, amelyek vezettek az általános választások intézésénél, illetőleg azon felügyeletnél, amelyet mint belügyminiszter, azok felett gyakorlok, hogy t. i. amennyire csak emberileg lehet, igenis azt óhajtom, hogy a választás az illető választópolgárok szabad akarata megnyilvánulásának legyen az eredménye. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Azonban t. képviselőház, habár ezt mindenki helyesli ezen az oldalon és azon az oldalon, nekem, aki igen éberem és közvetlenül kísértem figyelemmel a választásokat, az a tapasztalatom, hogy a konkrét esetek megítélésénél nem mindig vagyunk egy nézetben. Ott is, itt is különböző szemüvegen át nézünk néha, hogy mi az, ami a szabad választást befolyásolja és mi az, ami nem befolyásolja, mi az a mi terrorizmus s mi az, ami nem erőszak, mi az, ami nem befolyásolás s mi az, ami már az?

Hát igen nehéz így általános szölamokban és

Az öreg asszony (szelíden biztatva): Hát öntsd ki előtem a szivedet.

A fiatal asszony (felzokogva): Ki hitte volna ezt?!

Az öreg asszony: Új ide mellém, — így. Es most sugd a fülembé titkodat, ugy, mintha a papnak gyónnál. Mindent. Őszintén.

A fiatal asszony: Lássa, édes néni, mikor férjhezmentem, nagyon szerettem az uramat. Most is szeretem. Akkor megesketett, hogy egész életemben becsületes és őszinte leszek hozzá. Hogy minden gondolatot, amely eszemem átsuhan, minden érzelmét, amely szívemben feldobbar, közölni fogok vele. Hogy nem lesz titkom. Ha azt betartom, — azt mondta — mindvégiglen boldogok leszünk. És most...

Az öreg asszony: Féltekeny vagy az uradra? Rájöttél talán valami kis turpisságára? Nem olyan nagy baj, a férfiak...

A fiatal asszony: Oh néni, néni, — bár ő csalt volna meg! De nem. Hiszen tulajdonképpen én csalom őt.

Az öreg asszony: Hiszen az imént mondtad, hogy...

A fiatal asszony: Oh néni, ha a maga tiszta, hófehér hajára nézek, elfog a gyávaság és nem merek tovább beszélni! Hadd megyek el inkább... a Dunába.

Az öreg asszony: Itt maradsz, — hunyid be szemed és gondold, hogy anyáddal beszélsz. Szereted az uradat, mondtad, — talán valami meggondolatlan szeleburdi hibát követél el?

A fiatal asszony: Nem, nem, ezerszer nem. Bennem van a bűn. En vagyok a bűn. A kár-hozat előtt állok, szembenézek vele és ellentállhatatlan erővel fog magához rántani, ugy érzem.

Az öreg asszony: De ha nem akarsz?

A fiatal asszony: Hiába. Meg van fertőztetve a szívem. Bűnös a gondolatom. Vétkes vagyok,

ha nem is követtem el a vétket. Lássa, édes néni, a világról se tudnám magamat más férfi karjai között elképzelni, — az uram vagyok minden izemmel. De utóbbi időben többször történt meg velem az, amit az uram ugy nevez, hogy: házaságtörés a szívben. Van egy férfi — jó barátja az uramnak — de nekem idegen ember, aki képzeletemet és gondolataimat foglalkoztatja, bármint is küzdök ellene.

Az öreg asszony: Udvarol neked?

A fiatal asszony: Szó sincs róla.

Az öreg asszony: Tudja, hogy tetszik neked?

A fiatal asszony: Dehogy tudja! Ne is tudja soha! Es nem is tetszik tulajdonképpen... Csak valami irtózató kényszerítő erő van a tekintetében, amelynek súlyát egész testemen érzem. Ha kezem nyujtok neki, előnti arcomat a vér és a szívem a torokomig dobog fel. Félek tőle és menekülni kellene előle. Már most egy kéréssem volna, édes néni...

Az öreg asszony: Mintha anyád hallgatna...

A fiatal asszony: Az uramnak megígértém, hogy sohase lesz titkom előtte. Ő megmondta nekem, hogy bármikor is támadna bennem valami képzeleti vágy, avagy hűtlen gondolat, azt rögtön bevalljam neki. Hogy majd ő is így tesz. Aztán majd együtt viseljük a fájdalom terhét és kölcsönösen segítünk egymáson. Mert az ilyen vágyakozás a hűtlenség után a szívnek betegsége, amelyet gyógyítani kell. Es imhol megtörtént, hogy idegen férfiú közöny helyett érdeklődést, kíváncsiságot szít bennem, — édes néni, én nem merem elmondani az uramnak, — azért jöttem ide, hogy megkérjem, mondja el maga neki. (Sír.)

Az öreg asszony (nagyon tomolyan): Őszintén beszélj, egészen őszintén: nem csókolált meg idegen férfít?

A fiatal asszony (kétségbeesve): De mit gondol, édes néni, — látja, már maga se becsül.

általános kijelentésekben valamely konkrét esetben ítélkezni. (Ugy van! a jobboldalon.) En, ha a konkrét esetben visszaélést fogok látni, annak mérve és érdeme szerint igenis fogok ítélkezni (Ugy van! a jobboldalon.) Épp úgy, éppen olyan szigorúan, mint eddig tettem. De azért engedjen meg a t. felszólaló képviselő ur, már aztán az ő felgyásában nem osztozhatom minden tekintetben, például abban, mikor ő ezt is hibáztatja, hogy miután ezen választókerület választási mozgalmában egy vármegyei tisztviselőről van szó, érdeklődtek mellette az ő tisztviselőitársai is a központból és jelen voltak az ülésen. Mert azt már csak nem szabad megiltani a tisztviselőnek sem, hogy színt valljon, hogy parállászt és a maga meggyőződését követve. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.) politikai jogát gyakorolja! Nem szabad a tisztviselőnek senkit sem terrorizálni, de a tisztviselőt sem szabad terrorizálni senkinek sem. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Nem szabad elijeszteni, nem szabad morális presszió alá helyezni azt a tisztviselőt senkinek, sem a Ház egy tagjának, sem a képviselőháznak magának. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Mert hová jutunk akkor, ha a magyar értelmiségnek, a magyar állami munkának ezt a nagy, igen erős és kétségtelenül igen érdemes és szükséges falanxzt kizárjuk az alkotmányos jogok gyakorlatából? (Ugy van! a jobboldalon.) A képviselő urak sem akarják ezt és nem is akarhatják. Annak a tisztviselőnek nem szabad pártgyűlést összehívnia, nem szabad neki korteskednie, nem szabad neki visszaélni hatalmával, mert ezzel már jogainak szabad gyakorlatát tulmenne. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) De hogy ő egy pártgyűlésen részt ne vehessen, hogy ő maga polgári jogait szabadon ne gyakorolhassa, azt én a magam részéről soha sem fogom akceptálni, (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) azt én meg nem engedem, (Zaj a szélsőbaloldalon.) igenis meg engedem meg — mert a törvény alapján állok — hogy ebben a tekintetben presszió gyakoroltassék akár reám, akár arra a tisztviselőre. (Helyeslés a jobboldalon.)

Engedje meg a t. képviselő ur nekem, — én nem akarok ez esetben abszolúte sem szemrehányólag érinteni valamit — de feltűnik az embernek, hogy újabban divatba jött, hogy valahány pótválasztás van az országban, már-már előre jelentkeznek képviselő urak, (Zajos helyeslés a jobboldalon.) akik állítólagos sére mekkel és meg sem történt visszaélésekkel állanak elő és utólag azután kiderül igen sokszor, — csak nemrég is történt, hogy az illető képviselő urak ezt egész jóllalisan beismerték, — hogy az egész csak lévéds, hogy nem így volt. De akkor az a kár amit e tekintetben csináltak, már nem pótolható. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj. Felkiáltások a baloldalon: Miyen kár!) És azért meg kell tartani a határt ha valaki pártalánul részrehajlatlanul és minden célnat nélkül akar élni a maga jogaival.

En az igazságot önöknek megadom minden kérdésben, elvi kérdésben éppen úgy, mint konkrét kérdésben, politikai hatáskörömben és adminisztratív hatáskörömben kereten belül, de ugyanezt az igazságot kövevelem önöktől, mert egyenlő mértékkel kell mérni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Igaz, a visszaélést meg kell törölni de viszont a törvénynek védenie kell azt, aki a maga törvényes hatáskörében járt el. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Ezeket általánosságban meg kellett jegyezmem, mert, gondolom helyesen fogom fel minden irányban ezt a kérdést. Éppen azért állítom pro primo, hogy ha részt vetek a gyűléseken tisztviselő, úgy ezt hibáztatni nem lehet; ha azonban korteskedek és visszaélést követek el, ezt igenis hibáztatom, annak utána járok, azt nem fogom tűrni. Ha abban a

kerületben. — és az kényes kerület, amint a t. képviselő ur is tudja, mert igen sok nemzeti elem, nem magyarul beszélő honfitársunk lakik ottan — ha abban az a központi választmány intézkedik a rend fenntartásáról, úgy, gondolom, csak kötelességgel teljesíti; mert abban a kerületben igen jelentékeny és igen sajátos zavargások történtek a mult választásnál. Nekem nincs jogom ítéletet mondani, de éppen annak a szegény meghalt képviselőtársunknak az ajkáról hallottam nem egyszer és a kérvény tárgyalása is mutatta, hogy nagymérvű izgalom történt nem ezen oldal, hanem a t. tuloldal jelöltje részéről. Izgalmas jelenetek voltak ott. Lehet, hogy hiba történt itt is, megengedem. Lehet, hogy túlzott az ott elkövetett hibákat, de hogy izgalmas jelenségek voltak, az egyszerű kétségtelen. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha tehát a központi választmány gondoskodik előre, hogy ilyenek most is elő ne forduljanak, csak kötelességgel teljesíti. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) En minden elem kerülő visszaélést ebben az ügyben is a magam meggyőződése szerint, a törvény korlátain belül igenis egyezkedni fogok lehetőleg megelőzni, megtorolni. De a t. képviselő ur, aki maga is járatos ezekben a dolgokban, mert igen sokszor van ügye-baja hírekkel, amelyek nem valódnak, nagyon jól tudja, hogy nem minden igaz ám, amit mondanak az emberek és azért nem lehet előre ítélkezni ilyen dolgokban, hanem, ha valamely dolog tisztán be van bizonyítva, akkor igenis lehet intézkedni és fogok is intézkedni. Kérem, méltóztassanak ezt a választí tudomásul venni. (Zajos, hosszantartó helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Szatmári Mór: A miniszterelnök ur választí tudomásul veszi. Meglepi azonban a miniszter hangja és a tuloldal magaviselöte.

Sipeky Sándor: Ugy viseljük magunkat, amint nekünk tetszik!

Szatmári Mór: En a legnagyobb tárgyilagossággal, teljes jóhiszeműséggel beszétem, abban a szent meggyőződésben, hogy kötelességemet teljesítem, amikor a miniszterelnök ur figyelmét felhívom ezen dolgokra.

Széll Kálmán miniszterelnök: Helyes, helyes, én is mondtam ezt!

Szatmári Mór: De a t. miniszterelnök ur iszonyuan echauffálta magát ezen dolgok miatt. . .

Széll Kálmán miniszterelnök: Denogy! Ha lassan beszélnek az sem tetszik, ha hangosan beszélnek, az sem tetszik!

Szatmári Mór: . . . és a t. tuloldalnak ezen rendkívül nagy felbuzdulása, amelylyel a miniszterelnök ur szavait fogadta, ha szörözöttan úgy jelentkezik és úgy hat kifelé, mintha bátorított volna a tisztviselőknak.

Kubinyi Géza: Csak visszautasítása a terrorizálásnak; nem engedjük a tisztviselőket terrorizálni!

Szatmári Mór: Ha a tuloldal azt akarja, hogy ne legyen ilyen hatása, akkor ne méltóztassanak ilyen hánget használni és ily nagy felbuzdulással fogadni a miniszterelnök ur nyilatkozatát. (Nagy zaj jobboldal.) En hivatokozom az 1899. XV. t. cikk tárgyalására, a midőn a t. képviselőháznak a hangulata és törekvése nem felett meg az önk mostani hangulatának. (Zaj a jobboldalon.) Akkor azon javaslat tárgyalása alkalmával az önk oldaláról egy módosítványt adtak be arra nézve, hogy hagyassék ki abból a kérdéses szakaszból ez a két szó, hogy „körjegyző“.

Pichler Győző: Hogy a „közégsi és körjegyző“ szavak kihagyassanak! (Felkiáltások jobboldal: Ez meg már három szó!) Mi nem tudunk olyan jól számolni mint a tuloldal! (Zaj.)

Szatmári Mór: Akkor az illető képviselő ur, aki ezt a módosítványt beadta, éppen arra a szem-

pontra hivatkozott, hogy nemzetiségi lakosok vannak bizonyos vidékeken.

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt a javaslatot egyéb részére nézve mondtam!

Szatmári Mór: Annak a megyének nemzetiségi lakosait jobban ismerem, mint a miniszterelnök.

Széll Kálmán miniszterelnök: Lehet!

Szatmári Mór: . . . és mondatom, hogy az egy igen csendes, jámbor fajta.

Kubinyi Géza: Amig fel nem igaztadják! (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Önök igaztadják mindig! Nagy zaj és felkiáltások jobboldal: Nem igaz!) Bakonyi Samu: Hát az igaz, hogy mi igaztunk. Mikor igaztunk?

Szatmári Mór: Az más lapra tartozik és arról majd még beszélni fogunk, hogy a közigazgatási tisztviselőkhogyan kergetik bele azokat az embereket az anarchizmusba. Példákat fogok felsorolni.

Kiss Ernő: Mi is mondom példákat!

Pichler Győző: Szolnokon nincs román!

Kiss Ernő: De ott is igaztolt Pichler, vagy legalább is megpróbálta!

Szatmári Mór: A 161. § lényege abban van, hogy a közhivatalnokok másra ne használhassák tel közhivatalnokai állásukat, mint arra, amire az rendeltetve van, hogy ök ne korteskedéssel foglalkozzanak.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ezt mondtam én is!

Szatmári Mór: Mire tekinttem én sulyt? Arra, hogy a szolgabíró és a főszolgabíró ott korteskednek és ha igazán korteskednek. . . (Zaj.)

Kubinyi Géza: Ha korteskednek!

Szatmári Mór: Kubinyi Géza t. képviselő ur engem nem fog abba beleugratni, hogy én vádoljam azokat az embereket.

Kubinyi Géza: Nem szabad föltételesem sem vádolni, ha nem tud semmit!

Pichler Győző: Nem volt ott, hát nem tudhatja!

Kubinyi Géza: Hát akkor minek szól!

Szatmári Mór: Ha azt az álláspontot lehetne elfogadni, amit Kubinyi elfogal, akkor a képviselőházban nem lehetne semmiről sem beszélni, csak arról, aminek az ember szem- és füluntuja volt.

Kubinyi Géza: Csak meggyőződésből!

Szatmári Mór: Amikor sokféleképpen és sokfelé hangoztatják azt, hogy ezt a képviselőházat tel fogják osztani, akkor a választások tisztaságához füződött nagy állami érdekeknek igen rossz szolgálatot tesznek azok, akik ily nagy felbuzdulással állanak azon emberek mellé, akikről én azt mondtam, hogy akkor követnek el törvénytelenséget, ha törvénybe ütköző osekedekeket követnek el. Egyebekben pedig, amennyiben a miniszterelnök megígérte, hogy meg fogja vizsgálni a dolgokat és ahhoz képest intézkedni fog, e tekintetben a miniszterelnök választí tudomásul veszi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: A t. képviselő ur kifogásolta az én hangomat. Mit kifogásolt benne, megválaszom, nem tudom.

Endrey Gyula: Kelemenem volt!

Széll Kálmán: Nagyon nehéz is a t. képviselő urak nyve szerint beszélni. Hiszen individuális dolog, hogy valakinek kel emetien a hangom. En olyan hangon beszéltek, amelyten a természet nekem adott; azon en változtatni nem tudok; és ha Endrey képviselő urnak az én hangom kellemetlen, az övé pedig nekem — kellemetes, hát kölcsönösen nem tehetünk róla. (Derűtlenség jobboldal.) Mert nagyon nehéz eltalálni, úgy látszik. Endrey Gyula képviselő urnak a gusztyulása. Ha lassan beszélnek, akkor azt mondák beszéljen hangosabban, amit aztán meg is kommentált a multkor Kubik Béla képviselő ur ilyenformán: „szégyenli magát“; ha hangosan beszélnek, akkor meg

Az öreg asszony: És mióta bántja lelkedet a nyughatatlanság?

A fiatal asszony: Várjon, néni, — ma vasárnap van, — szombat, péntek, csütörtök, — negyedik napja már. . . Boldogtalanságom egy álommal kezdődött.

Az öreg asszony: Álommal? . . . hiszen a dolog mindinkább szebb lesz.

A fiatal asszony: Szerdán este együtt mentünk a színházba: az uram, meg én és az idegen. Mind e napig nyugodtan éltém és még csak halvány gondolatban se jutott eszembe ő, aki legjobb barátja uramnak. Színház után vacsorázni mentünk és nem tudom a pillanatott, amikor rajtafeletem a szememet. Közönyösen bucsuztam el tőle. Éjjel aztán álmotdram. . . (Összeborzongva.) Megölelt, megcsókolt. De ez az álom annyira valószínű volt, hogy mikor reggel fölébredtem, meg ajkamon éreztem az idegen csók ízét. Kétségbeesve és kezemet tördelve néztem uramra, aki sejtelenem nélkül mélyen aludt. És ezt az álombeli csókot nem tudtam elfeledni. Az idegen belétolakodott benső életembe. Azóta háromszor láttam és mindannyiszor hihetetlen gyötrelmet okozott nekem az ő jelenléte. Hát még amikor először került elibém az álom után. . . Olyasmint éreztem, mintha mindennél tudnia kellene, mintha részese lenne az én áloméletemnek.

Az öreg asszony: Mit gondolsz, sejtí ő a te gyötrelmeid okát? Megváltozott viselkedésében?

A fiatal asszony: Ma már biztos tudom, hogy nem gondol semmi rosszra, de tegnap még úgy véltem, hogy tisztában van velem.

Az öreg asszony: Aztán honnét gondolod ezt?

A fiatal asszony (egyszerűen): Biztosan tudom.

Az öreg asszony: Aztán ma is úgy éget az álmodott csók, mint csütörtök reggel?

A fiatal asszony (némi tündés után): Tulajdonképpen nem. Ugy látszik, beletörtődtem.

Az öreg asszony: Nem, édes gyerelem, — másként áll a dolog. Ideges, boldogos impressziód már-már elmulik, sőt már elmult volna, ha nem gyötörnéd magad. Semmi közöd ahhoz a férfihoz, — az idegenhez, amint jól mondd.

A fiatal asszony: Oh bár így lenne ez, édes néni, — de nincs így. Szememben érzem a tekinetét, kezét a kezemben, vérét a véremben, mert különben nem kellene vele foglalkoznom tépelődő gondolataimban.

Az öreg asszony: De hiszen ellentmondasz a gondolatoknak?

A fiatal asszony: Igen.

Az öreg asszony: És nem boldogít a tudat, ha rá gondolsz?

A fiatal asszony: Oh nem! Csak nyugtalanít. Zavar. Bánt.

Az öreg asszony: Akkor, dőre fehérrép, nincs is okod a kétségbeesésre.

A fiatal asszony (kezét tördelve): De az uramnak meg kell mondanom! Neki meg kell tudnia, hogy szívben hásszágtörést követtem el, hogy volt olyan pillanat, amikor egy idegen ember képe zavarba hozta idegrendszeremet!

Az öreg asszony (simogatva a fiatal nő haját): Te édes gyere, kezdke most már látni megzavart lelkecsőd sötétségében. Ertem fájdalmadat, amely kinez, amért nem érted önmagadat. Mi mind, szegény asszonyok, keresztülmegyünk ilyen krízisekben, amelyek megrázkódtatják egész valónkat, — te még szerencsés vagy, ha csak álomképben találkoztál végzetteddel. Oh be szép is lenne az élet, ha érzelmeink nyugodt ésszhangban maradnának mindig és a valódság szépségei nem bántanának, amíg a kötelesség utján haladunk. Csak-hogy az nincs így! A női szív olyan, mint a

firmamentum, amelynek megvannak a maga szabályszerűen haladó csillagzatai, — de vannak hirtelen, abnormalis, váratlan és törvényeket nem ismerő csillagzatai is — zavaró, káprázatos, elkábitó fényhatások. Oh, ha a világ tudná, hogy még a leglegyelmesebb nő szívében is minő viharok duhulnak! Démoni ötletek cikáznak át szívünkön, de rögtön el is tűnnek. Ez a mi titkunk. Ehhez senkinek semmi köze.

A fiatal asszony: De az uramnak?!

Az öreg asszony: Hát úgy hiszed, hogy megértene?! Nem, édes gyerelem. A férfi sokkal hiubb az asszonynál és féltékeny még az álomképre is. Urad elveszítene nyugalmát, boldogságát és őszinteségedet soha többé nem lenne neked. Belefészkelődnek a kétely. Az őszinteség nem mindig igazság.

A fiatal asszony: De mit tegyek?

Az öreg asszony: Ezt a harcot magadban kell kivívnod. Most is. Később is. Mert még gyakran esik majd meg veled az életben, hogy idegen férfi képe zavar. Tartsd titokban és küzdj ellene.

A fiatal asszony (némi): Hát nem vagyok bűnös?

Az öreg asszony: Látod, ez a fehér haj is barna volt valamikor, — ez a szem is fénylött egykor régen. A kötelesség teljesítése nem béke, hanem harc. Magamat is láttam, más asszonyt is láttam ezer gyötrelomben, nagy veszedelomben, hanem azt az egyet soha meg nem életem, hogy elbukott volna az a bátor asszony, aki nagyitokban rögtön ellentmondott a csalogott bűnnek.

A fiatal asszony: Hát hallgassak?

Az öreg asszony: És küzdj. És szenvedj. Egyedül. De a férjed sohase bocsánatá meg neked, hogy küzdölmedbe és fájdalmadba került, hogy ő maradhasson az ideálod. Az asszonyok legnagyobb hősiessége titok.

megütközik azon Szatmári képviselő ur, hogy hangosan szólók. (Derűtség.) En egytornán beszélnek.

Szatmári Mór: Nem a hang magasságáról beszéltem én!

Fichler Győző: A színezésről!

Gajári Géza: Hogy C-durból szólt! (Derűtség.)

Szell Kálmán: Hát en mindig a meggyőződés hangján beszélnek és mindig egészen nyugodtan beszélnek; soha senki nem vette észre, hogy en etűl elterem volna. (Ugy van! Ugy van! jobbleől.) Engemet soha olyanon, amit a t. urak rám akarnak az etűbői időben fogni, hogy t. i. en haragszom, vagy hogy igazotlgy vagyok, eddig nem kaptak rajta; és azt hiszem, hogy ezután sem fognak rajtakapni; fogadást is ajánlok erre.

Hanem, hogyha valamely dologban komoly, erős meggyőződésnek adok kifejezést, amit az előbb is, akkor annak a meggyőződésnek a hangján beszélnek és tessék vagy ne tessék, nekem mindegy. En nem tartottam megindokoltnak, hogy a t. képviselő ur engedje meg, minden konkrét adat, minden tény nélkül, — mert egyet sem hozott fel — csak egy általános hír alapján azt mondja: úgy hallja, hogy ottan a löszolgabíró és szolgabíró korteskedik. És en erre azt mondtam, hogy hisz úgy van, nem szabad tennie és en nem fogom engedni, hogy a törvény ellen cselekedjék és visszaélést kövessen el. De azt mondtam, hogy kérdés, vajjon úgy van-e. A t. képviselő ur bevezető szavai azonban úgy hangzottak, hogy bennem ezt a bizonyos meggyőződésjelző hangot kellett, mert a t. képviselő ur már azt is hibának és törvényellenesnek tartja, ha egy tisztviselő meg mer jenni a választói gyűlésen. Engedelmet kérek, ezt nem objektív, nem a törvényhez ragaszkodó, de bizonyos szubjektív felfogásnak tartom. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) célozotnak mondják, en nem mondom annak, de szubjektív felfogás, amelyből esetleg bizonyos presszionálást is lehet kiolvasni. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ezért beszéltem így, és különben a t. képviselő-társam maga bizonyítja nekem, hogy nem mondtam helytelen, mert hisz szerinte is csak azt mondtam, hogy a politikai jogok szabad gyakorlását meg kell adni mindenkinek, és abban nem engedek korlátozni senkit a visszaéléseket azonban orvosolni fogom. (Helyes és a jobb- és baloldalon.)

A t. képviselő ur maga is beismerte hogy semmiféle inkompetenciát nem mondtam, és úgy állítottam fel a kérdést, amit a törvény és a tiszta választások igaz lényege megkívánpja. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Mert az is hozzátartozik a tiszta választáshoz, hogy mindenki ebben az országban szabadon gyakorolhassa politikai jogait. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) És, t. képviselő-társam, legyen szives emlékezni, nem egyszer hallottam itt a Házban és a Házon kívül, hogy mennyi tisztviselő szavazott egyik vagy másik választáson a kormány ellen. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.)

Endrey Gyula: Nagyon kevesen!

Szell Kálmán: Tettem-e ezért szemrehányást bárkinek? (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Soha! (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Es soha megtről intézkedést nem tettem. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ami meg van engedve önkünk, az meg van engedve mindenkinek, csak egyenlő mértékkel kell mérni. Ez az igazság. (Hosszszantartó, éniak helyes és a jobb- és baloldalon.)

A Ház a választ tudomásul veszi

Ülés vége 1/4-kor.

BELFÖLD

Bánffy Dezső az állami népoktatásról. Báró Bánffy Dezső, folytatván az ő tanulmányoztatást a nemzeti politikáról, legújabb cikkében a *kiszárolagos állami népoktatás* kérdéséig jutott el. Ismertetvén Csanádvármegvének az állami népoktatás érdekében megindított mozgalmát, ezeket írja:

A képviselőház Csanádvármegye föllíratát 1896. január 25-én tárgyalta. Ezen tárgyalás rendjén érdekes vita fejlődött ki. Három különböző indítvány került döntés alá. A kérvényi bizottság előadója, *Szász Károly*, javasolta: „A kérvények adásának ki tanulmányozás céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.” Ezzel szemben *Polányi Géza* képviselő, hivatkozással az 1848: XX. t. c. 3. §-ra is, indítványozza: „A kérvények azzal adatkak ki a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy a felekezeti oktatásnak megszűntetési és állami oktatásnak életbelpéltetése iránt törvényjavaslatot terjesszen a Ház elé.” A harmadik indítványt gróf *Dalthányi* Tivadar tette. Azt indítványozta, hogy a kérvények a Ház irattárában helyeztessenek el. Mint akkori miniszterelnökönek, szavam lehetett volna nekem is a dologban. Nézetem meg is volt és az teljesen azonos volt a maival.

Egyeséges állami népoktatásra van okvetlen szükségünk. Egyeséges állami népoktatás nélkül az egyeséges magyar nemzeti állam-ot, az állami nyelv egységet létrehozni nem lehet. Ha minden más szempontoktól függetlenül foglalandók állást e kérdésben, *Polányi Géza képviselő ur indítványát fogadandom el.* Határozott, nyílt kijelentését tartalmazta ez az állami közoktatás életbelpéltetésének. Mint kormánytag körültekintőnek kellett lennem és egyelőre elégnék tartottam, ha az állami népoktatás behozatalának kérdésével a kép-

viselőház utasítása folytán a kormány foglalkozni utasították. Azt hiszem, hogy a kérdés tanulmányozására utasított kormány, legalább amennyiben nekem ez időben a kérdéshez szavam volt, tanulmányozása eredményében az állami népoktatás behozataláról gondoskodott volna.

Ezután a volt miniszterelnök határozottan és meggyőzően fejté ki azt a véleményét, hogy a közoktatást általában államosítani lehet, de feltétlenül kell is államosítani. Ami kétségtelenül nagyon helyes és szép dolog. Csak azt az egyet megjegyezték meg, hogy 1896. január 25-ikétől, amikor Bánffy az államosítót indítványt elfogadandotta, még teljes három évig volt kormány és sohasem jutott eszébe visszatérni az általa elfogadandott, helyes és tanulmányozott indítványra. Csak most tér vissza rá. Igazán joggal kérdezhetjük: „Mért oly későn?” ...

Ujbánya és Galánta. *Garamszentkeresztről* táviratozzák: Gróf *Wickenburg* Márk államtitkár, az *ujbányai választókerület képviselőjelöltje* gróf *Teleki Sándor*, *Osztrócsky Miklós*, *Justh Ferenc*, *Heinz Hugó* és *Kubinyi Géza* országgyűlési képviselők kíséretében szombaton *Ujbányára* érkezett, ahol lényeg fogadásban részesült. Azután nagyszámú választógyűléseket elől megtartotta programbeszédét, amelyet óriási tetszéssel fogadtak. Este az államtitkár tiszteletére fáklásmenetet rendeztek. Vasárnap reggel gróf *Wickenburg* számos képviselőtől és választóújlókisérve *Zarnóczára* ment, ahol *Jannacsák Károly* római katolikus lelkész nagyszámú közönség élén hazafias beszéddel üdvözölte. Az államtitkár itt is mondot programbeszédet, amelyet szintén gyakori helyesléssel kísértek. Délután gróf *Wickenburg Geletrre* ment, ahol *Bogisics Agost* esperes mondotta az üdvözlő beszédet. Vasárnap este gróf *Wickenburg Garamszentkeresztre* érkezett, ahol *Rimkly Károly* püspök vendége volt. Innen a kerületnek még számos községet fogja meglátogatni.

Galántáról táviratozzák: Gróf *Esterházy Mihály*, a szabadalvúpart képviselőjelöltje ma tartotta meg programbeszédét az egész jársból összesereglett választók előtt. Kifejtette politikai nézetét s különösen hangoztatta, hogy a katonai javaslatokat illetőleg, mint a volt nemzeti párt hiva, teljesen magáév teszi *Szentiványi Árpád* képviselőnek a parlamentben mondot beszédét. Mint a Szell-kabinet hiva, elítéli az obstrukciót, annál is inkább, mert meggyőződés az, hogy a politikai helyzetet tekintve, a Szell-kabinet hivatolt arra, hogy Magyarország politikai és közgazdasági fejlődését biztosítsa, különös tekintettel az Ausztriával kötött vámszerződésre, amely alapja lesz egy egészséges közgazdasági politikának. Gróf *Esterházy Mihály* nagy tetszéssel fogadott beszéde után *Bartal Aurél* országgyűlési képviselő mondot beszédet s *Abrámfy Gyula*, a szabadalvúpart elnöke általános lelkesedés közben kikéltotta gróf *Esterházy Mihályt* képviselőjelöltnek.

A választók névjegyzéke. Az országgyűlési képviselő-választók névjegyzékének a kiigazítása tárgyában a belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. A miniszter az 1899: XV. t. c. 142. §-ra való hivatkozással, amely szerint az országgyűlési képviselő-választók névjegyzékét minden évben hivatalból kell kiigazítani, fölhiva, az illető központi választmányt, hogy az 1903. évi névjegyzék kiigazítása, illetőleg az 1901. évre érvényes névjegyzék elkészítése céljából szükséges intézkedéseket az előirt határidő pontos megtartásával és a vonatkozó törvények rendelkezéseinek szigorú szem előtt tartásával tegye meg. A részletes utasítás több törvényes rendelkezés alkalmazására utal, amelyeket a körrendeletben felsorol. Annak a reményének ad kifejezést a miniszter, hogy a köpöntü választmány a hatáskörébe utált nagyjelentőségű föladatnak hazaifas készséggel alkál megfelelni, hogy működésében a választási törvény lelkiismeretes végrehajtásához fűződő jogos követelmények minden irányban megvalósuljanak.

Katonai incidens. Pécsről jelentik, hogy *Egry Dezső* országgyűlési képviselő interpellálni fog egy katonai incidens dolgában, amely állítólag Pécsért történt. A híradás szerint *Bentia Pompejus* román nemzetiségű, 52. gyalogezredbeli főhadnagy tetteg inzulált egy önkéntest.

Egyebéknét egy mai félhivatalos az önkéntes bán'almazásáról a következőket jelenti:

Nem igaz, hogy *Bentia Pompejus* főhadnagy *Boskovics Aladár* egyéves önkéntest megütötte vagy megrugta volna, ellenben igaz, hogy szitkossal illette. Semmiképp sem áll az, hogy *Bentia* főhadnagy, mint román ember, magyargyűlölő, hanem egészen tárgyilagosan, nemzetiségi hátsódonolatok nélkül jár el.

KÜLFÖLD

Külföldi szemle. Az alsó-ausztriai szociáldemokrata párt tegnap kezdte meg két napra tervezett kongresszusát. A pártgyűlés alkalmával vagy népgyűlés is volt, mely állást foglalt a véderő-javaslat ellen.

A venezuelai blokádot már teljesen megszüntették. *Carnegie* András értesítette *Bowen*-t, hogy ha Venezuela kívánja, hajlandó neki azonnali átadni 360,000 dollár Németország 1,780,000 bolívarián követelésének törlesztésére. *Bowen* megköszönte az ajánlatot, de kijelentette, hogy Venezuelának erre nincs szüksége.

A marokkói lázadás. Spanyol lapok jelentése szerint *Bu-Hamara* trónkövetelő a hiainak területéről újjászervezi seregét.

Chamberlain Dél-Afrikában. Az afrikanderek egy része fölleratot nyújtottak át Chamberlainnek, melyben kijelentik, hogy eltökélt szándékuk, hogy a multat feledik és hü angol alattvalók lesznek.

A konverzió az urakházában.

— A Budapesti Napló távirata. —

Budapest, február 16.

Az osztrák urakháza plénuma ma tárgyalta az osztrák államadósság konverziójáról szóló törvényjavaslatot, amelyen tudvalóleg a képviselőház több fontos módosítást tett. E módosítások egyike interpelláció tárgya is volt a magyar képviselőházban és *Szell Kálmán* akkor adott válaszára az urakháza mai ülésén felett *Böhm-Lawerk* pénzügyminiszter előismerte, hogy *Szell Kálmán* minapi válasza lojális volt. Az egyik szónok, és pedig maga az előadó hangsúlyozta azt is, hogy az osztrák képviselőház határozata nem prejudikál a kormány álláspontjának és nem kötelezi azt az egész adósság konvertálására, de maga a pénzügyminiszter erre vonatkozólag bőlesen hallgatott. Nem is tett kísérletet a miniszter, hogy az urakházát az eredeti javaslat elfogadására bírja, de zsebrevágta az urakháza elismerését és megígért támogatást, mire az a képviselőház által elfogadott formában fogadta el a törvényjavaslatot.

Bécs, február 16.

Az urakháza mai ülését délután 1/2 órákor nyitja meg herceg *Windischgrätz* elnök és miialt a ház tagjai feállanak, megemlékezik *Erzsébet* főhercegnő elhunytáról, majd néhány kegyeletess szóval adózik a legutóbb elhunyt herceg *Lobkowitz* emlékének.

Azután a ház felhatalmazza az elnököt, hogy a véderő-javaslatot a képviselőház határozata után első olvasás nélkül a jogügyi bizottsághoz utasítsa. Majd átternek a napirendre, vagyis a konverziós javaslat tárgyalására.

Báró Czedik előadó azt a két pontot fejtegeti, amelyben a képviselőházban megszavazott szöveg a kormány javaslatától eltér. Az első, vagyis a kamatlatát illetőleg kijelentette a pénzügyminiszter, hogy a képviselőház határozata nem fogja akadályozni a szentesítést. A bizottság tehát hozzájárult a képviselőház álláspontjához. Ami a második pontot, a konverzió terjedelmét illeti a képviselőház határozata, amely nem foglal magában egyenes kötelezettséget az egész adósság konvertálására, nem prejudikál a kormány álláspontjának. Minthogy különben a törvényjavaslat visszaküldése a képviselőházhoz a jelen viszonyok között nem volna tanácsos és nem állna érdekében az államnak, a bizottság erre a pontra nézve is csatlakozott a képviselőház határozatához. Azt ajánlja tehát hogy a ház tényleg át a törvényjavaslat általános és részletes tárgyalására. Még egy dologra akarok utalni, — mondotta végül az előadó — amely közvetlenül a bizottsági jelentés elkészítése után a magyar állam törvényhozó-tesületében történt. A magyar képviselőházban a konverzió kérdése interpelláció és arra adott válasz alakjában szöbakerült.

Az interpellációval és a többi képviselő megjelzéseivel nem kell foglalkoznom, mert ez más parlamentnek a dolga. Mástképp áll azonban a dolog azzal a nyilatkozattal, amelyet a magyar miniszterelnök ur ó excellenciája tett s amelynek Auszriára nézve komoly jelentősége lehet. Ebben a nyilatkozatban az mondatott: „A jogi álláspontot egy a konverzió kompetenciájára, mint a kamatlatára nézve fenntartotta magának mindkét fél a maga jogi felfogása szerint és a jogi álláspont tisztázására a tárgyalások folytatattni fognak. Meggyőződésünk szerint a magyar miniszterelnöknek különösen ez a nyilatkozata egészben véve az államunk iránt való jóindulat és lojalitás jellegét viseli magán. Ha ez a nyilatkozat magában állana, nem talánék okot arra, hogy kérdést intézzék a kormányhoz. A magyar miniszterelnök azonban néhány sor visszatért erre a tárgyra egy vagy más alakban, amely véleményének különféle értelmezését teszi lehetővé. Különösen konstataitja, hogy Auszriának, álláspontjához való ragaszkodása mellett is, Magyarországnak minden hozzájárulása és ingerenciája nélkül csak azt az állományrészt van joga átalakítani és konvertálni, amely 4/20/0-os kamatlat alapján hozzávetőlegesen Auszriára esik.” Ez és néhány hasonló megjegyzés nem a teljes összhangban az előbb idézett nyilatkozattal s így a pénzügyminiszterrel szemben eóáll az a kérdés, hogy e kéüle felfogás közül melyik az övé. Kéri a pénzügyminiszter, hogy az urakházát határozathozatal előtt erről felvilágosítsa.

Lovag Gompertz sajnálja, hogy az ugynevezett magyar tőnbé kihatásával a konverzió ismét csak jelentésszerű lesz. Ez a kihatás sajátságos dolog és a járadékbirokozásokkal szemben egyenlően elbánást von maga után. Még van azonban győződve róla, hogy a ház teljesen bizik a kormányban, hogy ebben a dologban meg fogja védeni Ausztria érdekeit. (Helyeslés)

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter kijelenti, hogy a képviselőháznak a javaslaton tett módosításait nem tartja olyanoknak, hogy az ügy lényegét érintenék, annál kevésbé, mert a miniszter már eredetileg is a 4%-ra való konverziót vette tervébe és mert a kormányban nem kell tulmennie az eredetileg tervbevetett konverzió összegben. Az előadónak a magyar miniszterelnök szombati nyilatkozatára való hivatkozással felvetett kérdésre ezt válaszolja a miniszter: Azt hiszem, erre a kérdésre legjobban azzal felelhetek, hogy néhány szóval lehetőleg pontosan rekapitulálom az egész tényállást. A két kormány között az 1867-iki megállapodások jelentőségére, a monarchia két államának a közös államadóssághoz való viszonyára nézve folytatott eszmecsereje az eredményezte, hogy néhány pontra nézve a vélemények teljesen egybehangzóak, ellenben néhány más pontra nézve különbözőek a felfogások. Teljes a megegyezés arra nézve, hogy Ausztria az egységes államadósságnak az ő terhére kamatozó részének konverziója felől egészen a maga tetszése szerint és bármely neki tetsző időpontban rendelkezhetik. Szintúgy teljes a megegyezés arra nézve, hogy Magyarország tetszése szerint és bármely neki tetsző időpontban az 1867. december 24-iki egyezmény 6. §-a értelmében az egységes államadósság terheire való állandó hozzájárulását törlesztéssel csökkentheti vagy készpénzben való tökéviszafizetéssel megválthatja. Ellenben nézeteltérés van két pontra nézve. Először is arra nézve, hogy milyen összegben tőkésíthető a hozzájárulás és másodsor a magyar hozzájárulásból kamatozó adósságrész konverziójának kompetenciájára nézve. Míg ugyanis az osztrák kormány azt az álláspontot foglalja el, hogy az egységes államadósság ezen részének konverziójára nézve is az osztrák törvényhozásnak és kormánynak teljes kompetenciája van Magyarország ingerenciája nélkül, a magyar kormány azt a felfogást vallotta, hogy Ausztria ezt a részt nem konvertálhatja egyedülállóan és nevezetesen nem konvertálhatja olyan módon, amely az említett 6. §-ban fenntartott visszafizetési jogokat sérthetné vagy illúzióvá tehetné. Minthogy a két vitás pontra nézve a tárgyalások eddigi folyamán megegyezés nem jött létre, a két kormány mindenekelőtt kifejezetten konstatacióra azt, ami nem vitás, a vitás pontok elintézését pedig további, haladéktalanul folytatandó tárgyalásokra tartotta fenn, de a mellett a két kormány mindegyike kifejezetten megővta jogi álláspontját.

Ez a tényállás, amelyből egyebek között kitűnik, hogy az osztrák kormány, amint a képviselőház február 12-iki ülésén is szerencsém volt kijelenteni, az általa igénybevetett jogok egyikét sem és különösen az egész egységes államadósság konverziójára való teljes kompetenciát sem adta fel és nem is prejudikált neki, hanem ellenkezőleg mindezeket a jogokat megővta és fenntartotta. A tényállásnak az a határozatlan lojalitás szellemű ismertetése, amelyet a magyar miniszterelnök ur a magyar képviselőház 14-iki ülésén adott, minden lényeges pontban felel az általam imént közölt tényállást. Amennyiben a magyar miniszterelnök urnak az itteni lapokban csak hevenyészett iródtásban megjelent beszédében egyes fordulatok akként volnának magyarázhatók, hogy az osztrák kormány az eddigi megállapodásokban lemondott arról a jogáról, hogy Magyarország beleegyezése nélkül is konvertálhat 3620 millió koronánál nagyobb összeget, a miniszterelnök urnak e nyilatkozatait, amennyiben szövegük csakugyan megegyeznék az itt közölt verziókkal, nem tekinthetők másnak, mint a maga nézeti újabb konstataciónak. Az osztrák felfogást válaszul a hozzám intézett kérdésre még egyszer a következőkben van szerencsém precizírozni: Az osztrák kormány a magyar korona országainak az egységes államadóssághoz való viszonyát illetőleg csak azt ismeri el, hogy ezen országoknak kötelesekük a 30.188.000 koronányi váltóssal való hozzájárulást teljesíteni és joguk van ezt az összeget törlesztéseikkel vagy készpénzfizetésekkel csökkenteni. De épp úgy, mint a magyar miniszterelnök, hozzáteszem, hogy a vitás pontokra nézve a tárgyalások még folyamatban vannak és mindent el fogunk követni, hogy kielégítő megegyezésre jussunk. A javaslatot elfogadásra ajánlom. (Helyeslés.)

Gróf Kuerstein, az urakháza tagja azt tartja, hogy Ausztria álláspontja, hogy önállóan dönt a konverzió felett, az egyedüli helyes és biztosítási a minisztert, hogy az osztrák álláspont megővését a legteljesebb támogatásra számíthat.

Az előadó zárzava után, aki megegyezéssel fogadja a pénzügyminiszter kijelentéseit, a ház beles-

megy a részletes vitába és vita nélkül elfogadta a törvényt második és harmadik olvasásban. Az ülést ezután berekesztették.

A balkáni veszedelem.

Budapest, február 16.

A balkáni helyzet a bolgár kormánynak jegyzéke dacára sem vesztett veszedelmességéből, bármit fogadkozik is a szófiai kormány, hogy nem kell neki macedon autonómia s megelégszik a reformokkal is. Az okos bolgár kormány úgy viselkedik, hogy a lojalitás látszatát is megővja, de a közhangulatnak is eleget teyten. Elfogadja a macedon vezéreket — valószínűleg Pétervárról jövő intelem következtében — de a hatalmakhoz intézett jegyzékében szinte erőszakos logikával süti ki, hogy a török hadikészülődések éle nem a macedon forrongás, hanem egyesgyedül Bulgária ellen irányul, hogy így a bolgárk sorniszta hangulatát ébren tartsa. Abból, hogy a délkeleti bolgár határon a törökök megerősítik pozícióikat és szaporítják csapatukat, nem azt követelik, hogy Törökország metzes a maga védelmére mindent a Bulgária részéről joggal várható támadás ellen, hanem egyenesen offenzívára készül. Ekkora hűlyeséget csak a rosszakarát vagy a naivitás tételezhet föl a tehetetlen Törökországról.

Hiába mondják a hatalmak, hiába mondja maga Törökország is, hogy eszadgában sines Bulgáriát megtámadni, s a katonai rendszárbályok célja a tavasszal várható macedon mozgalommal erőlyesen szembeszállni, a bolgár kormány a hatalmaknál azt a kérdést veti föl, hogy mirevaló akkor az, hogy Törökország 200.000 embert tart Macedóniában, hanem az a célja, hogy Bulgáriát megtámadja. A bolgár kormány utal arra, hogy e csapatok épp a drinápolyi vilajetben vannak összpontosítva, honnan könnyen elölyomulhatnak Keletruméliába, hol a bolgároknek egy megerősített hadállásuk sines.

Dacára a macedon-bandák tervezett betörésének, dacára Bulgária okvetlenkedésének és kissé kétszínű játéknak, dacára, hogy az egész Kelet levegője puszkaporral van tele, ezideig még nagyon esékely az a valószínűség, hogy Bulgária konfliktusba keveredik Törökországgal, s az egész hadiláma alkalmasint csak vaklármának fog bizonyulni. Mert végre is a Daner-kormány van annyira okos, hogy nem fog fejjel rohanni egy kiszámíthatatlan következményű kalandba, nem fogja a hatalmak intervencióját kikérni azért, hogy meg ne várja e lépésének az eredményét. Daner alkalmasint jól tudja, hogy ha Bulgária Európa akaratá ellenére fogatosított oly katonai rendszárbályokat, melyek az európai békét veszélyeztetnék, akkor az európai kabinetek minden véleményeltérést mellőzve, közös akcióra egyesülnek, hogy a konfliktust lokalizálják.

Az osztrák-magyar-orosz reformok előterjesztését holnapra várják. Hogy lesz-e eredménye, az nagyon kétséges, mert Macedóniában már alaposan el van vetve a vizsály magva a sok esavargó bandavezér által. Elvégre mit veszthetnek a derék macedon junákok, ha a tél elmúltával zavarogni kezdenek? Miért ne tarthatnának tehát egy kis komécióit, kivált mikor lángra is lobbant-hatják a Keletet, mikor előidézói lehetnek nagy eseményeknek s így egy kis szerepet is játszhatnak.

Szófia, február 16.

Hír szerint a vidéken lévő Jankov és Nikolov volt bandavezérek ellen is adtak ki elfogató parancsot Szárjov, Kovacev és Davidov távollétük által menekültek meg a letartóztatástól. Minthogy a letartóztatott bandavezérek csak bírósági határozat alapján lehet fogva tartani, bir szerint vádat emelnek ellenük rablóbandák alakítása miatt.

Szófia, február 16.

A kormány a határról visszaérkezett belügyminiszter jelentése alapján oszlatta fel a macedóniai bizottságokat. A kormányának módjában volt választani a bizottságok föloszlata és az ostromállapot elrendelése közt, de az előbbire határozta el magát, ne hogy a határlorgalmat megakassza. De el van tőkélve, hogy szükség esetén az ostromállapotot is el fogja rendelni.

Szaloniki, február 16.

Teljesen alapla'an a bolgár újságoknak az a hire, hogy török katonák Tikvicsnek összes macedon lakosságát fölkoncolták. Tikvicsben teljes nyugalom van.

London, február 16.

A Daily Maűnek jelentik Konstantinápolyból: A monasztiri szandzsákbán tizennyolc fölköl banda, összesen háromszázötven emberrel garázdálkodik. A legelső haditanás jóváhagyta a mozgósítás tervét. A porta holnapra várja az osztrák-magyar-orosz retertereket.

Szófia, február 16.

Zonczev tábornokot ismét Brenoban internálták. Más letartóztatott macedonokat a vidéken tiltakozó gyűlés incidens nélkül folyt le. A macedonok falragaszokban hívják fel a képviselőket, hogy tiltakozzanak a törvénytelen elfogatások ellen. A szobrájében ma interpellációit nyujtanak be a macedonok ellen tett intézkedések miatt.

Konstantinápoly, február 16.

Az osztrák-magyar és az orosz kormány megegyeztek az iteni nagyköveteik által az európai vilajetek közigazgatásának javítása tárgyában kidolgozott javaslatok felett. A két nagykövet távirati rendeletet vár, hogy a portánál erre vonatkozó lépéseket teyten, ami előreláthatólag a legközelebbi napokban megtörténik.

Róma, február 16.

A képviselőházban Baccelli külügyi államtitkár Cirmeri képviselő kérdésére válaszolva, kijelenti, hogy a kormány összhangban a más alkalmakkor tett nyilatkozataival és az ország létredeinek követelményeivel, sohasem szűnt meg a Balkán eseményeit éber figyelemmel kísérni és a többi érdekelt kormányokkal, különösen a szövetségesekkel érintkezésben maradni. Olaszország mindig a kettős célt szem előtt tartva jár el: az európai Törökország keresztény lakosságának viszonyait javítani és a terület státusquot a Balkánon fenntartani. E cél érdekében az olasz kormány csak a legelőkeltebb megegyezéssel fogadhatta gróf Lamzdorff bécsi látogatását, melynek ugyanevolt a célja. Ez az utazás elosztatot kételyeket s aggodalmakat és minthogy azért történt, hogy a civilizáció követelményei a territorális státusquo fenntartásával összhangba hozassanak, megszállított hatalmas garanciáját és biztosságát ama feltételek védelmének, amelyekben Ausztria-Magyarország és Olaszország az illető érdekek legjobb oltalmát látják. Olaszország ezért megegyezéssel értesült a bécsi megállapodásokról, amelyekből nem maradtott idegen és amelyekre nézve volt alkalma kifejezni egybehangzó véleményét. És mihelyt a megállapodások a berlini szerződést aláíró hatalmak közt véglegesek lesznek, sekisem fog jobban örvendeni, mint az olasz kormány, mert a legjobb garancia, melyet az akár a státusquo fenntartására, akár az illető vidékek nyugalmát biztosító reformokra nézve kívánni lehet, ezekben a megállapodásokban rejtik. (Élénk helyeslés.)

Róma, február 16.

Baccelli külügyi államtitkár mai nyilatkozata Olaszországnak Ausztria-Magyarországhoz és Oroszországhoz való viszonyáról kedvező fogadtatásra talált. Emelte a beszéd hatását az a körülmény is, hogy a főhivatalos sajtó magatartása eddigelig nem jelelt meg annak a jó viszonyt, mely a szövetséges hatalmak közt tényleg fennállott. Az államtitkár egyenes és bátor beszéde egyetlen egy párton sem tévesztette el hatását.

HIREK

Budapest, február 16.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplora. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Bécsből táviratozzák, hogy Lajos bajor herceget ma délután külön kihalgatáson fogadta a király. — Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter szombati óta torokgyuladásban tekszik. — Gróf Goluchowski külügyminiszter ma délben Budapestről Bécsbe érkezett.

— Ebéd a miniszterelnöknél. Sella Kálmán miniszterelnök és neje ma délután 6 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: Csizsika György éresek, gróf Bathányi Lajos, Hononymi Károly, Perczel Dezső, gróf Apponyi Lajos, Hiderosny György altábornagy, Zsilinszky Mihály államtitkár, Cuciuereano Viktor román főkonzul, Barjaktarovics Milivoj szerb főkonzul, Ludavigh Gyula, Márkus József, Bedő Albert, Bolgár Ferenc, Holló Lajos, Krácznay Ferenc, Kubik Béla, Kubinyi Géza, Miklós Ödön, Pap Géza, Piukovich József, Rosenberg Gyula, Werner Gyula.

— Kossuth Ferenc betegsége. Kossuth Ferenc a függőségi és 48-párt elnöke betegségeben javulás állott be. Csuzos tájfalmai teljesen meggyűntek, de Müller Kálmán tanár kezelő orvosra tanácsára e hét végeig nem hagyja el a szobát.

— A katonai javaslatok ellen. Főlegyházaén tegnap nagy tiltakozó népgyűlés volt a katonai javaslatok ellen. A gyűlésen Hoffer József nagybírókoc,

Tóth Imre bankigazgató és **Fazekas Kálmán** tiszti ügyész vitték a szerepet, mind a hárman nagy tetszéssel beszéltek az újabb katonai követelések ellen. A gyűlés kimondta, hogy tiltakozik a katonai terheknek újabb emelése ellen, követeli, hogy a magyarországi hadseregben kizárólag magyar tisztek alkalmazassanak, követeli a magyar csapatoknál a magyar szolgálati és vezényelti nyelv behozását és végül a kétvétes katonai szolgálatot. A népgyűlés a határozatát száztáru küldöttség viszi fel Budapestre és az nyújtja be a képviselőházhoz.

Erzsébet főhercegnő halála. Erzsébet főhercegnő holttestét tegnap délután *Weichselbaum* tanár konzerválta. Ejjel a tetemet ércporosbába tették, amelyet leöntöztak és azután a gyászakolpná vá átalakított előcsarnokban fölállították a ravatalt. Ma reggel a spanyol anyakirályné, *Frigyes, Károly István* és *Jenő* főhercegek, továbbá *Mária Terézia* főhercegnő, *Lajos* bajor herceg és a többi ittlévő rokonok a koporsóhoz mentek és imádkoztak mellette. A rendkívüli spanyol követség, amely ma este érkezett Bécsbe Madridból, a király vendégéeként a Burgban fog lakni. *József Agost* főherceg, továbbá *Klotild* és *Augusta* főhercegnők ma este Alesztról oda érkeztek, hogy a temetésen jelen legyenek. Gróf *Széchenyi Gyula*, a király személye körüli miniszter tegnap este érkezett Bécsbe. Az elhunyt főhercegnőért holnap is mondanak misét. A halottat kedden délután szenteli be *Frigyes* főherceg palotájában *Gruscha* bimbos hercegné. A *Wiener Abendpost* jelentése szerint, miután Erzsébet főhercegnő végakaratában elrendelte, hogy temetése pompa nélkül menjen végbe és hogy a beszentelés a palotában történjék, valamint hogy holttestét Bádénbe szállítsák, ennek következtében a legfelsőbb udvar részéről sem a Hofburg plébániatemplomába nem viszik át a halottat és ott ravatára nem helyezik, sem ünnepes temetést nem rendeznek. Végleges nyugalomra az elhunyt végső akarata szerint a helenenthi közsíri temetőben fogják helyezni. A király ma délelőtt tizenegy órakor *Frigyes* főherceg palotájába hajtatott, ahol részvétét fejezte ki *Mária Krisztina* spanyol anyakirálynőnek, *Frigyes, Károly István, Jenő* főhercegeknek és *Lajos* bajor hercegnek. A király hosszabb ideig maradt a palotában, ahonnan a Burgba hajtatott vissza. Erzsébet főherceggasszonyért négyheti udvari gyászt rendeltek el, amely e hónap 18-án kezdődik. A sok részvétélvált között újabban a német császár és a bolgárfejedelem is kifejezte részvétét. A nagyszámu koszoru között van gróf *Lónyay Elemér* és feleségének koszoruja is. A koszoru szalagjain aranybetűkkel ez olvasható: *A legmelegebb hálával és szeretettel — Stefánia és Elemér.* Egy fehér-piros virágból font koszoru fehér selymszalagján ez áll: *Lipót Szalvátor, Blanka és a gyermekek.* Pompás koszorukat küldtek még *Ferenc Ferdinánd, Ernő Agost* főherceg és *Tyra* cumberlandi hercegnő és gyermekeik. Az öreg *Klementina* kőbúrgi hercegnő pompás koszoruján ez a felírás van: *A ma meillearé et fidele amie — Clémentine.* Madridból jelentik, hogy a hivatalos lap Erzsébet főhercegnő halála híret és a királynak azt a rendeltét közli, hogy a tábornokok, főtisztek és a polgári állambivatalnokok 9 napig gyászt viseljenek. — *Drezdából* jelentik, hogy Erzsébet főhercegnőért tegnaptól számított egyheti gyászt rendeltek el.

Fozsony, február 16.

A város mai rendkívüli közgyűlésén *Brolly* Tivadar polgármester közölte a törvényhatósági bizottsággal Erzsébet főhercegnő halálát; jelentette, hogy a városban kitűzte a gyászlobogót és indítványozta, hogy a temetés idején kondítsák meg a nagyharangot, a ravatalt a város koszorút küldjön és *Frigyes* főhercegnő visszatérte után küldöttségileg fejezzék ki a város részvétét. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az indítványhoz.

Táncsics Mihály övegye beteg. Súlyos betegen fekszik angyal-utcai lakásán övegye *Táncsics* Mihályné, a szabadságharc fennkölt bajnokának övegye. A 89 esztendőss asszonynak a lábán daganat támadt, amelyet operálni kellett. E bajához az aggkorral járó gyöngeség is hozzájárul.

Az orvosgyetemről. A királyi tudományegyetem orvoskari tanártestülete szombaton tartott ülésén töltötte be az egyes tanszékeknél megüresedett állásokat a határozott az üresedésben levő ösztöndíj-állásokat illetőleg. Az eső önkínkijhoz megválasztották dr. *Kerndler* Jenőt di tálan gyakornoknak, a II-ik szinikához dr. *Seipdler* Elemért, a borkörtani intézetben dr. *Kelemen* Béát, a gyógyszerintai tanszékhez *Berkó* Antal di tálan gyakornoknak. — dr. *Kéty* Lászlót a II-ik belkirma eső tanársegédjét adjunkussá való terjesztésre ajánlották a közoktatásiügyi miniszterhez. — Az üresedésben levő 600 koronás állami ösztöndíjra a szó- és írásbeli versenyvizsgálat alapján a tanártestület *Fischer* Mór, *Krausz* Rikárd, kiskéri *Tóth* Lóra hallgatókat hozta javslatba. A Jausz-féle 200 koronás szorgalmi díjakat *Pintér* István, *Var Albert, Schönheim* Lajos, *Schulhofer* Sándor, *Passztorok* Oszkár, *Bauer* Bertó, *Köröcsany* József, *Lónyay* József, *Melchnr* Vilmos hallgatókknak ítéltek oda. A Capdebó-*Zergety*-féle alapítvány kamataiból 100 korona segít-

ségben részesültek *Schönheim* Lajos, *Goldberger* Mór és *Keller* Kálmán orvostanhallgatók.

Sub auspiciis Regis. Két tudományos képzettség és kiválóan szorgalmas fiatallembert ma sub auspiciis Regis avatott doktorrá a budapesti tudományegyetem tanácsa. *Székelly* Aladár és *Tomcsányi* Vilmos Pál kapták meg a doktori diplomát a király üdvözlésével és gyémántos gyűrűjével. Dr. *Székelly* Aladárt, a jogi tudományok tudorává avatták, *Székelly* Ferenc koronagyűrés fia, kitűnő diákja volt a mintagimnáziumnak és mint ifjú ember, Arany János Toldijáról olyan tanulmányt írt, hogy azt *Gyulai* Pál ajánlására a Franklin-Társulat könyvben kiadta. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, ott megalapította a joghallgatók tudományos egyesületét. elsőnöke volt az egyetemi kör jogi szakosztályának. *Tomcsányi* Vilmos Pál, *Tomcsányi* Mór nyugalmazott táblai tanácselnök fia, középiskolai tanulmányait a *Ferenc József*-nevelőintézetben végezte, szintén a budapesti egyetem hallgatója volt, most az államtudományok doktorává avatták ünnepiesen, de már megszerezte a jogi doktorságot is. Most szolgálja önkéntesi évét.

A kifizetésben részesített fiatallemberek promocióján dis- és közönség volt jelen, többek közt volt *Chorin* Ferenc főrendiházi tag, *Andrássy* Béa a kuriai tanácselnök, *Katona* Béla, *Tassy* Pál Raisz *Andor*, *Baumgarten* Izidor koronagyűrés-helyettesek, *Nedeczky* Ödön kuriai bíró, dr. *Vargha* Ferenc főügyész-helyettes és a bíróságnak még számos előkelő tagja.

A királyi képviselőtételben *Zsilinszky* Mihály kultuszminiszteri államtitkár jelent meg, akit a terembe lépékor lelkesen megüdvözöltek. Az egyetemi tanács tagjai valamennyien diszmagyarban jelentek meg. *Kéty* Károly rektor mindenekelőtt fölhívta a jogi kar dékánját, hogy ismeresse a jóvalatandókra vonatkozó adatokat, amit *Schwarz* Gusztáv dékán meg is tett, kiemelve mindkét jólét tanulmányainak sikeres eredményét. Azután melegen üdvözölte a jelöltet, s azt a reményét fejezte ki, hogy amilyen diszre vátak az egyetemnek, oly diszre lesznek, kilépve az életbe, a társadalomnak és a tudománynak is.

A doktori értekezést elősnek *Székelly* Aladár adta elő. A bünvádi pörrendtartás új intézményéről szólt a jogegység érdekében használható pörvoslatról, amelylyel a koronagyűrés élhet a Kurian a büntető bíróságok törvényesről határozatai ellen. Nagy készültséggel szögel a kérdéssről, méltatta és bírálta önállósággal és érdekesen. *Tomcsányi* Vilmos Pál a mentelmi jog eredete és fejlődéséről írt érdekes és sok tanulmányt igazoló disszertációt.

Az értekezések felolvasása után a jelöltek letették az esküt, majd az emelvényre léptek, a királyi képviselője, *Zsilinszky* államtitkár elé, aki átadta nekik a felsége ajándékát, két gyönyörű gyémántos gyűrűt és melegehang, szép beszédben üdvözölte őket.

Elmondotta, hogy a király parancsából jelent meg, hogy üdvözlővén őket, nekik a felsége ajándékát im átadja. Készséggel és hazafúi örömmel teszi ezt, mert meg van győződve a mai ünnepély mely jelentőségéről. Imo, látjuk a magyar ifjúság alkotó erejének és önértetének fölvillanását. A közel lefolyt századokban a magyar elsősorban a harci dicsőségben kereste a boldogulást, amde a mai kor magyarja másképp gondolkodik, mert megtudja érteni, hogy a harci dicsőségben örül val még egy hatalmas szellemi, társadalmi élet, amely arra int, hogy meg kell állanunk a versenyt más államokkal, meg tud a érteni, hogy a magyarok szükségére van magasabb műveltségre, európai magaslaton álló kultúrára és főképp komoly munkára. Erre való lelkes ölhívásban nyújtja át a jelölteknek a király gyűrűit, melyekkel elgyszeri őket a komoly törekvéseknek, igaz munkának és töretetlen hazafiságnak.

A jelöltek köszönő szavai után a rektor is köszönetet mondott a felségének, továbbá *József Agost* hercegné, aki személyesen óhajtott volna megjelenni az ünnepen, de a királyi házbán bekövetkezett gyászeset miatt nem jöhetett és képviselőitben honvédszázados szárnysegédjét küldte el. A rektor a király éltetésével zárta be az ünnepséget.

A *Ferenc József* nevelőintézet ma díszbédét adott egykori kitűnő növendéke *Tomcsányi* Vilmos tiszteleire. Jelen voltak: *Zsilinszky* államtitkár, *Cseh* Ervin horvát miniszter, *Rohoncay* György atibornagy, *Kohl* Medárd és *Várdy* Árpád püspökök, *Kéty* Károly rektor, *Schwarz* Gusztáv jogkari dékán, *Boncz* Ödön és *Szász* Károly osztálytanácsosok. Szép felkötözött mondtak *Zsilinszky* államtitkár, *Demechky* Mihály intézői kormányzó.

Kegeletesen célu vívóakadémia. Szegeárdon *Beszérdy* István szobrára vívóakadémiát tartottak, amelyen hírneves vívók s amatőrök vettek részt. Nevezetesen össemérték kardjukat és vívóruket *lovag Santelli* Italo, *Attilio* Volp ni olasz vívómester, *Szántay* Jenő huszárhadnagy, *Lóczy* Oszkár, *Mészáros* Lóránt, *Mészáros* Janni és *Mészáros* Ervin jeles amatőrök. A vívóknak a szűrtagjai okmányt állítottak ki. A vívóakadémia után a szegárdi kasznó termeiben táncmulatság volt. A bevétel megalbálta a 2500 koronát. A *Beszérdy*-alap most már 18.000 koronát tesz ki s így valószínű, hogy a jövő évben kiírják a szoborra a pályázatot.

Házasság. *Klein* József alsódabasai kör-állatorvos, tartalékos es. és kir. tüzér-állatorvos egyjezte *Schwarz* József alsódabasai tekintélyes kereskedő leányát, *Fanny*kat.

Az aradi önkéntesek bálja. Az aradi gyalogezred önkéntesei bált rendeznek ennek a hónapnak huszonharmadikán. Azonban hogy lesz-e belőle valami, azt ma még nem lehet tudni, mert ezek a magyar fiatallemberek szörnyen szegény emberek — önértet dolgában. Anynyira megalkudtak a hadsereg sokat és jogosultan kifogásolt szellemével, amennyire ezt talán még a hadsereg se merné követelni fölük. A bálnrendező önkéntesek ugyanis — mint egy aradi tudósítás jelenti — németzövegű meghívókat küldtek széjjel, amin az aradi hazafias közönség természetesen roppantul fölháborodott. Legmegbotránkoztatóbb az egészben az, hogy magyar fiúk rendezik a mulatságot, s érthető, hogy az aradisajtó kemény lelkében részesítette a magukról teljesen megleled-között önkénteseket. Az *Arad* és *Vidéke* cikkből foglalkozott az önkéntesek botrányos eljárásával, akiknek nevében meg is jelent a szerkesztőségben két „egyéves” és elégtételt kért az egész önkéntesi kar nevében. Egyik elégtételtől másik származott s a bonyodalom akkora lett, hogy kétséges, vajjon egyáltalán megtartható lesz-e az önkéntesbál. Nem hagyhatjuk megemléítés nélkül, hogy az önkéntesek, akik a párbaj-ügyben eljártak, mind németzövegű névjegyet hagytak hátra. — Annnyira hihetetlen ez az egész dolog, hogy holnapra már várjuk is az alapos rektifikációt.

A tisztviselők halála. Az *Állami Tisztviselők Országos Egyesülete* látogatott ülést tartott ma *Vörös* László nyug. államtitkár elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: *Benedek* Sándor közigazgatási bíró társelnök, *Halász* Ferenc miniszteri osztálytanácsos al-elnök, *Harmos* Gábor, *Heil* Faustin közigazgatási bírák, *Székely* István számvévszéki miniszteri tanácsos, *Seyfried* József törvényészi elnök, *Kazinczy* Gábor, *Nyeviczky* Antal és *Kossuthy* Géza táblabírák, *Follert* József posta- és távirada-igazgató, *László* Pál pénzügyigazgató stb. A választmány három órán keresztül tárgyalta az *Állami tisztviselők fizetésjavításáról* szóló törvényjavaslatot s végül *Benedek* Sándor indítványát fogadta el, hogy a választmány jelezze ki há aját és elismereését a kormány jóindulatáért, mely a törvényjavaslatban azzal jutott kifejezésre, hogy az állami tisztviselők fizetése 17½ millió koronával emeltetik és hogy a fizetésjavítási aktus az egész vonalon egyszerre hajtatik végre. Ragaszkodjék azonban a választmány ahhoz a memorandumhoz, melyet az 1900 koronás kezdő-fizetés tárgyában az 1902. október havában a képviselőházhoz már benyújtott és egy újabb memorandumban kérje az előmeneteli viszonyok javítását és a törvényjavaslat soronkívüli letárgyalását és ahhoz, hogy a törvény visszahatólag 1902. november hó 1-étől lépjen életbe.

A vármegyei tisztviselők mozgama. Néhány hét óta egészen esendben nagyarányu mozgalom indult meg a törvényhatósági és községi tisztviselők körében helyzetük megjavítása érdekében. A törvényhatósági és községi tisztviselők az állami tisztviselők példáját követve kongresszusra készülnek, amelynek előkészítése és rendezése érdekében már március 25-ikén értekezletet fognak tartani Budapesten, amelyre eddig körülbelül 50 vármegye jelentette be testületi részvételt. A törvényhatósági tisztviselők a következő kivánságokat támasztják:

1. Fizetésüknek egyöntetű és az állami tisztviselőkkel teljesen egyenrangú rendezését és fel-emelését.
2. Hivatali előmenetelük biztosítását.
3. Az adóügy elvlasztását a politikai köz-igazgatástól.
4. A munkaerő szaporítását, főleg a járásokban és a községek és közjegyzői irodában.

Célozza tovább a mozgalom a politikai közigazgatási tisztviselők országos egyesületének megalakítását, mely a törvényhatósági tisztikar érdekeinek kiétel való megvédésére volna hivatott és mely a tisztviselőknak számos oly előnyt nyujtana, amely eddig csak az állami hivatalnokoknak jutott ki. A március hó 23-ikán tartandó előértekezlet alkalmából a vármegyei tisztikarok küldöttségileg fogják fölkeresni *Rákosi* Jenőt, az *Ottion* elnökét, nemkülönben *Véssi* Józsefet, a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnökét és az egyes országgyűlési pártok elnökségeit is, hogy őket a jogos és méltányos mozgalom támogatására felkérjék. Remélhető, hogy a nagy horderejű akció, amelyet az egész országban rokonszenvenvel fogadnak, végre a községi és közjegyzők ügyét is dűlőre juttatja.

Székelly-Társaság Szegeárdon. Szegeárdon nemrégiben megalakult a *Székelly-Társaság*, amely társadalmi akcióval kívánja előbbrevitelt a székelly-kérdés megoldásának. Vasárnap rendezte a társaság első hangversenyét, amely teljesen sikerült. Két ióvárosi székelly író is lejtő Szegeárd ebből az alkalomból. *Benedek* Elek, aki székelly történetét olvasott föl és *Jakab* Ödön, aki a Hogyne szerzetesek versével írt el nagy hatást. Kivülük közreműködtek még a hangversenyen *Gaghy* Dénes szegedi tanár, D. *Eörs* Aranka, *Bihari* Akos, *Feledi* Boriska, *Arkössy* Vilmos és a szegedi vönöngyesség-társaság. Este a ióvárosi vendégek fizetésre vacsora volt.

— **Hetven esztendő a pult mögött.** A Rust Bernát-féle nagykereskedő cég alkalmazottai s a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete ritka ünnepet ültek meg tegnap. Ilyesmi nem igen fordul elő egyhárm világszerte... Az a nevezetes eset állott be tudniillik ebben a régi boltban, hogy az egyik alkalmazott megünnepelte szolgálatának hetvenesztendő jubileumát. Micsoda nagy idő rohant el ennek az öreg embernek a feje fölött! Tizenhét esztendő korában került a céghez, amely azóta aprólékosan szállva, több gazdát cserélt s ma, nyolcvanhat esztendő korában még mindig munkás, tevékeny tagja annak a testületnek, amely a nagyforgalmu bolt dolgaikat ellátja. Nem a múlt munkájával, nem a méltányosság és a hála révén keresi meg a kenyerét, hanem a két keze munkájával. Guttman Mór a neve ennek az istentől derekasan megáldott embernek. Valami nekünk egészen különös organizmusa lehet az öregnek. Mi mai emberek elképzelni se igen tudjuk, hogy hogyan lehet tizenhét esztendő korától még hetven esztendőig egy és ugyanazon pult mögött az ember és pedig folytonos munkában. A mi temperamentumunk sok pozíciót változtatott volna a hetven év fele alatt is s persze összerokadt volna jóval hamarabb, mint ahogy ez az öreg ur eljutott a mai napig. Guttman Mór azonban egészséges és sokkal több kedéllyel és életkedvvel hordja a vállán a majdnem kilencven esztendőjét, mint egynémelyikünk az ugynevezett — jafaférfikörít. Kell, hogy legyen csakugyan abban valami, hogy mások voltak a tegnapi emberek, mint amilyenek a maiak.

— **Lujza hercegnő regénye.** Drezdából jelentik: A trónörökös ismételve kijelentette a toszkánai nagyhercegi családnak, hogy *Lujza hercegnővel szemben a legnagyobb előzékenységre és engedelmességre hajlandó.* A toszkánai nagyhercegnő *Mária Jozefa* főhercegnőt, a szász trónörökös testvérét kérte föl közbenjárásra. A főhercegnő szintén sajnálja Lujza hercegnőt s már eddig is tett lépéseket az érdekében. Ma délelőtt a király előkészítvén családi tanácskozás volt, amelynek határozatát szigorúan titkolják. Csak annyi hallatszik, hogy Lujza hercegnő anyagi viszonyainak rendezéséről volt szó.

A hercegnőt tegnap meglátogatta bátyja *Wölfling Lipót.* A látogatás nagyon rövid ideig tartott. A hercegnő több levelet adott át fivérének továbbítás végett. A hercegnő nagyon elhagyottnak érzi magát a gyógyintézetben és unatkozik. Egyetlen szórakozása a levélírással áll. Míg a trónörökösnek környezetében a legnagyobb határozottsággal azt állítják, hogy anyja, a toszkánai nagyhercegnő, ma este *La Meterie*be érkezik, egy salzburgi távirat szerint a nagyhercegnő még otthon van és csak *Ferenc József* király beleegyezésével utazhatnék el *Genf*be, azt azonban még nem kapta meg. Ma délelőtt egy óraker *Giron*t is látta a nyoni állomáson, de *Giron* ezúttal meg se kísérelte, hogy a gyógyintézetbe bejusson, hanem a legközelebbi vonalra tovább utazott.

*Berlin*ből táviratozzák: A szocialisták a birodalmi gyűlésen legközelebbi interpellálni akarják vajjon a német törvényt szerint meg lehet-e egy anyának tiltani, hogy gyermekeit meglátogassa s vajjon a birodalmi kormány hajlandó-e lépéseket tenni, hogy a törvénynek érvényt szerezzen.

*Lausanne*ből táviratozzák, hogy *Wölfling Lipót* a legközelebbi napokban feleségül veszi *Adamovics Vilma*t. Az esküvőn csak a menyasszonynak legközelebbi rokonai lesznek jelen.

Drezda, február 16.

A király és a trónörökös elhatározták, hogy a hercegek nagykörűsége nem engedik meg *Lujza hercegnő*nek, hogy gyermekeit láthassa.

Keresztély herceg állapota lényegesen jobbra fordult s a beteg már túl van minden veszedelmen. A herceg folyvást anyját emlegeti. Tegnap anyjának arcképet kérte, hogy játszhassék vele, mert rendszeren a családi arcképeket szokta nézegetni. Hogy megnyugtassák a beteget, el kellett hozatni neki *Lujza hercegnő* arcképet, mert az affér után a herceggasszony minden arcképet eltávolították a királyi palotából.

Róma, február 16.

A pápa és legmeghittebb tanácsosi azon az állásponton vannak, hogy a polgári törvényesség által a szász trónörökös pár elválasztása az egyházi fel-fogásra néve közömbös annál is inkább, mert a katolikus házasság felbontása esetén az abból származott gyermekeket házasságonkívülieknek és törvényteleneknek kellene tekinteni.

— **Matiné.** Fényesen sikerült matiné rendezett tegnap a Szabásati Mintaiskola vezetőjének vározi utcai helyiségében. A nagy és előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta *Gombósné Galamb Margit* nagybecsű értekezését a barátságáról és a szeretetéről; *Luz Terka* kiváló írónőnk „Tíz év múlva” című bájos novelláját, *Paulay Erzsike* kedves szavallatát és *Nidas Sándor* ifjú poéta csinos verseit. A legközelebbi matiné március 1-én lesz.

— **A vasárnap munkaszünet.** A Fűszerkereskedők Egyesületében vasárnap délután a vasárnap munkaszünet módosítása tárgyában, az érdekelte egyúttal és kereskedők bevonásával, értekezlet volt, amelyen résztvettek a Fűszerkereskedők Egyesületén kívül a Hentesiparértársulat képviselőiben *Bilner János* ipartestületi elnök, a Kis- és Középkereskedők Társulata képviselőiben *Ernst József* alelnök, *Schwarz Simon* és *Talács Mátyas* választmányi tagok, a csemegéskereskedők részéről *Varga Sándor*, *Bessenyei Géza*, *Csuczor József* és *Benczák Károly*. Az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy a vasárnap munkaszünet olyan módosítást kívánja, hogy a fennálló kivételek megszüntessenek és a teljes és kötelező munkaszünet vasárnap délutánra elrendeltesék. Ezt az óhaját át memorandumban terjeszti fel az értekezlet a kereskedelmi miniszterhez.

— **Halálozás.** *Gerő Károly*, jeles írójárunkat súlyos csapás érte. *Nővére Szarona* hosszas szenvedés után ma reggel meghalt. Holnap délután temetik a Szondy-utcai gyászházba.

Bródy Szerén, *Bródy Zsigmond* fakereskedő leánya, tizenhétéves korában Budapesten meghalt. A Szent Margit leánynevelőintézetnek gyásza van. *Erika* nővér (Vas M.) a tanítókar egyik legkiválóbb tagja, viruló ifjúságában életének 22-ik évében elhunyt. A boldogult szívűsége és előkelő, megnyerő modora nagy szeretetet biztosított neki nővértársainál és a növendékeknek egyaránt. A temetési szertartás megható egyszerűséggel ment végbe. A tanítókar *Morvay István* önként az élen és az összes növendékek kísérték ki a megboldogultat utolsó útjára.

— **Megszökött léghajó.** *Stockholm*ből táviratozzák: Tegnap föl kellett volna szállnia a *Svenske* nevű nagy léghajónak. A felszállás előtt a vihar északi-tította a léghajó gondolatját és a Keleti tengeren át délel fel vitte Németország irányába.

— **Csődbe került ügyvéd.** *Hegedűs Béla* ügyvéd, volt országgyűlési képviselő és a Magyar Színház Részvénytársaság volt elnöke igazgatója ellen bárhol található vagyonára a törvényszék csődöt nyitott. Csődbiztosul dr. *Alcsuthi Ágost* királyi albirót tömeg-gondnokul pedig dr. *Püschel Oszkár* ügyvédet rendelte ki a budapesti királyi törvényszék.

— **Hóvihar.** *Turóc-Szent-Márton*ból táviratozzák: Február 16-ikére virradó éjjel rendkívül erős hóvihar dühöngött. A hófúvás *Turócmező*ben helyenként oly nagy volt, hogy egyes helységeken ki sem mozdulhattak az emberek. Emiatt a turócmezei jótékony-nőgyűlésnek 15-ére összehívott közgyűlését február 21-ére kellett elhalasztani.

— **Elfogott tolvajok.** A rendőrség bizalmasan értesült arról, hogy a *Kemete-utca* 7-ik számú ház harmadik emeletén lakó, rendőri felügyelet alatt álló leányknál több gyanús akart tartózkodni. *Orincsey* rendőrkapitány neszítésére tegnap este két detektív felment a lakásba s ott nagy meglepetésükre nagy társaságot találtak egyfőt le mellett. A két leányon kívül hét férfi volt a szobában, akikben a hatóság emberei rég körözött s ismert tolvajokat s egy rablástát a napokban szabadult embert ismertek föl. A detektívek megjelenésére nagy lett a riadalom, s a társaság három tagja valahogy el is menekít, négy azonban hurokra került. A detektívek a négy akart összekötözték s bekisérték a IX. ker. kapitányságra. Az Üldön-uton az egyik — éppen a legveszedelmesebb — va ahogy elszabadította magát s örülni iramodott a Hunyady-utca felé. — Az egyik detektív utána vette magát s egy bankhivatalko segítségével ellátta. A négy bekisért ember a legveszedelmesebb alakja a tolvajvilágnak, s a már most rájuk kiszűrt ügyeken kívül még sok más nyomja a lelküket. Egyelőre a tolonházi fogházban vannak lecsukva.

— **Sikkasztások egy gyárban.** Egy *Dorottya-utcai* villamos szerelő-cég budapesti gyárában nagy rendtelenségeknek jöttek a nyomára a cégfőnökök, akik különben állandóan Bécsben tartózkodnak. A cégnek nemrég egy szabadalmi póre volt s ennek folyamán a cégfőnökök arról győződtek meg, hogy budapesti cégvezetőjük nem viselkedik korrektil módon a céggel szemben. Egy héttel ezelőt a két cégfőnök Budapestre jöttek, vizsgálatot indított a gyárban s a vizsgálat kiderítette, hogy két esztendő óta mintegy 160.000 koronával károsította meg egy pár hivatalnok a céget. Ennek az lett a következése, hogy a cégvezetőt, a főpénztárnokot és a gyárvezetőt, aki különben fia a cégvezetőnek, elmozdították állásukból. A gyár vezetője különben — mikor a vizsgálat nyomára jutott a szabálytalanságoknak — eltűnt a fővárosból s hozzátartozói sem tudják, hogy hova utazott. A gyárban a vizsgálatot még folytatják s a cégfőnökök azt hiszik, hogy az elkezelt összeg még többre rug 160.000 koronánál.

— **A szeszfogyasztás története.** A Szeszárkereskedők és Italmérők Társaságában (VI. Andrássy-ut 35. sz.) e hó 18-án este 9 órakor *Schönmáld* Kabos közgazdasági író leolvastatást tart a következő címen: *A szeszfogyasztás története kereskedelmi és társadalmi szempontból.* Az érdeklődőket szivesen látja vendégek-kül a társaság.

— **Körözött családok.** A baseli rendőrség átiratban értesítette a főkapitányságot hogy *Leemann Márton* Erigyes 19 éves és az öccse, *Leemann Rndolf* 17 éves kereskedőtanonc nagyobb összeg erejéig elkövetelt csalás és okirathamisítás után megszöktek. Az idősebb karos utamái, a haja világo-

barna, feléle fésült, homloka alacsony, szeme kék, szúrós tekintetű, orra pizse. A fiatalból teljesen hasonlít a bátyjára csak a haja sötétebbszíni. A fuk-nál 4800 frank kőspézn van. Kézrekerítőkük 200 korona jutalmat kap.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Ma délelőtt a Táro-gató-uton egy férfi holttestére akadtak. A holttest fején lösebb volt, mellette pedig revolver. Zsebében egy papirlapot találtak, amelyen a következő sorokat írta: Kérem, hogy bátyjamat, *Munczár Ágost*ont, aki Harmincad-utca 3. vagy 4. szám alatt lakik, értesít-sék. *Munczár Mihály*.

— **Fővárosi Orfeum.** A fővárosi Orfeumban ma este lényes sikerű premier volt. *Lincke Pál* *Indra* című egy felvonásos operettét hozta szíre *Waldmann Imre* igazgató s a szerző is megjelent a bemutató-előadásán. A pazar díszszel kiálított burlesk darab-nak nagy hatása volt. Az operett zenéje melodikus, a komponista művészi invenciójára valló, némely dal-lama népszerűsége tarthat számot. Az előadásnak kis szenzációja is volt: *Carola Ceotia*, a közönség szim-patiával fogadta az orieum egykori hírességét és a főbb szerepekkel együtt sokat tapsolta. A tetszés-nyilvánításokra a szerző is megjelent a lámpák előtt. Az orieum programja az ujdonságon kívül is válto-zatos és érdekes.

— **Rendőri hírek.** *Parti Adél* divatárúsnó teg-nap a Bomba-tér 4-ik számú házában szoblatot ívott. A mentők a János-kórházba vitték. — *Orbán* Lajosné 25 éves szülésszőn tegnap a Nefelejcs-utca 25. számú lakásán győgyíthatatlan betegsége miatt szülműtál megmérgezte magát. A Rókus-kórházban ápólják. — *Kühtreiber Gyula* csavargó a gróf *Haller*-utóban ve-szekedés közben összeszurkálta *Alpern Gyula* nap-számost. Kühtreibert a rendőrség letartóztatta. *Alpernt* az Isván-kórházban ápólják. — *Weinberger Mór* és *Mihalec József* csavargók a Podmaniczky-utóban megszurkálták *Farkas János* vendéglőt, *Murica Máté* és *Miháik Pál* napszámosokat. A két csavargót letar-tóztálták. — A Dob-utca 46. számú kocsmában több vendég összevesszett a kocsmárossal, amból általános veredékes lett. A mulató vendégek székeket ragadtak és úgy rohantak egymásra. Különösen *Baril Péter* borbíbeliséget szorongatták legjobban, aki végső *Reichold* Jakab 28 éves henteségétet hába szurta ollójával. Erre a veredő társaság szétjutott. *Reichold* a Rókusba vitték. — *Fistös* Endre, a közúti vasút ellenére, aki a tegnapi éjszaka élvészkor szerencsétlenül járt, ma seibeiben a Rókus-kórházban meghalt. Temé-tése holnap délután lesz

FŐVÁROS

(*) **Konverzió.** A közönségi bizottság ma délelőtt ülést tartott *Halmos János* polgármester el-nöklése mellett, amely alkalommal — a belügyminisz-ter jóváhagyására a reményében — megállapították a régi 4½ százalékos kötvényeknek uj 4 százalékos kötvényekre való kicserélésére, esetleg a névérték visszafizetésére vonatkozó tőhívis szöveget. A pol-gármester bejelentette, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyás végett már átadták a miniszterelnöknek s a miniszterelnök nagy elismeréssel nyilatkozott a közgyűlésfeljárásáról.

Pichler Győző országgyűlési képviselő szerdán meginterteltálja *Szell Kálmán* belügyminisztert a fő-városi konverzió-ügyben s arra fogja kérni, hogy ne hagyja jóvá a főváros közgyűlési határozatát. Ez az intenzelláció, mint egy kövön nyomott újság jelenti, idejét marta, mert *Szell Kálmán* miniszterelnök már meg is erősítette e határozatot.

(*) **Jóváhagyott szabványok.** A közgyűlés a néhai *Gerlóczy Károly* alpolgármester szobrára 5200 koronát szavazott meg, az Országos Ipargyűléslet szabványokául pedig 4000 koronát. A belügyminisz-ter — az ismeretes megokolással — ezt a két hatá-rozatot csak elvben hagyta jóvá, s csak akkor hatá-roz véglegesen, ha meglesz a tavalyi év zárószám-adása. A *Mária Dorottya-Egyesület* 1200 koronas, a *kőbányai* 12. hitközség 2000 koronas és a *budai ág. ov. egyház* község 2600 koronas segélyére vonat-kozó határozatokat érdemleg is jóváhagyta a miniszter.

(*) **A pénzügyi bizottság** ma délután ülést tar-tott *Matuska Alajos* alpolgármester előkléte alatt. A bizottság a Mester-utca és Ferenc-körút s Angyal-utca sarkán fekvő két telék értékesítésére nézve azt javasolja, hogy a két telket külön-külön adják el, még pedig a mester-utcai telket 700 korona, az Ang-yal-utcai eső telket pedig 450 korona kikülfaltási ár mellett, nyilvános árverésen. A telekeladó-bizottság azt javasolja, hogy mivel a *Dob-utca környékén* nép-teleka építésére van szükség — vegyék meg a VII. ker. Dob-utca 85. szám alatt levő *Seidl-féle* telket, négyzetöblenként 325 K. 50 L-ért (a tulajdonos 418 K.-t kért, vagyis az egész telekért 140 000 koronát. A pénzügyi és gazdasági bizottság ehhez hozzájárult. — A *postai Vigadó* kavházának és kioszkjának a bér-lője bérengedemnyert olyamodott. A bizottság hozzá-járult ahhoz, hogy a 25 000 korona bért, egy évi időre szállítsák le 16 000 koronára. — A III. ker. (óbudai) előjáróság épület tataro-ására 14 000 koronát szavaztak meg s kimutatták erre az összegre a pénz-ügyi fedezetet. — Az I. ker. *Kelenföldön* levő fürdő-

höz vezelő villamosvasut óljára szükséges telkeket bíróság sajátította ki, négyesögölként 18—25 koronáért, úgy, hogy összesen 81,000 korona esik az egész területért. Ezt az összeget a bizottság 100 milliókoronás kölcsön terhére utalta.

(*) **Elisegényedett iparosok és kereskedők segélye.** A belügyminiszter a mai leiratával közli azoknak az önhibájukon kívül elisegényedett iparosoknak és kereskedőknek a névsort, akik a báró Wodiáner Mór alapítványából egyenként 105 koronát kapnak. Ezek a következők: Heinczel Antal, Komjáthy Sándor, Gottlieb Gábor, Klotzbiher Károly, Szeleits János, Mezei Vilmos, Sturm Gábor, Svach Mátyás, Hanczovszky András. Ziska József, Leitner Hermann, Kohn János, Woltenberg József, özvegy Wolek Jánosné.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** A mai klasszikus est a sző szoros értelmében klasszikus volt: *Jászai Mari* játszotta Elektrát, azzal a magas szárnyalással és elragadó erővel, amiből fogható ma Európának egyetlen színpadán sem találunk. Örök kár az utókorra nézve, hogy az ilyen nagy színészi alakításokat nem lehet konzerválni, mint a fonográfba lebelet hangot. Fonográf és fonográfia hangnak, arcvonásoknak és gesztusoknak lehet a megőrzítője, de mílőle gép adja vissza azt a lobogó lelket, ami az Elektrához hasonló alakításokban megdöbbentő hatalommal nyilvánul? Dicséri a közönség izlését hogy a mai előadásra minden jegy elogyott. Zsufolt ház nézte és tapsolta viharos lelkesedéssel *Jászai Mari* minden nagy jelenetét.

** **Várszínház.** Az Országos Színészakadémia vasárnap este összeszavag, élénk előadásban mutatta be *Pailleron Egér* című vigjátékát. *Moisand Márhát Várdi Aranka* játszotta fényes sikerrel. Az alak jellemelt minden megnyilatkozásában kitűnően eltalálta. Naiv volt, de nem parádésan naiv; érzékeny volt, de nem édeskészen szentimentális. Önérzet, szellem, pajkosság és decensség, okosság és szüzies bál egyessült benne megragadó harmóniában. Ő volt az előadás legnagyobb érdekessége. Játékát a közönség nyílt jeleiben is zajos tapsal honorálta. Rajta kívül *Káltai Kornélia* (*Moisandné*), *Györi Blanka* (*Klotild*), *Oroszi Adrienne* (*Rimbaud Pépa*) és *Batizfalvi Elza* (*Sagaocny báróné*) tüntették ki magukat. Különösen jó és jellemző volt *Batizfalvi Elza* a báróné szerepében. A darab egyetlen férfi-szereplőjét *Sivieux Maxot Szilágyi Ivor* játszotta feszelen eleganciával. Az előadást *Csillag Teréz* tanította be és a tanárú kiváló művészlere meglátszott az előadás menetén, a tónus finomságán.

** **Dalestély.** Tegnap tartotta meg a Royal-teremben *Stark Ludovica*, a *Zenekevelők Egyesületének* kitűnő tanárúje önálló dalestélyét, melylyel nagy élvezetet szerzett a vokalcs muzsika kedvelőinek. A finom izléssel összeállított műsorból kitűnően kiváltak *Pergolesi, Domenico di Rapoli* és *Caccini* régi olasz mesterek művei, melyeket *Stark urhölgy* kitűnő stílézékkel és énektudással interpretált. Közreműködött még a hangversenyen *Altschul Rezső*, a jeles zongoraművész, ki pompás technikával és szingazdag előadással interpretálta *Yensen Scènes carnavalesques*-jét. A zongorakíséretet nagy gyönyörűségünkre *Tarnay Alajos* végezte, ki különben mint két bájos dal szerzője is szerepelt a műsoron.

** **Az Operaház igazgatósága** ez uton hozza a színházlátogató közönség szives tudomására hogy bemutató-előadásokra ezen a páholocn, földszinti támlásszékek és II. emeleti kőrszékek I. és II. sorainak árait, — úgy mint az a Nemzeti Színházban is gyakorlatban van, bizonyos arányban felenei. — A *Moharász* dalmű szombaton, folyó hó 21-én tartandó bemutató-előadására már ezen árak vannak érvényben. A bérleket a helyárak ezen emelése nem érinti.

** **Jókai-előadás a Nemzeti Színházban.** A *Nemzeti Színház*, mint már megirtuk, csütörtökön díszelőadást rendez *Jókai Mór* hetvennyolcadik születésnapjának fordulója alkalmából. A korsorus költő *Aranymember* című színműve kerül színdarab színrre a következő szereposztásban:

Tereza: *Jászai Mari*, Noemi: *Ligei Juliska*, Athalia: *Féi Szerena*, Tímea: *Török Irma*, Zsófi: *Vizváriné*, Kristián: *Náday*, Timár Mihály: *Pálfi*, Katisa: *Horváth*.

** **Szacsányi.** A *Vigszínházban* holnap, kedden, nyolcadszor adják *Bacsányit*, *Fényes Samu* történelmi színművét, amelynek tegnapi előadására minden jegy elkel. Az a lelkes hangulat, amelyet az újdonság nemes diklója, a dráma érdekes cselekménye, a közreműködők művészi játéka minden alkalommal kel, tegnap is teljes mértékben nyilatkozott meg. *Bacsányit* e héten Szegeden is adják.

** **Magyar művész a dán királynál.** *Kopenhágából* táviratozzák: *Sir Edvard Goschen* brit követ ma este adta az első hivatalos ebédet a trónörökös tiszteletere. Jelen voltak a kormány tagjai, az udvari

méltóságok, a diplomaták és a dán arisztokrácia nagy számmal. *Nachez Tivadar*, a budapesti szülötésű hegedűművész és miss *Mary Olson* zongoraművész nő hangverseny rendezték, amelyen *Keresztély király* is résztvevett. A jövő szombaton *Goschen* neje a brit követ-ségen nagy hangverseny rendez, amelyen *Nachez* és miss *Olson* megint közreműködnek.

** **Küry Klára** mint védnökő. A *Népszínház* nyugdíjalapja javára folyó hó 21-én, szombaton este a *Népszínház* műszaki személyzete az *Otthon* írók és hírlapírók körének díszterében és összes helyiségeiben (Dohány-utca 76. szám) hangversenyel egybekötött táncmulatságot rendez. A jótékony célulatság védnökőségét *Küry Klára*, a *Népszínház* közszeretében álló művészúje vállalta el s ez a tény máris biztosítja a jótékony estély fényes sikerének. A hangversenyben közreműködnek: *Varsányi Irén*, a *Vigszínház* művészúje, *Hegyi Aranka* és *Ledofszky Gizella*, a *Népszínház* művészúje, *Szirmai Imre*, *Kovács Mihály*, *Rózsa Sándor*, *Bakay Jenő*, *Altschul Miksa* és *Revere Gyula*, a *Népszínház* művészúje. Az érdekes estély íránt a közönség körében nagy és általános érdeklődés mutatkozik. Jegyek az estélyre válthatók a *Népszínház* örmesterénél, a budapesti színház portásainál, valamint az ünnepély estélyén a pénztárnál.

** **Kreacsányiék a Vigszínházban.** A belügyminiszter legutóbb a fővárosban is közölte *Kreacsányi Ignác* és *Szenárey Mihály* színigazgatók kérelmét, hogy míg a Krisztinavárosi Színházban az évad megkezdhető lesz, a Várszínházban tarthassanak előadásokat. A belügyminiszter e kérelmet teljesíthetőnek találja, de mielőtt véglegesen határozza, nyilatkozatfelre hívja a fővárost. Egyuttal értesíti a fővárost arról, hogy a Várszínház jövőévi szezonját, amely októberben kezdődik, miképpen szándékozik beosztani. DeceMBER végéig a Nemzeti Színház tartana ott előadásokat, 1904. január 1-től kezdve pedig 3—4 hónapra a pozsonyi színtársulatnak adatnék át a Várszínház. A belügyminiszter ezt az intézkedést azért tervezi, hogy a Várszínház közönségének változatosabb műsor nyíltassék, másrészt pedig, hogy a pozsonyi színészet a Várszínházal létesítendő kapcsolat folytán magasabb nivón tartható és oly elcsendű társulat szervezhető legyen mely mind a két város igényeit kielégíthetné. Pozsony városa a magyar kulturának ugyanis csak úgy lesz megnyervehető, ha egy elsőrangú társulat működik a falai között. Minthogy azonban ez az intézkedés a székes-tőváros közönsége és a volt intendáns közt létrejött szerződést érinti, felhívja a miniszter a fővárost, tegyen jelentést arra nézve, vajjon hozzájárul-e a tervezett intézkedésekhez s ahhoz, hogy az új rend a Várszínházban amugy is rövid idő múlva bekövetkező lebontásáig megállapíttassék.

** **Hírek a Nemzeti Színházból.** A *Nemzeti Színházban* szerdán 20-adszor kerül színrre *Maeterlinck* nagysikerű drámája, *Monna Vanna* és szombaton 21-edszer. — Holnap kedden és pénteken *Lady Windermere* legújabbje kerül színrre. *Gárdonyi Géza Annuskájának* legközelebbi 11-ik előadása vasárnap este re van kitűzve.

** **A Vigszínház bemutatója.** A *Vigszínházban* az utolsó próbák folynak *Herczeg Ferenc Kéz kezét mos* című új vigjátékából, melynek pénteken lesz a bemutatója. A nagyérdékű újdonság teljes szereposztása a következő: Zentay — Balassa, Mariette — B. Kertész Ella, özvegy Vivóné — Csillag Teréz, Berkenyey — Fenyvesi, Tatar — Vendrey. Sólom — Góth, Borhidy — Szerény, Kabóczay — Tapolczai, Eberle Lotbar — Kazalicsky, Klotild — Hegedűsné B. Ilona, Faragó — Bárdi, Szergiusz — Gyóó, Lőrinc — Hegedűs, József — Tanay, Béni — Rónaszéky, Komény — Fekete, udvari káplán — Huszár, segédtsiszt — Kondor, kulcsárnó — Király Gizella, kapus — Szabolcs, Gyuri — Bodnár.

** **Szerepváltozás a Bob hercegeben.** *Ledofszky Gizella*, a *Népszínház* kiváló énekesúje, aki egyelőttában ötvenötösör énekelte a *Bob hercegeben* Annie szerepét, az igazgatóságtól nyolcpont pihenőt kapott. Annie-t a holnapi keddi előadásán *Harmath Ilona* fogja személyesíteni.

MŰVÉSZET

□ **A királyi palota oroszánál.** A budavári királyi palota művész díszítésének munkálatai nagyban folynak. A 10-kapu legközelebb érdekes épités látnak. Külső és belső felén két-két hatalmas kőoroszlán állítanak a kapu elé. *Fadrusz János* szobrász mintázta e szobrokat, melyeket most faragnak kőbe a királyi palota udvarán.

□ **A Szalon tavaszi látása.** A *Nemzeti Szalon* tavaszi látatának zsűrije, mely *Tölgyessy Oszkár*, *Katona Sándor*, *Kernstock Károly*, *Márk Lajos* és *Szenes Fülöp* íestűművészekből állott, ma végezte be a beküldött művek elbírálását. Mintegy 600 mű érkezett be az új kiállításra, melyek közül a zsűri alig 200-at fogadott el, úgy hogy a kiállítás anyaga

igen válogatott és magas színvonalu lesz. Olonja is van a látatnak: két óriási és szenzációs *Munkácsy-féle* tájkép, mindkettő a mester javr. órából, melyek a budapesti közönség előtt teljesen ismeretlenek s ugyancsak *Munkácsy* a *Mozart* egy geníusz vázlata, mely perlektességével szinte kész képnak hat. Joggal tarthat érdeklődésre számot a legújabb generáció is, melynek ezutal néhány érdekes és talantumos tagja mutatkozik be sikerült munkákkal u. m.: ifj. *Berkes Anta*, *Cserna Rezső*, *Szentmiklóssy Zoltán*, *Schuti Elemér*, *Veszely Jenő*, *Anka Bestale*, *Stúdasny Aladár*, *Conrad Gyula* és *Jakobovits Aladár*, az ünnepélyes megnyitás vasárnap, 23-én lesz,

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Ábrányi Emil** Keszthelyen, Keszthelyről jelentik: *Ábrányi Emil* vasárnap délelőtt érkezett Keszthelyre, ahol ünnepelő ovációkban részesítették. Balaton-Szent-Györgyön dr. *Lovassy Sándor*, a Keszthelyi Hírlap főszerkesztője és a gazdasági akadémia kitűnő tanára fogadta. A keszthelyi pályaudvaron a kereskedőifjúság és százkara menő közönség ólén *Sági János* üdvözölte szép és lelkes beszéddel a költőt.

E város neve, szót összeforrított a magyar irodalom nével. Az irodalmi érték megkoszoruzásának legszebb emlékei ide fűződnek. E tőgyökerez magyar város legkiválóbb tradíciója, hogy hódolatot tanusítson a magyar irodalom, a nemzeti kultúra lánglelkű munkásai iránt. A mi örömnök mindig nagy volt, valahányszor a *Helikon*, e kies városát látogatásaiakkal szerencsésítették azok, akik az irodalom virágoskertjében munkálkodtak. Most is kettős a mi örömnök abban a tudatban, hogy szeretett vendégünkben a magyar irodalom fényes üstökösét, a magyar költészetet ma élő legnagyobb alakját szerencsések vagyunk üdvözölni.

E város széptér lelkesedni tudó közönsége általában főnséges szellemének váraulati termekeit. Tudjuk, hogy egész életében „annak éit, ami szép e földön” annak éit, „ami halhatatlan”, mint az égbolt ragyogása fenn. Igaz hódoló vagyunk fényes tollának, radikális irányának, apostoli küldetésnek. Gyönyörű köteményében azt írja a tündérlő Balatonról: „Te megantisz szeretni a bazát!” Kedves vendégünk köteményei viszont erősítik e hazaszeretetet, megtermékenyítik a mi sziveinket az ő eszményiségére: a zsarnokosság üldözésére, embertársaink szeretetére, az egész világ boldogságára. Igaz, Gszinte, magyar szívvel üdvözöljük körünkben. Az Isien hozta!

Ábrányi szép szavakban mondott köszönetet és aztán hosszú kocsi sor kísérté be a városba. Este 8 órakor volt a főelőadás az *Amazon-száló* nagytermében, mely zsulolásig megtelt. *Ábrányi Emil* azt fejtegette, hogy a magyar társadalom csak akkor lehet virágzó, ha it mindenki szeretettel támogatja egymást a haladás szolgálatában és neveléses osztálygóg helyett mindenki összeforr a munka és a műveltség egyenlőségében. A viharos tetszéssel fogadott felolvasás után *Ábrányi Emil* két köteményét szavaltá el, mely után a közönség lelkesedése még fokozódott. Lakoma és bál tejezte be a fényes sikerült estét.

□ **A Magyar Tudományok Akadémia** természettudományi osztálya ma este *Szily Kálmán* elnök-lele aialt felolvasó ülést tartott, melyen elsőnek *Koch Antal* olvasott fel a *beocsini cementmárga követ halai* című tanulmányát. Majd *Kossúdy Tamás* gazdasági akadémiai tanár értekezett. Adatok a buzaliszt és buvasikér ismeretéhez” címen. Dr. *Istvánfi Gyula* levelezőtag a szemtelen szömörögös néven ismert 16—20 centiméter magas tönköt bajt gömbörlő olvasott fel, mely mint szőlőkárosító élelő lépett fel Magyarországon. Legutolsóának *Klein Gyula* terjesztette elő dr. *Bernátsky Jenő* dolgozatát. A *Ruscus* levélnemű ágainak bonctani eredményét. Mind az öt előadó értekezését nagy figyelemmel kísérték az akadémikusok.

FARSANG

□ **Képviselet piknik.** A február hó 18-án, szerdán este a *Hungária-Száló* termeiben rendezendő képviselet-piknik íránt nagy az érdeklődés. A pikniken megjelenő hölgyeket *Csévossy Béla* udvari tanácsos, a képviselet-háznyaga szép meglepetésben részesíti. A piknik este 9 órákor kezdődik.

□ **A pénztárszati bál** rendező-bizottsága ma délelőtt tisztegett *Szél Kálmán* miniszterelnökűnké, *Lukács László* és *Wlassics Gyula* minisztereknél, akik biztos kiállítás helyezették, hogy a bálom meg fogna jelenni. *Wekerle Sándor*, a közigazgatási bíróság elnöke, az egyesület védnöke is megígérte a bálom való megjelenését. Az eddigiek után ítéve a bál nagyszabásúnak ígérkezik; kiváló meglepetés lesz a táncrend, amely a hazai műipar értékes terméke.

□ **Jurista-bál.** A február 23-ára halasztott jurista-bál nagyarányúnak ígérkezik. A bizottság ugyszólván permanenciában van. A táncokat naponként este 6 és 8 óra között az Országos Kaszinó külön termében gyakorolják. A hölgyek lelkes örömmel ígérték meg, hogy csaknem kivétel nélkül magyar ruhában jelennek meg, hogy ezáltal nemzeti jelleggel adnak a bálnak. A jurista-bál jegyei iránt igen nagy kereslet mutatkozik, ugyannyira, hogy másodemeleti erkélyszék már nem kapható. Harmadik emeleti erkély és zártszék is kevés van. Utóbbi jegyek az Opera pénztáránál kaphatók. Személyjegyek az Angol királyú-szállodában válthatók este 6 és 8 óra között.

Nyiltér.

Lakást keresek

I-6 vagy II-ik emeleten, a VI. vagy VII. kerületben, csakis újabb, modern berendezésű házakban. Kívánatik 2 vagy 3 utcai és egy udvari szoba a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Levelek „Igazgató” jelöléssel a kiadóba kéretnek.

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy házasságunk felbontásakor kifejezetten beleegyeztem abba, hogy volt nóm, **Freystaedter Flóra**, Splényi báróné nevemet továbbra is viselje. Kijelentem továbbá, hogy az ellene indított peremet, melyet a névelés elvitása céljából indítottam, visszavontam, mert az összes perbeli állítások hamis rágalmaknak bizonyultak, melyekkel való félrevezetés vitt engemet csak arra, hogy ellene a pert megindítsam. Ezekből kifolyólag nevem viselésére **Br. Splényné Freystaedter Flóra**t teljesen méltóan tartom és tőle az okozott bántalmakért ez uton is bocsánatot kérek.

Báró Splény Árpád.

(Az e rovart alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Soós bíró ügye. Ma délelőtt hirdette ki dr. **Sárkány Lajos** központi vizsgálóbíró dr. **Soós Kálmán** bírót a vádtanács határozatát. E szerint a vádtanács **Soós Kálmán** mint tettes ellen egy esetben a btk. 469. szakaszába ütköző vesztegetés büntette miatt (erre a törvény ötől tíz évig terjedhető fegyházszab) s három esetben a 468. szakaszába ütköző vesztegetés vétségéért, **Schwartz Ábrahám** ellen pedig az említett esetekben mint bünségdél ellen rendelt el a vizsgálatot. A vizsgálóbírónak azt az intézkedését mely **Schwartz Ábrahám** szabadbocsátását rendelt el a vádtanács megváltoztatta és **Schwartz** további fogvatartása mellett döntött. Hasonlóképpen mellőzte a vádtanács az ügyészek azt az indítványát, hogy Soós bíró is helyezték vizsgálati fogságba. Soós védője, dr. **Vaisz Sándor**, valamint **Schwartz Ábrahám** is főbbezetek, de főbbezett az ügyészség is azért, mert Soóst nem tartóztatták le s mert nem rendelték el ellene a vizsgálatot mind a négy esetben a büntető törvénykönyv 469. szakasza alapján.

§§ Hátrafelé elült revolver. A múlt év január elején **Steingieser Dezső** felkereste a budapesti I-60 honvéderkőt és takarmányszállítóját, **Oesterreicher Márton** s előadta neki, hogy ellene az **Alkotmány** című lapban támadást akarnak intézni. Ez a támadás abban áll, hogy a miniszter figyelmét felhívják arra a körülményre, hogy **Oesterreicher** a szénát és más élelmi anyagokat a rendszeres jóval magasabb áron szállítja a hadsereg részére s így a kincstártól évente mintegy félmillió forint jövedelme van. Ezzel együtt **Steingieser** még azt is tudtára adta a meglepett szállítónak, hogy később lenne a támadó közlemény megjelenését egy kis pénz-meggal megakadályozni. **Oesterreicher** rögtön tisztában volt **Steingieser** szándékával, aki a nagyobb nyomtaték kedvéért mindjárt meg is mutatta a támadó cikk kéziratát, s hogy kelepőce becsaja a támadókat, másnapra magához rendelte **Steingiesert** és a támadó cikk íróját, **Kun Artur** nevű utazót, akik pontosan meg is jelentek. **Oesterreicher** most már csakis **Kun Artur**val tárgyal, aki a hallgatásért eleinte 1000 forintot kért, de később 100 forintra csökkentette igényét. Mikor aztán az alkudozások megállapodásra vezettek, a szállító pénz helyett beszólította a mellékszobában elhelyezett tanukat s kikergette a két elődsit lakásából. A budapesti büntetőtörvényszék **Oesterreicher** ügyvédjének, dr. **Bálint Lajos**nak panaszára zsarolási vétségé miatt helyezte vad alá **Steingieser** Dezsőt és **Kun Artur**at, akik a lap jóhiszeműségével visszaélve, be is csempészték egy támadó cikket az **Alkotmány**ba. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék Szepessy bíró előlétele alatt. Mindkét vádlott tagadta, hogy ők meg akarták volna zsarolni a szállítót. Tagadásukkal szemben az alkudozóknak föltüntetni kimerítő részletekkel mondta ki, hogyan ereszkedett le az 1000 forintos követelésről potom 100 forint hallgatási díjra **Kun Artur**. A törvényszék ez alapon bűnösnek mondta ki mind a két vádlottat a zsarolási vétségében s ezért őket egy-egy havi fogságra ítélte. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, de a vádlottak főbbezést jelentettek be.

§§ Hatalos párba. A nagyváradi tábla ma tárgyalta **Seidner Samu** aradi kereskedő ügyét, aki 1896-ban gróf **Badini Demjén** közös hadseregbeli hadnagyot kárpárbaiban megölte. A törvényszék annak idején egy évi államfogházra ítélte **Seidnert**. A tábla leszállította a büntetést három hónapra.

Torda — Szent-Gotthard.

— Esküdtészeki tárgyalás. —

Kolozsvár, február 16.

A kolozsvári törvényszék mint esküdtészbíróság ma délelőtt 8 óraker kezdte előkelő közönség és zsúfoltság pádsorok előtt annak a sajtópernek a tárgyalását, melyet a kereskedelmi minisztérium felbontalmazása folytán a kolozsvári ügyészség indított **Nadányi Emil** hírlapíró ellen a Közgazdasági Naplóban megjelent és **Szterényi József** kereskedelmi miniszteri tanácsost súlyosan sértő cikkéért. **Nadányi Emil** ugyanis azt írta **Szterényi József**ről, hogy az ő iparfejlesztő politikája nepotizmusban és a szubvenciók célján és jogtalan adományozásában domborodik ki. A cikk további folyamán **Szterényi József**nek működésére vonatkozólag a szentgotthárdi óragyár ügyét hozza fel. Nyomban megjegyezve, hogy azzal nem foglalkozik, ehelyett a tordai gipszgyár megalapításának kulissza-titkait adja elő a cikk:

Körülbelül három évvel ezelőtt, így mondja ez a cikk, egy kolozsvári társaság elhatározta hogy lehetőleg nagyobb tőkebeletetés nélkül iparvállalatot alapít és azt az állammal szubvencionáltatja. E célból Torda környékén bérbe is volt gipszteleket. Az alapítók közt voltak Kolozsvár szabadélvipartjának elnökei, kik közül az egyik közeli rokonságban áll **Szterényi József** miniszteri tanácsossal, aki titkos, de azért áltájonosan tudott szerepléssel és rokonságának felhasználásával közbenjárta a szubvenció érdekében. Az időben, ugyyszólván, korlátlanul rendelkezett az iparfejlesztési osztályban és a tordai gipszgyár szubvenciója érdekében **Hegedűs** miniszternél határozottan exponálta magát. Csakis ennek lehetett az eredménye, folytatja tovább, hogy a tordai gipszgyár, melynek egyik alapítója a vállalat építése közben később csödbe került, oly óriási és meg nem engedett szubvenciót kapott. A cikk további folyamán felhozza, hogy a miniszter a szubvenció indoklái oly körülményt is hozott fel, mely Torda vidékén alig áll fenn. Habár más kisebb ipari vállalatok szubvencionálása vissza lett utasítva, a kérdéses gyár ilyenben mégis részesült. Holott annak gyártmányja Magyarországon áltami támogatásban nem részesülhet. A cikk befejezésül azt mondja, hogy nem tudja, hogy a szubvencionálásánál **Szterényi** a rokonság kötelességénél egyéb érdek vezette-e, de mint tény állítja, hogy visszaélések történtek és midőn **Szterényi** ellen e időben folyamataba tett fegyelmi eljárást felhozza, jellemli, hogy annak a tordai gipszgyár ügyére is ki kellett terjesztenie, mert a cikk szerint, meg vagyunk győződve, ha a fegyelmi vizsgálat kiterjed a tordai gipszgyár ügyére is, akkor **Szterényi József** a fegyelmi alól tisztán ki nem fog kerülni.

A vádakkal súlyosan sértett miniszteri tanácsos a cikk ismeretlen szerzője ellen bünyádi feljelentést tett a kolozsvári királyi törvényszéknek. A megindított vizsgálat során a szerzői felelősséget **Nadányi Emil**, a Kolozsváron megjelenő Közgazdasági Napló szerkesztője vállalta el. A befejezett vizsgálat után az ügyészség **Nadányi** ellen hivatalból üldözendő rágalmazás vétségé miatt emelt vádat.

Az ügyész vádjá következtében a törvényszék mára tüzte ki a tárgyalást, amelyet **Szentkereszty Zsigmond** elnök, kuriai bíró reggel 8 óraker nyitott meg. Szavazóbírák: **Jéhei Dániel** és **Stefani Elek**. A vádhatóságok **Csipkés Károly** kir. ügyész képviseli. **Szterényi József** miniszteri tanácsos szintén megjelent. **Nadányi** védője dr. **Várady** kolozsvári ügyvéd. A tárgyalás megnyitása után a védő kéri annak elhalasztását, mivel három tanu nem jelent meg. **Csipkés** ügyész ellenzi az elnapolást, utalva arra, hogy egy megrálgalmazott közütszöviselelő van szó és a vádlott maga is védekezhetik. A bíróság nem tartotta indokoltnak a védő kívánását, felhozza végzésében, hogy a tárgyalás során, amennyiben szükséges, a tanukat s a szükséges bizonyítékokat ogvis be fogják szerezeni.

A védő erre lemondott a további közreműködésről, mivel csak az elnapolási kérelemre kapott megbízást. **Nadányi** Emil kijelenti, hogy védőüggyvédet nem kér és személyesen védekezik. Maga is kéri az elnapolást. **Elnök** utal a bíróság előbb hozott végzésére és felmutat egy Budapestről érkezett orvosi bizonyítványt, amely szerint **Nadányi** „e hó 10-ikétől tüdőhurubban leszik” és felgyógyulása három vagy négy hetet igényel. A bíróság aggályosnak tartotta e bizonyítványt, amely tegnap este érkezett kezéhez és azért tévriarilag intézkedett, hogy a vádlott megvizsgáltsék. A budapesti törvényszéki orvos véleménye szerint **Nadányi** egészséges és utasította, hogy a tárgyaláson megjelenhet. **Nadányi** le is jött Kolozsvárra. **Nadányi** ellen eljárásban a bíróság az esküdtészek kijátzását látja és átadta az iratokat az ügyészség további eljárás céljából. **Csipkés** ügyész jelenti, hogy az eljárást megindítja.

Az esküdtészbíróság megalakítása után a vádlottat hallgatták ki.

(A vádlott.)

Nadányi Emil nagyváradi születésű, 23 éves hírlapíró, jelenleg a **Magyarország** munkatársa.

Elnök kéri: On írta az inkriminált közleményt? **Vádlott**: Igen. Elvállalom érte a felelősséget. **Elnök**: Akar-e bizonyítani? **Vádlott**: Tudok is, akarok is.

Elnök: Követlen adatai vannak? **Vádlott**: Nincsenek. **Elnök**: Honnan merítette tehát meggyőződését? **Vádlott**: Kinn voltam Tordán és láttam, hogy a gipszgyár szubvenciót kap, jóllehet a törvény nem engedi. Biztosra vettem tehát, hogy csak közvetítés útján volt lehetséges a segélyezés. A közvetítő **Dobál Antal** kolozsvári ügyvéd. **Szterényi** rokona volt.

Elnök: Miért vádolta **Szterényit**, holott nem ő a felelős törvény szerint a minisztérium ügyéit? **Vádlott**: Azért, mert ő áll az iparfejlesztési osztály élén és korlátlanul rendelkezik. **Elnök**: On azt állítja, hogy **Szterényi** alakja a nepotizmus és a szubvenció jogtalan adományozásában domborodik ki. **Vádlott**: Bérem **Fényes László** megidézését, aki jól ismeri a tanácsosnak eljárását, melyet öccsese, **Leó** érdekében tett ki. **Elnök**: Miért mondja ezt jogtalan szubvenciónak. **Vádlott**: Mert olyan vállalatok kapnak szubvenciót, melyek nem kaphatnak.

Elnök: A szentgotthárdi óragyárat is felhozza ön és azt mondja, hogy a szubvenciót **Stern**, **Szterényi** rokona kapta.

Vádlott: Igen. Ez is bizonyít a jogtalan szubvenció mellett. **Elnök**: On azt mondja, hogy adatait **Visszafelé** az iparfejlesztés terén című rópiratból merítette. Ki írta azt? **Vádlott**: En írtam. **Elnök**: Meg volt ön bízva egy versenyző vállalatot? **Vádlott**: Nem. Közérdekből írtam. **Elnök**: Kapott a tordai gipszgyár szubvenciót? **Vádlott**: Kapott 25.000 koronát. **Elnök**: Téved. A hivatalos iratok bizonyítják, hogy ma sem kapták meg. **Vádlott**: Hallgat. **Elnök**: Az akták szerint **Szterényi** ellenzte a szubvenciót. **Vádlott**: Ez lehetetlen. Hiszen az összekötetések eredményre vezettek. **Elnök**: On tehát csak következtet. On állítja, hogy **Dobál**, **Szterényi** rokona járt közben **Vádlott**: Csak ő eszközhözhetette ki a szubvenciót. **Elnök**: On azt állítja hogy **Szterényi** exponálta magát a szubvenció érdekében. **Vádlott**: Igen. **Elnök**: Az aktákból konstátalom, hogy **Szterényi** tanácsos már az első beadványra ráírta, hogy segély nem adható. **Vádlott**: Mégis megadták. **Elnök**: Mit ért ön az alatt, hogy önző magánérdekekért íspott **Szterényi**? **Vádlott**: Mert a gipszgyár a kivándorlás megakadályozására alakult, holott önző magánérdekek szolgálat.

Ezután **Szterényi József**, lengyelből születésű, 41 éves helvét vallású miniszteri tanácsos, a panaszost hallgatta ki a bíróság.

(**Szterényi** kihallgatása.)

Mielőtt vallott volna, **Szterényi** arra kérte a bíróságot, hogy engedje meg a vádlottak a tetszőlegesebb körül bi onyitást. Valománának során először a nepotizmus vádjára nézve nyilatkozik. Erre nézve két tanut, **Péteri** miniszteri osztálytanácsos és dr. **Herzfeld** Sámuel budapesti ügyvédet kéri kihallgatni. Addig is előadja, hogy hivatalnokoskodása alatt egy rokonát neveztek csak ki. Az illető **Zsoltvásky Sándor** rajztanár. A kinevezés még **Dániel Ernő** miniszterkedésének ideje alatt történt és hivatalos aktákkal igazolja, hogy mikor **Zsoltvásky** elő akarták léptetni ő ezt jelentésében ellenzte. Meg akarták adni **Zsoltvásky**nek az ötöd-éves korpótlékat, szőlo azt az államtitkár véleményezése ellenére ellenzte és a miniszternél kedvezőtlen döntést eszközölte ki. **Stern** **Leóra** vonatkozólag előadja, hogy az az öccsese. Még abban az időben, mikor nem volt miniszteri tanácsos, de a budapesti vároreggyárnak már régen megadott a szubvenció. **Leó** 45 forint havi fizetéssel elhelyezett a gyárban. Később a gyár szubvencióemeléséről folyamodott mire öccsese azzal a kijelentéssel, hogy bátyja követeli, miszerint kilépjen, elhagyta állását, mely általán akkor hatvan forint havi fizetése volt. Szőlo ezt bíróság előtt tett és jegyzőkönyvileg hitelesített vallomásokkal bizonyítja. A temesvári villamoshoz állítólag ajánlotta öccsését. Okirattal igazolja, hogy oda sohasem ajánlotta öccsését, valamint a győri vagongyárhoz sem. Céltalan és törvényellen szubvenciókra vonatkozólag előadja, hogy áltaplain az a vad, melyet a példaképp felhozott hajdonánási számalomóngr szubvenciója címen emeltek elme. Azt mondja, hogy a vad, hogy szőlo a hajdonánási számalomóngr ügyében mintegy összejátszott a debreczeni iparkamara második titkárral. Ez nem áll. **Katler** gyárigazgató ügyvédje nem jart nála és elmondta, hogy **Grünfeld** kamarai titkár pénz ellenében hajdonánák nyilatkozott kedvező vélemény adására a szubvenció tárgyában. Mikor szőlo erről értesült, többször lépéseket tett az ellenőrző vélemény beszerzése iránt. Konstátálja, hogy a vállalat segélyt nem kapott és ezt a hivatalos iratokkal bizonyítja is.

Csipkés ügyész: Dr. **Török** **Emil** **Katler** ügyvédje írártal megidézte-ését kéri, amit a bíróság el is rendel. **Szterényi** folytatva vallomását a szentgotthárdi óragyár ügyében kijelenti, hogy **Stern** időközben Szerbe változtatta át nevét és vele semmiféle rokonságban nem áll. Kéri **Nerb** **Károly** és dr. **Varga** **Gábor** szentgotthárdi ügyvéd beidéztetését.

Elnök: A tordai gipsz-gyár ügyében volt-e valaki önnel a gyár érdekében annak megalakítása előtt? **Szterényi**: Nem volt. **Elnök**: Járt-e önnel **Dobál Antal** a szubvenció tárgyában? **Szterényi**: **Dobál Antal** e tárgyban velem sohasem beszélt. Arra a vádra, hogy exponálta magát a miniszternél, **Szterényi** utal az iratokra, melyekből kitűnik, hogy az első beadványra ő vezette rá: segélyt nem adhatunk. Kéri erre **Péteri** osztálytanácsos kihallgatását. Hogy mégis megadott a segély, az egyedül a miniszter utasítására történt. Felhív bárkit, mutasson egy embert, akár bel-, akár külföldit, aki egy ceruza értékére tudna hivatkozni, melyet közérdek ellenére élvezett volna.

Elnök: Azt mondja vádlott, hogy méltóságod a kisiparosok kéreseit halomra utasította el. **Szterényi**: Hivatalos aktákkal igazolja, hogy míg miniszteri tanácsossága idejéig a kereskedelmi minisztérium 55.000 koronát adott kisipari célokra, addig az ő hivatalnokosága első éveiben ez az összeg 156.000-re, 1800-ban 615.000-re, 1901-ben 711.000 koronára emelkedett. **Elnök**: A tárgyalást tiz percre félfggjesztette.

Szűnet után dr. Várady Aurél ügyvéd. védő kijelenti, hogy a védelmet eltorzítja. Dr. Csipkés ez ellen semmisségi panaszt jelent be. Elnök elrendeli a tordai gipszgyár ügyében a tanú kihallgatásokat.

(A tanúk.)

Mindenekelőtt kiballgatták a gyár igazgatóját, Schmidl Dávidot, Dorgó Albert királyi tanácsost, a részvénytársaság igazgatóját és Dobál Antal részvényt, aki rokonságban van Szerényivel, amennyiben Szerényi mosohaaleányának a férje.

Schmidl kijelenti, hogy nem is ismerte Szerényit, nem is beszélt vele soha. A broszúra megjelenéséről volt tudomása. Egy ismerősé figyelmeztette, azzal, hogy jó volna előre összevásárolni a broszúrákat, de ő ezt nem tartotta szükségesnek.

Dorgó csak egyszer beszélt Szerényivel, amikor sürgette az ügy elintézését.

Dobál szintén kijelenti, hogy e vállalat ügyeiről nem beszélt Szerényivel. Az elnök erre konstatálta, hogy a gyár a mai napig sem kapott szubvenciót s a gyár számos kérdéséből egyet sem teljesített a kormány. Gánán Zsigmond, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára, részletesen elmondja, hogy a kamara rendkívül szükségesnek tartotta, hogy az állam segítse a gipszgyárat, mert e székely helységben kivánatos az ipar támogatása. Azt a kamara nem is sejtette, hogy a tordai gipszgyár egy másik hasonló gyárnak versenyt csinál, de az egészségesebb verseny nem árthatott volna az egeresi gyárnak. Maga a kamara ajánlotta, hogy a kormány adjon a tordai gyárnak szubvenciót.

Willinger, az egeresi gipszgyár üzemeltetője elmondja, hogy nyolcszáz forintot adott Nadányinak, aki ebből a pénzből fedezte a broszúra és a Szerényi elleni vádak tartalmazó folyóirat költségeit. Zwillinger károsnak tartja a gyárára néve az új gyárat. Az elnök kérdéseire kijelenti, hogy tisztán általános közgazdasági érdekből támogatta a Közgazdasági Naplót.

Végül kiballgatták még délelőtt Péterfi Lajos miniszteri osztálytanácsost aki azt vallja, hogy Hegedűs minisztertől soha semmiféle utasítást nem kapott, hogy kedvezően intézze el a gyár dolgát, amelyet éppen úgy tárgyaltak, mint a többi ügyeket, ugyanazzal a részletességgel és gondossággal. Ami azt a vádat illeti, hogy Szerényi nepotizmust gyakorolt, erre azt felelheti, hogy Szerényinek van az ő osztályában egy sógora, akinek sok ízben rováására volt ez a rokonság, amennyiben előterjesztéseit Szerényi, talán éppen a rokonság miatt, alig vette figyelembe. Az aktákból kitűnik, hogy Szerényi egyáltalán nem javasolta, hogy a tordai gipszgyárnak szubvenciót adjanak.

A tárgyalást ekkor az elnök délután 3 órára felüggeszti.

Délután 3 órakor az elnök újra megnyitja a tárgyalást, a miniszteri akták alapján ismertetni a tordai gyár szubvenciójának ügyét. Ez akták szerint Szerényi ellenente a segély megadását, és mikor a rendkívüli körülményre való tekintettel mégis elvben engedélyezhetőnek találta. Szerényi a segély folyósítását oly súlyos feltételekhez kötötte, hogy a gyár ezek teljesítésére képes nem volt.

Elnök a vádlóthoz: Nem Willinger befolyásolta a cikk megírásában? — *Vádozott:* Nem befolyásolt. Elnök: Talán Györfy bírára, hogy támadja Szerényit? *Vádozott:* Nem. Elnök felmutatja Péterfinek a gipszgyárra vonatkozó miniszteri iratát, aztán ana legyelman ügynek iratát, amelyet Szerényi maga ellen kért és amely egyhangú felmentésével végződött.

(A szentgotthardi órágyár.)

Ezzel a tordai gyár ügye el volt intézve és átérték a szentgotthardi órágyár ügyére. Elnök ismertetni az ügyet hivatalos iratok alapján és kiemeli, hogy 1898-ig az órágyár első segélyezésére Szerényinek nem volt semmi bejárása. Dávid Ernő akkori kereskedelmi miniszter 100 000 forintot adott a gyárnak, mely ennek dacára megbukott. Szerényi csak akkor jolyt be, mikor arról volt szó, hogy a gyárat talpra állítsák. A gyárra sokan ajánlkoztak; az ajánlkozók között Stern Antal óranagykereskedő volt a legkomolyabb jelölt. A kérdés a minisztertanács elé került, de hogy a minisztertanács mit döntött, az nem derül ki az iratokból. Szerényi miniszteri tanácsos előadja, hogy az ügy tényleg a minisztertanács elé került, amelyen azzal a kérdéssel foglalkoztak hogy töröljék-e a 100 000 forintot vagy sem. A minisztertanács úgy döntött, hogy a 100 000 forint nem törölendő.

Következik a tanúk kihallgatása. Széő Károly Antal az első tanu. Elmondja, hogy hat év óta többször felszólítottak, hogy lépjen be a vállalatba. Sokáig hallani sem akart erről. 1900-ban a gyár teljesen beszüntette az üzemet. 1901. decemberben jart nála Schlesinger is Miklovics és felszólították, hogy vegyen részt az órágyár szanalásában. Hosszabb tárgyalás után előzetes szóbeli szerződést kötöttek, majd 1902-ben írásba is foglalták a szerződést. Ebben a szerződésben fennmaradt a jogot, hogy 30 napon belül az ügyleltől elállhat, míg tudniük a kormányval megállapodhatik az újabb szubvenció iránt. Vissza is lépett, ami nem bizonyít amellett, hogy Szerényi neki kedvezett volna. Elnök kérdéseire előadja, hogy a minisztertanácsban először Szerényivel, aztán Hegyeshalvival beszélt.

Elnök: A miniszterrel érintkezett-e? — *Tanu:* Nem, mert nagy pechem volt. Hegedűs miniszter éppen akkor mondott el, mikor fenn járam Pesten (De-rültsg.) Aprilisban végleg visszaléptem a szerződéstől, de augusztusban újra kezdődött a tárgyalások és novemberben újra életbeléptettük az eredeti szerződést. Csak akkor jutottam t. i. végleges megállapodásra az állammal. — Elnök: Minő szerlyt kapott? — *Tanu:* Akkor még semmit, de öt éven keresztül 20 000 koronát helyeztek kiáltásba. — Elnök: Tapasztalt-e valaminő rokonszenvet Szerényi részéről? — *Tanu:*

Nem, sőt ellenkezőleg. Elnök: Milyen feltételek mellett helyezték kiáltásba az újabb állami segélyt? — *Tanu:* Ki volt köte 400 000 korona tőke és 500 000 korona évi termelés. Ezzel szemben kap a gyár öt évig 20—20 000 koronát. — Elnök: Prosperál a gyár? — *Tanu:* Nem valami fényesen.

Dr. Varga Gábor szentgotthardi ügyvéd tanuvalomása szintén Szerényi állításait erősítette.

Szerényi miniszteri tanácsos rámutat arra, hogy Nadányi állítása nem lehet igaz, hogy ő egy tavaly augusztusban megjelent cikkhez az adatokat Miklovics-tól kapta, mert Miklovics a váddal csak az idén január 14-ikén állt elő egy jelentésben. Konstatálja, hogy Dániel minisztersége a ait a szubvenció megszáadásába nem jolyt be. Csak annyi része volt neki a szubvenció kérdésében, hogy ő a segély kiutalását meg akarta akadályozni: szóló megpróbálta, de már késő volt. Mivel itt mindenkit megrághalmaznak, köteleltséget áll nyilvánosan kijelenteni, hogy Széő Kálmán miniszterelnök volt az, aki már akkor óvatosságra intett ebben az ügyben és azt mondta, hogy ha lehet akadályozzák meg a szubvenció kiutalását mert visszaélések történnek. De a pénz már felvették és így nem lehetett segíteni. Nekem semmi érdekem sem lehetett abban, hogy a Stern-cégnak adjam meg a gyárat. Éppen én szabtam meg a legszigorúbb feltételeket, nehogy az állam újra megkárososítsák. Miklovics sokszor jött könyörögni hozzám és azzal fenyegetőzött, hogy ítébeli magát, ha nem leszek engedékenyebb. Elmondta, hogy ő kezelte felesége és rokonai pénzét. En azonban nem támogattam, mert nem akartam, hogy újabb család áldozata legyen az ország. Céloom az volt, hogy az órágyárat újból üzembe helyezzük, egy darab nemzeti vagyont megmentsünk és hogy egy anyagi romlásba döntött községet talpra állítsunk.

Elnök a tárgyalás folytatását holnap reggel 8 órára tűzi ki.

TÁVIRATOK

Berlin, február 16. Vilmos császár tegnap dében fogadja gróf Zedwitz ezredet, a 7. osztrák-magyar huszárezred parancsnokát.

Páris, február 16. Humbert Teréz két nap óta anginában szenved és az orvos rendelkezése ágyban kell maradnia. Állapota hír szerint meglehetősen komoly.

A Löhning-affér epilógusa.

Berlin, február 16. Bitter poseni tartományi elnök beadja lemondási kérvényét amelyet a császár minden bizonynyal elfog fogadni. Bitter állása már régebben megrendült a Löhning-affér következtében, ehhez járult a Willich-eset, mely Bitter bukását vonja maga után. A Löhning ismeretes afférje alkalmával Bitter tudva-ez előleg lenézőleg nyilatkozott az egykori őrmester leányáról, akit Löhning nőül vett s akkor a császár nyilvánosan megróta a tartományi elnök eljárását. De amikor a kormány sürgette Bitternek elbocsátását, a császár a legnagyobb határozottsággal így válaszolt: — Nem töröm, hogy kénszerítsenek.

A venezuelai konfliktus vége.

Berlin, február 16. A birodalmi gyűlés elé ma emlékiratot terjesztettek a Németország és Venezuela közötti viszály elintézéséről. Az irat azt mondja: Németország követeléseinek és az angol ultimátumnak Caracaosban történt visszaszántása után Németország és Anglia a blokádok foganatosítását a venezuelai kikötők ellen, amiohez O asország csatlakozott. Venezuela kívánóságára ezután a viszály elintézése végett tárgyalások folytak Washingtonban a három érdekelt hatalom és Venezuela képviselői közt, mely tárgyalások február 13-án a német, angol és olasz jegyzőkönyv a írásával befejezést nyertek. A német unimátumban foglalt követelések most már teljesítve vannak, ugyszintén Anglia és Olaszország követelése is. A hatalmak ezért haladéktalanul meg fogják szüntetni a blokádokat és helyreállítják a diplomáciai összeköttetést Venezuelával. Ezután következik a jegyzőkönyv szövege.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 16. Az 1890-ik évi földhitel-sorsjegyek buzása. A főnyereményt 90 000 korona a 3261 sorozat 91 számra a 4000 koronás második nyeremény a 13 sorozat 99 számra esett, 2 000—2000 koronát nyertek a 768 sorozat 63 szám és 2913 sorozat 68 szám.

Berlin, február 16. A birodalmi bank 5-5% osztalékokat fog fizetni a tavalyi 6-1/2% osztalékkal szemben.

Bécs, február 16. (A Budapesti Napló teletjelentése.) A tegnapielőtti élnékeséget ma a készárnyiacon nagy csönd váltotta fel s az irányzat tartott. A fogyszáts tartózkodása továbbá a vásárlási kedv hiánya, valamint a csekély kínálat nem gyakorolt nyomozást befolyást az árfolyamokra. A határidőpiacon csekély tevékenység mutatkozott: az irányzat nyugodt, buza a multhei árfolyamon állott, rozs és zab 2 illetőleg 3 fillért veszített. Buza tavaszra 7.65—7.56, rozs tavaszra 6.92—6.91, zab tavaszra 6.35—6.36 korona. Zárliatok: buza tavaszra 7.69, rozs tavaszra 6.92, zab tavaszra 6.39 korona.

New-York, február 16. (Terményiáradat.) (Zárliat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9.60 (9.60), Február 9.39 (9.39). Májusra 9.45 (9.46). New-Orleansban

helyben 9.9% (9.9%). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphában 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western steam 10.10 (10.—). Rohe és Brothers 10.25 (10.25). — Tengeri irányzata állandó. — Február 16. — (—, —). — Márciusra 56.— (55.9/4). Májusra 51.1/4 (51.9/4). — Buza irányzata állandó. — Páros ószi helyben 82.9/4 (82.9/4) Február 81.— (—, —). Márciusra 83 1/4 (83.1/4). Májusra 81.1/4 (81.1/4). Jul-ra 78.1/4 (78.9/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.9/4). — Feb-ra 4.50 (4.60). Májusra 4.70 (4.75). — Lissz: Spring Wheat clears 8 05—8.10 (8.05—8.10). Cukor: 3.1/4 (3.1/4). On: 29.85—29.87 (29.80—29.75). — Rész: 12.75—12.95 (12.75—12.96). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 16. (Terményiáradat.) (Zárliat.)

Buza irányzata szilárd. — Máj-ra 77.9/4 (77.9/4). — Juliusra 74.1/4 (74.1/4). — Tengeri irányzata szilárd. — Feb-ra 52.1/2 (53.1/2). — Zsír: Feb-ra 9.70 (9.60). Máj-ra 9.65 (9.62). — Szalonna short clear 9.68 (9.75). — Sertészsír: Májusra 17.35 (17.12). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Gyász.

És zordanul beszélt mihozzánk
A szörnyű angyal, a halál,
És összezúzó gyászát hozott ránk,
Melytől az öröm messzezáll.

Egy jó testvér szemét becsukta,
Szűkbebe oltadt a család.
Könnyűlés néki siri nyugta,
De mi nem halljuk már szavát!

Egészegen mosolygott az arcán,
A szája kacagásra kész
És egyszer megroggyott, ah, aztán
Beléjeköltözött a véz.

Szelid volt, hamar megbocsátott,
Nem zárgóldott ő soha,
Mind zivatart a gyöngyvirágot,
Sodorta őt a sors tova.

— Az Úr adá, az Úr vevé el,
Legyen áldott az Ő neve, —
De a szűd megfört szívével
Hogyan nyugodhatnék bele!

— Dicsértéssel, vilá királya,
A te itéletig igaz, —
De ez könnyűkelt el nem állja,
De siralomkban nincs vigász!

Iródy Mihály.

— Amerikai pénz Európában. A newyorki lapok statisztikát közölnek azokról a házasságokról, amelyeket európai arisztokraták kötöttek amerikai dollárörökösökkel és amelyek révén rengeteg amerikai vagyon került az óvilágba. Németország vezet az összes európai országok közt; öt herceg, nyolc gróf és tizenhárom báró vett el amerikai leányt. Azután Anglia következik huszonhárom dollár örökösével, akik közt a legismertebb Marlborough hercegnő, született Vanderbilt leány, lady Curzon (miss Leiter) és a manchesteri hercegnő. Itáliában tizenhét, Franciaországban tizenegy és Hollandiában két amerikai milliomosleány van férjné. A monakói hercegnék első felesége, lady Mary Douglas, szintén amerikai leány volt. A legutolsó tíz évben Európába került amerikai hozományok összege körülbelül nyolcszázmillió koronát tesz ki.

— Verdi a zenéről. A *Corriere della Sera* minden évben közli Verdinek, a nagy olasz zeneszerzőnek néhány kiadatlan levelét. Ezek a levelek rendszeresen a nagy mester halálának évfordulóján jelennek meg. Ebben az évben is megjelent néhány ilyen levél, amelyeket Verdi legbensőbb barátjának, Arrivabene grófnak írt. Egy 1871-ben kelt levelében az *Aida* elkészültét jelenti barátjának. Ennek a levélnek egy része, amely érdekes ténytet Verdinek a zenéről való nézetére, így szól:

— A zenében — írja Verdi — van a dallamnál és harmóniánál is fontosabb valami. Zenének kell benne lenni. Meglehet, talányának tetszik neked, amit mondek. Majd érthetőbben kifejttem nézetemet: Beethoven nem volt melodikus. Palestrina sem volt az.

— Amerikai humor.

Nem volt szófogadatlan.

— Hallja, fiatalember, — kiált a szigorú alya — nem mondtam magának, hogy soha többé ne jöjjön házámba?

— Nem, uram, én nem mondtam ezt? — feleli a szerelmi ömlengésen ért ifju — én azt mondtotta né-

kem, hogy soha többé át ne lépjem házának küszöbét. Így tehát az ablakon másztam be.

Azok a nők.

Mrs Van der Whoop: Igen, Mrs Binns, én vagyok New-York egyik legrégibb családjának legfiatalabb tagja.

Mrs Binns: Nem kétem, hogy a legrégibb család, ha én annak legfiatalabb tagja!

Udvariasan.

— Miért hord gyászruhát?

— Oh! bűneimért.

— Nem tudtam, hogy vesztett el belőlük.

Élég ok.

Any: Julia az imént adott kosarat egy férfinak, aki megér egy milliót.

Mamie: Lehetséges? volt rá oka, hogy ilyen legyen?

Any: Oh igen! Nyomban reá igent mondott egy férfinak, aki megért két milliót.

Következtetés.

Judge: Ugy van; Smith gyakran szokta mondani, hogy a szegénynek irigylendő a sorsa és hogy a szegénység gyakran áldás!

Fudge: Nem is tudtam, hogy Smith olyan gazdag ember!

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósági tanácsa gróf Andrássy Aladár elnöke alatt tartott mai ülésen az igazgatóság által előterjesztett mérleget, amely 3,6 5.890-21 korona tiszta nyereséget tüntet fel, jóváhagyta s elfogadta az igazgatóság javaslatát a nyereség felosztására nézve, amely szerint a részvényeseknek a folyó évi március 19-én tartandó közgyűlésen indítványozni fogja, hogy 1902. évi osztalékul folyó évi április hó elsejétől kezdve részvényenkint 34 korona fizetessék ki, 400.000 korona a tartalék-alap javadalmazására fordítottassék és 214.775 korona 99 fillér új számlára vitessék át.

A konzorciális üzletekből elért nyereségek a fenti üzleteredménybe csak annyiban vétetnek fel, amennyiben 1902. évi decembris 31-ig teljesen leszámoltattak.

A magyar nagykonverzió haszna a mérlegben elszámolva nincs.

Az igazgatóság még ebben a hónapban közzéteszi a részletes mérleget amelyből ki fog derülni, hogy az egész üzletforgalom a múlt évben sokkal kedvezőbb volt, mint a megelőző évben. A tiszta nyereség ötszáz ezer koronányi emelkedést mutat, ami lehetővé tette, hogy a tavalyi 8000 koronával szemben ezúttal

400.000 koronát fordítottak a tartalék-alap növelésére s hogy új számlára a tavalyinál 20.000 koronával nagyobb összeg volt írható. A nagy magyar konverzióval elért nyereség nincs felvéve az 1902-ik év eredményei közé; jóllehet az egész nagy művelet már teljesen le van bonyolítva; a mostani mérlegbe csak a folyó jutalékok vettek fel. Az osztrák, az orosz és a román kölcsönökből elért nyereség a lefolyt mérlegében szerepel, míg a kőolaj-, a cukoripar-, a mezőgazdasági ipar- s a villamos vállalatoknál és a Tenger- s Folyambahajzási Társaságnál elért eredményekben való részesedés ebben a mérlegben nincs elszámolva.

A folyóüzlet forgalma az előző évhez képest jelentékenyen emelkedett és csak a kamatszámra csökkent az ismert okokból, ezzel szemben emelkedett a jutalékok számlája, valamint a társasületek is nagyobb jövedelmet eredményeztek.

Az értékpapírok, mint rendszeren, részben pari árfolyamon, részben a múltévi december havi árfolyamon vétettek a mérlegbe, amely árfolyam azóta tudvalevőleg igen jelentékenyen emelkedett.

A kiegyezés és a Köstelken. Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya ma délután gróf Zeleznicki Róbert elnöke alatt ülést tartott. Első sorban Rubinek Gyula fejtette ki, hogy az O. M. G. E. dacára annak, hogy a kiegyezés, valamint a vám- és kereskedelmi szerződések kérdéseivel már foglalkozott, a változott viszonyok folytán újból állási foglalmi van hivatva. Indítványozza, hogy a kérdések beható tárgyalására küldje ki a szakosztály az egyesület számúgyi bizottságát, egyúttal javaslatot tesz annak kiegyezésére. Gróf Dessewffy Auréli felszólalása után a szakosztály a javaslatot elfogadta.

Ugyancsak Rubinek Gyula fejtette ezután azokat a hátrányokat, amelyek a szerb kereskedelmi szerződésekből kifolyólag, Magyarországot főleg annak mezőgazdaságát sújtják. Részletes adatokat sorol fel a szerb állambehazottai illetégek. Hasonlóképp hátrányos rank nézve a román kereskedelmi szerződés is. Mindkét állammal kötött szerződés elodázhatatlan és feltétlenül gyors felmondást tartja szükségesnek. Javasolja, hogy a két szerződés sürgős felmondása iránt intezzen az O. M. G. E. feliratot a törvényhozás-hoz és a kormányhoz, egyúttal keresse meg a többi gazdasági egyesületeket is hasonló telerjesztések intézésére. Ha a telerjesztésnek sikere nem volna, a szövetségi naggyűlésből kiküldendő küldöttség sürgesse meg a szerződés felmondását. Lásd Pál felszólalása után gróf Bánffy Miklós azon nézetének adatkifejtését, hogy a szerb és román szerződések helyett inkább a szerb és szerződés felmondását kell sürgetnünk. Romániával szemben a legfőbb kedvezmény alapján vagyis érvényesülnek az új vám-tari a vámjai.

Többek felszólalása után gróf Dessewffy Auréli kéri a szakosztályt elméletileg indokoltan tartja az orosz szerződés felmondását, hogy az orosz szerződés dolgában ma ne döntsön.

A szakosztály ily értelemben határo ott s egyelőre a szerb szerződés felmondását sürgetik meg az előadói javaslat szerint.

Dr. Seidrá Ferenc tartott ezután előadást a kibirtokosok jelzalog hiteléről.

Kifejté, mennyire hátrányos ezt egy intézetre bízni, e tekintetben példát hozza a Földhitelintézet székei akcióját aminek hátránya a tulnagyi költség. A Földhitelintézet ez okból memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben kifejté a kibirtokosok jelzalog-hitelügynéki rendezésére vonatkozó elveket. Ezen memorandum beható ismeretése után határozati javaslatot nyújt be, amelyben annak a kimondását kéri, hogy a szakosztály helyesli az abban kifejezett elveket, nevezetesen kívánatosnak tartja, hogy 2000 koronán aluli jelzalogos kölcsönök közvetítésének munkájára a közigazgatás alsóbb közegéi, szövetkezetek, posta és gazdasági egyesületek bevonassanak. A kölcsön megszerzési okmányok s a bekebelezési aktus bélyeg- és illetékmentes legyen, s a bekebelezés a lehetőleg megkönnyítendő, 4. törvényhozási intézkedések hozassanak, hogy a jelzalogos kölcsönök módjára legyenek behajthatók. 5. Ezen kedvezményekben részesíteni kell mindazokat az intézkedéseket, amelyek az 1876. XXVI. t. c. alapján 800-2000 korona jelzalogos kölcsönöket nyújtanak. 6. Az árvapének egy része kellő arány szerint ilyen intézkedések zálogleveleibe fektetendő. A bizottság a javaslatot az 5. szakasz kivételével elfogadta.

A Budapesti Gabona Határidő Alkuszok Egylete tegnap tartotta rendes évi közgyűlését Nagel Ignác elnöke alatt. A Glüekthal Samu tükár által előterjesztett évi jelentés behatóan foglalkozik a tőzsdei alkusz jogi helyzetének kérdésével és arra az eredményre jut, hogy az alkusz jogállása reormálható oly irányban, hogy a jogosított ügynöki állás visszaállítatik. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az évi jelentést és a zárszámadásokat és a választmány-nak a felmentényt megadta. Ezután megválasztattak rendes választmányi tagokul: Aczel Géza, Bakofen Nándor, Gardé Henrik, Halperth Izidor, Lederer József, Steiner József, Stuz Gyula, Weiss Tivadar; és választmányi póttagul: ifj. Braun Ignác, Euler Adolf, Kerefi Arhur.

Az első budapesti gőzmalom részvénytársaság ma délután tartotta a XXXVI-ik évi rendes közgyűlését Deutsch Sándor elnöke mellett. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy az elmúlt év jobb termése folytán jogosult remények váltották től a már évek óta gazdasági pangást. A malomipar is a dus terméstől várta az örüli forgalom megszünése óta töltött kedvezőtlené vált helyzetének gyökeres megjavulását és joggal, mert hiszen nincs az országnak egyetlen gazdasági tevényezője sem, amelynek az érdekei anyira szoros összefüggésben volnának a mezőgazdaság érdekeivel, mint a malomiparé. A fogycsúszás az 1901. évi gyöngye termés folytán annyira megcsappant, hogy a malmok a napról-napra növekedő készlettel küzdöttek s aztán bealott az a sajtóságos helyzet, hogy a malmok — jelentékeny előjegyzések mellett is — nagy üzem-redukcióval voltak kénytelenek készleteiknek további szaporodását megakadályozni. Ily körülmények között az első félév igen kedvezőtlenül zárult és rosszul indult a második félév is. Súlyosbotul a helyzetet az is, hogy a nagy és alig áthidalható árkielbőzések ugyszóval teljesen elzárák a malmot a külföldtől s az oda kivitt lisztet csak áldozatok árán lehet eladni. De főleg a

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(16)

Nem lehetett biztos benne. Volt valami, ami megrémítette és visszarizott a már a pusztá gondolatára is, hogy azzal a férfivel egy szobában van. Érezte, tudta azt; bűnös leikiismerete felismerte mesterét Julian Grayban és félt tőle.

Az idő mult. Heves izgatottsága fizikailag is megnyilvánult gyöngye testén.

Halk zokogásba tört ki, anélkül, hogy tudná, miért. Mind mélyebben belevájta magát a vánkásokba, lecsukta szeméit, az óra egyhangú ketyegése alattán, mind gyengébben hatolt fülébe. Alom szállt a szeméire, de oly halk álom, hogy felriadt, ha egy darabka szén a rostélyra esett, vagy ha a télikert madarai kalitkájukban csicseregtek.

Lady Janet és Horace beléptek. Nem tudta, hogy valaki a szobában van, Nemsokára azonban felnyitotta szeméit és főleg fölemelkedett, hogy beszéljen. A szoba megint üres volt. Lady Janet és Horace csendesen kiosontak, hogy ne zavarják az alvó leányt álomban. Ez pedig újra lecsukta szeméit és újra álomba merült; a kerevet kedvező melege és nyugalma folytán nemsokára mélyen elaludt.

Harmadik fejezet.

Az a férfi eljött.

Rövid nyugvás után a télikert távoli végéről egy üvegnyitó becukácsa ébresztette föl alvásától. Egy ajtó a kertre vezetett és csakis a házlakói és jó ismerősei használták, akiknek megvolt az az előjoguk, hogy a fogadószobába azon át

léphessenek be. Abban a hitben, hogy Horace vagy lady Janet tért vissza az ebédlőbe, Mercy kissé fölült a kereveten és hallgatott.

Egy szolga hangja ütötte meg fülét. Arra egy másik hang válaszolt, melynek csengésére Mercy egész testében reszkolni kezdett.

Felugrott és néma iszonyattal figyelt. Igen, az a hang volt az félreismerhetetlenül. Az a hang, amely a szolgának válaszolt, ugyanaz a felejtetetlen hang volt, amelyet a javítóintézetben hallott. Az ávegajtón Julian Gray lépett be.

A vendég gyors lépése mindközlebb ért az ebédlőhöz. Mercy összeszedte magát és a könyvtár szobaajtájához sietett. Keze annyira reszkett, hogy nem tudta mindjárt kinyitni. Éppen sikerült mégis kinyitnia az ajtót, amikor megint hallotta annak a férfinak hangját — a mint megszólította:

— Kérem, ne szaladjon el! Hiszen nem vagyok én szörnyeteg, hanem csak lady Janet unokadosa — Julian Gray.

Mercy lassan megfordult és mintegy elbűvölve hangjától némán megállt a férfi előtt.

Julian Gray, kezében kalapját tartva, a télikert küszöbén állott, fekete ruhát, fehér nyakkendő viselt, de ruházatának szabása és formája éppenséggel nem árulta el lelkeszi hivatását. Vonásai fiatalokra mellett szóltak, mégis látszólag rajtuk a gondok nyomai és homloká felett időnek előtte megritkult haja. Elegáns alakja közepes termetnél nem volt nagyobb. Arca halovány volt, alsó része egészen szakállatlan, semmiképp sem árulta el a lélek nagyságát. Egy közönséges megfigyelő Julian arcán nem talált volna semmi különösét — a szemek kivételével. Csakis ezek nyomatok valami különös bélyeget az arca. Már a szemüregék szokatlan nagysága elegendő volt arra, hogy lebilineselje a figyelmet a férfi számára, feje az által imponáló kifejezést nyert, amelylyel az máskülönben szélessége és kifejtett csontszerkezete dacára nem bírt. Ami magukat a szemeket illeti, azoknak lágy csillogó fénye minden bírálatot meghazudolt.

Nem akadt két ember, aki megegyezett volna azok színére nézve, senkinek tudta eldönteni, vajjon sötétszürkék vagy feketék-e azok a szemek. Nagy művészek próbálták már megfesteni e szemeket, de kétségbeesetten abba kellett hagyniok megkezdett munkájukat, mert nem sikerült nekik a kifejezés megtevésztő változatosságából csak egyet is megörögzíteni. Olyan szemek voltak ezek, hogy az egyik pillanatban elbűvölhetnek, a másikban iszonyatot kelthetnek, hogy tetszés szerint nevetésre vagy sírásra indítják az embert. Akár izgatottan, akár nyugodtan, ezeknek a szemeknek nem tudott ellentállani senki. Amikor az előbb Mercy az ajtó felé láttak repülni, gyermekies pajzanságtól csillogtak. Amikor pedig megfordult a leány és szemébe nézett, az előbbi kifejezés hirtelen lágy, izme tekintetté változott át, amely némán, de világosan elárulta, hogy a leány megjelenése érdeklődést és csodálatot kelet bennük. Egyúttal egész magatartása elváltozott. A legközelebbi szavakat mély hódolattal intézte a leányhoz.

— Nagyon kérem, ne tessék magát zavartatni általam, — mondotta. — Es bocsásson meg, ha így, minden teketória nélkül berontottam önöz.

Julian Gray elhallgatott és válaszra várt, mielőtt beljebbment a szobába. Mercy, még mindig elbűvölve hangjától, annyira mégis tudott uralkodni magán, hogy meghajította magát a vendég előtt és újra elfoglalta helyét a kereveten. Most lehetetlen volt őt elhagynia. A férfi egy pillanattig ránézett, aztán bement a szobába, anélkül, hogy beszélne a leányhoz. Erdeklődése mindjobban fokozódott a leány iránt.

Nem közönséges bánat, gondolta magában, nyoma is az arca a bélyegét; nem közönséges szív lüktet e takaró alatt. Vajjon ki lehet?

Mercy minden bátorságát összeszedte és megszólította a jövevényt.

— Lady Janet, ugy hiszem, a könyvtárszobában van, — mondotta féltéken. — Megmondjam neki, hogy ön itt van?

magyar lisztek világszerte elismert jórénve főnn-tartásának az érdekében, meg a jobb jövő reményében, nem szakítja meg az igazgatóság a kútföldi rokonzenes összeköttetéseket; de a finom liszt kivételét a jövőben egyáltalán nem lehet megszűntetni, mert ez a malomiparra és mezőgazdaságra pótolhatatlan kárókkal járna. A kecségető remények azonban az elmúlt évben is csak részben valósultak meg. főleg azért, mert az új buza nem került elég korán s eléggé nagy mennyiségben a piacra. Az elért eredmény azonban így is nagyon kielégítő. A múlt tiszta tiszta jövedelme 622.780 korona, amelyből osztalék fejében részvényenként 60 koronát fizettek ki.

Az igazgatóság örömmel jelenti, hogy az intézet az idén negyvenéves működésére tekintethet vissza, mert 1862-ban szerény viszonyok között, 200.000 forint alapítókéval és 200 mm. órló képességgel alakult s azóta Magyarország és Ausztria legnagyobb malom-vállalatává nőtte ki magát, több mint 4200 mm. napi órlóképességgel s első helyen álló miniszterürellyel. A malom a főnállása óta 28 millió mm. buzát dolgozott föl. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a főmentést megadta.

Bóor Akos részvényes köszönetet mond az igazgatóságnak, Langfelder Ede vezérigazgatónak s a tisztikárnak a kiejellett eredményes munkádkodásért. De kiterjeszkedik a köszönetében arra a férfúra, aki az egész 40 év alatt a malom érdekében működött s akinek főérdeme van az intézet fővirágzóztatásában s ez Hagenmacher Károly (Ejlenzés), a jelenlegi igazgatósági elnök, aki egyedüli tagja annak az igazgatóságnak, mely a megalapításban résztvett és mint vezető-igazgató működött. Hála az ő zseniális felátmányának, mert ennek segítségével emelkedett órák módon a magyarországi malom-ipar. Búszkeséggel vallja a részvénytársaság őt a saját elnök-igazgatójának s ezért a főszóvaló. amidőn a közgyűlés nevében ismételtén köszönetet mond neki, indítványozza, hogy az ő nevének a megörökítésre őrlőből 25.000 koronával javadalmazzák az intézeti tisztviselőket és szolgák nyugdíj-alapját és 50.000 koronával a munkásokat segélyező alapot Hagenmacher Károly-alap cím alatt. Az indítványt egyhangulag elfogadják s ezzel a közgyűlés véget ért.

A Magyar Jelszolg-Hitelbank 3%-os nyere-ménykötvényeinek tervszerű 32-ik kisorsolása (nyere-mény-, díj- és törlesztési húzás) f. hó 25-én délután 4 órakor fog a bank helyiségeiben királyi közjegyző jelenlétében megtartani.

A hazai iparostételek központi bizottsága tegnap Thék Endre elnökéle alatt ülést tartott az Országos Iparigyesület helyiségeben. Elnök mindenekelőtt meleg hangon emlekezett meg a hazai iparoság két uttőrlő munkásának, Benigni Sámuelnek és Kalmár Istvánnak elhunytáról, kiknek érdemeit a bizottság jegyzőkönyvével örökítette meg. Főkértve továbbá a bizottság a debreczeni kereskedelmi és iparkamarát, hogy néhai Ráth Károly emlékének megörökítése tárgyában a kongresszus által elhatározott intézkedéseket a saját hatáskörében tegye meg. Az elnök jelenti, hogy az iparostételek országos szövetségének létesítése érdekében az elnökség 388 felhívást bocsátott ki. A felhívások közül belépett 3. csatlakozást jelentette be 15. a belépést a közgyűlés határozatától tette függővé 12 fölteleves belépést főljajánlotta 4, a belépést megtagadta 24 nem választott 280 iparostétele. A közp. bizottság elnök eszmecseré után, melyben Szalay Gyula

— Kérem, ne fárasztssa se lady Janet-t, se önmagát.

Azzal Julian Gray a reggeliasztalhoz ment, gyengédén időt akart engedni a leánynak, hogy zavarát elfojthassa. Megfogta azt a palackot, amelyben Horace még hagyott a vörösborból és töltött egy pohárral.

— E pillanatra nagynémem vörösborra helyettesítse őt. — mondotta mosolygva, amikor újra a leány felé fordult. — Nagy sétat tettem és így megkockázatom, hogy e házban külön meghívás nélkül szolgálgam ki magamat. Szabad önkem valamit felajánlanom?

Mercy köszönettel nemet mondott. Azok után, amiket Julian Grayról eddig hallott, nem tudott eléggé csodálkozni ügyes, könnyed viselkedésén.

Julian Gray a szakértő módjára üritette poharát és szólt:

— Ez a vörösbor méltó nagynémémhez, — mondta komikus komolysággal, amikor letette poharát. — Mind a ketten igazi hamisítatlan produktumai a természetnek!

Aztán leült asztalhoz és kritikus szemmel nézegette a rajtamartott ételeket. Az egyik különösen eszabíthatta őt. — Mi ez? — folytatta. — Francia pástétom! Vaskos hiba volna francia bort íoni és amellett ériatetlenül hagyni a francia pástétomot. Azzal fogta a kést és villát és elfogyasztotta a pástétomot ugyanazzal a kritikus kedvteléssel, mint a bort.

— Teljesen méltó a nagy nemzethez! — kiáltott lelkeslően. — Vive la France!

Mercy kifejezhetlen esudálkozással nézte és hallgatta a történeteket. Eppenséggel nem felelt meg azok annak a képpnek, amelyet képzelhetősége s férfúrló mindennapi köntösében alkotott. E fehér nyakkendő híján senki sem sejtette volna, hogy e híres hízezőnk lelkes.

Julian Gray még egy adag pástétomot evett és Mercyvel elkezdett beszélgetni, miközben váltakozva evett és beszélt, de annyi nyugalommal és kényelemmel, mintha már rég ismerne egymást.

(Folytatás következik.)

(Debreczen). Kajnis Gyula (Losonc), Sugár Ignác (Miskolcz), Rosenauer Lajos (Besztercebánya), Melkó Bertalan (Budapest) és mások vettek részt. A bejelentett negatív eredmény tudomásul vette s mivel itt egy kongresszus határozat elintézéséről van szó, főlkéri az emlékséget, hogy a még kintlevő válaszokat év közben sürgesse meg s ehhez képest állítsa össze annak idején végleges jelentését a legközelebbi kongresszus elé. — Gelléri Már főjegyző jelentést tett a kongresszusi napló elkészültéről és székfőldéséről és a többi folyó ügyekről, melyeket a bizottság tudomásul vett. Elnök bejelenti, hogy a kongresszusnak az önálló vámerültre vonatkozó feltegyessését, melyet mintegy 320 iparostétele képviselőiben a kongresszusnak mintegy 295 tagja írt alá. gróf Zichy Jenő a képviselőházhoz benyújtotta. Végül a pénztár állásáról szóló jelentést vették tudomásul, mire az ülés véget ért.

A sornol takarékpénztár tegnapi közgyűlésében Dr. Demy Lajos igazgatósági elnök bejelentette, hogy a felszámolásban levő Lenck Sámuel céggel történt leszámolása az intézetre 129.600 korona veszteséggel járt. Szilvassy részvényes annak a reménynek adott kifejezést, hogy a takarékpénztár által a Lenck-cégtől átvett nagy-czenki onkorgyári részvények emelkedő árfoyama rövid idő alatt pótolni fogja a veszteséget, mire a közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és a veszteséget a tartalékból leíratta.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasutársaság bevétele 1.304.474 korona (— 110.524 korona). — A Déli vasutársaság bevétele 3.424.031 korona (— 63.289 korona).

Holland Előbaltosító Részvénytársaság. Folyó évi január havában benyújtott 413 ajánlat: 3.761.696 K. tőke és járadékról, ezekből visszautasítottat: 50 ajánlat 447.520 K. tőke és járadékról, költeitit tehát 383 új biztosítás 3.314.176 K. tőke és járadékról. 1903. január hó 31-ikének a biztosítási állag volt: 80.771 kötvény 253.390.619 23 K. tőke és járadékról.

Szesz-adó. A fogyasztási adó alá eső szesznek a magyar korona országainak területén 1903. évi januárhavi termeléséről és fogyasztásáról szóló ideiglenes kimutatás a következő adatokat tünteti fel. 1. A hivatalos megállapítások eredménye szerint termeltet 114.283 hl. tiszta alkohol. 2. Szeszoldékból, szabadraktárhakk nyilvánított szeszfinomítokból és szeszszabadraktárból elszállítottat: a) a fogyasztási adó lefizetése mellett 61.638 hl. a kisebbik, 870 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 62.508 hl.; b) fogyasztási adóval terhelten; c) a vámonalon át való kivitelre 1.235 hl.; d) másnemű adómentes felhasználásra 4.284 hl. a kisebbik, 6.407 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 10.641 hl.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselősek: Budapest, VI., Deák-ter "Anker-udvar") 1903. január havában benyújtott 843 ajánlatot 5.132.940 korona biztosított összegre és kiállítottak 779 kötvényt 4.522.452 korona összegre. — A haláleseti biztosításoknál az A osztálylékterv szerint a nyereeményosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál a B osztálylékterv szerint az egyes biztosítások jennálása óta befizetett összes díjak 3%-át, tehát fokozatosan emelkedőleg az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24%-át fizették ki nyere-mény-osztalék gyanánt késpénzben. A társaság vagyonja 1901. december 31-ikén 145 millió korona. Biztosítási állomány 511 millió korona.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 36.50 korona pénzben, 37.60 korona áruban — Bécsben a kontingentálit készáru 39.— korona pénzben, 39.60 korona áruban.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön jelentése.) Löheremag. (Vöröshere.) A bangulat változatannul szilárd és e körülmei indító oka abban rejlik, hogy egyrészt orosz és galiciai gazdák még mindig sokat vásárolnak, másrészt a magyar kereskedők nem kapnak ajánlatokat belöldi termelőktől. Ha már most szem előtt tartuk, hogy mily nagy meg a gazdák fedezetlen szükséglete akkor határozottan állítjuk, hogy a magyar legelsőrendű löheremagkészlet nem fogja kielégíteni a szükségletét. Franciaországban annyira emelkedtek az árak, hogy Németország ebben az időnyben ott már nem fog vásárolni. — Lucernmag. Vidéki kereskedők nagyobb rendeléseket eszközöztek a múlt héten. miáltal a forgalom megelénkült. — Takarmány-repamag. Ezen magszükséglet lefedezésének az idén igen é.övigyáznak kell lenni, ha csak nem akarunk szomorú tapasztalatokat szerezni. Mint már emutattuk is e beyn számos termelőhelyen oly repamag termelt, a mely 85—95% csiraképesség helyett csak 50, mond ötven százalékkal bír és ahol ezt a magot elvetik, ott a bevetett terület tele üres marad. Azon komoly és káros hatású lehetőség ellen, hogy tudniük ity silány magot vásárolhatunk, védekezés lehet és pedig oly módon, hogy a bevásárlásnál követelni kell 1. a csiraképesség irásbeli szavatosságát, 2. hogy a zsákok el legyenek látva egy északnémetországi termelő eredeti ólomzárával 3) hogy irásban szavatoljon az eladó, miszerint a repamag nem francia eredetű, sem nem kevert mag. mert tudvaivó, hogy a francia repamag sokkal kisebb terméseredményt ad, mint az északnémeti eredetű. Balticmag. néhány tétel eladott. Bükkönymagban a forgalom nagy. Muharmag az üzlet renyes.

Jegyzések 60 kilonkint nyersáruért Budapestén: Löheremag 70—78. muharmag 9.50—10.50, lucernamag 55—62, balticmag 12.50—13.50, bükkőy 7—7.60 korona.

Bécsi vágómarhavásár. Február 16. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marzi központi vásárosokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtatott: 3060 darab magyar, 603 darab galicia, 33 darab bukovina, 639 darab németországi, összesen 4384 darab szarvasmarhát.

Jegyzések: 100 kilogrammonkint elősúlyban magyar hízóőkör I. minőségű 70.—72.—fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 62—69 fillér, III. minőségű 52—60 fillér, galiciai hízóőkör I. minőségű 78—88 fillér, kivételesen 79.— fillér, II. minőségű 65—72 fillér, III. minőségű 56—69 fillér; német hízóőkör I. minőségű 81—86 fillér, kivételesen 88 fillér, II. minőségű 71—80 fillér, III. minőségű 60—70 fillér. Legelő őkör — fillér. paraszt őkör 48—58 fillér, levágott őkör — fillér. Bika 46.—70.— fillér, tehén 50—60 korona. Kivételesen — korona, bivaly 36—46 korona, 100 kilogrammonkint, a fogyasztási adó nélkül.

Sertészsóvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhíd intézősége.) Február 16-án. Főhajtás: Zsírsertés, ugymint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal néhez 300 kilogramm felül — Jarab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: néhez 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás Összege 389 darab. Előző napi maradvány 385 darab, összesen 774 darab. Eladatott 600 db. Maradvány 174 db. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztek: Zsírsertés: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül 100—106 fillér, II. rendű 280—350 kilogramm 98—104 fillér, selejtezett 91—94 fillér, silány — fillér, fiatal néhez 200 kilogramm felül 106—110 fillér, fiatal közép 220—300 kilogramm 100—106 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 94—100 fillér, süldő — fillér, malac — fillér, Hussertés: Néhez 300 kilogramm felül — fillér, könnyű 140—300 kilogramm — fillér, süldő — fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonkint, elősúlyban,

A budapesti gabonátzsde.

Budapest, február 16.

A kínálat mellett 20.000 méterháza buza került a forgalomba tartott árakon, készáru iránt élénkebb volt az érdeklődés.

Rozsban kedvezőbb irányzat mellett néhány fillérel emelkedtek az árak.

Más gabonaneműekben csekély volt a forgalom és az árak nem változtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm 81 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 150 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80-5 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 805 k. 8 K. 40 f. felső, sárga, 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f. felső, sárga, 600 mm. 80-5 k. 8 K. 40 f. 200 mm. 80-8 k. 8 K. 40 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 79-4 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79-8 k. 8 K. 20 f. 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f. 100 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 20 f. felső, 100 mm. 78 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 15 f. kevert, 100 mm. 78 k. 8 K. — f.

Féjérmegyei: 100 mm. 78-5 k. 8 K. 15 f., 1500 mm. 78-5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 1300 mm. 76-5 k. 7 K. 97 1/2 f.

Pestmegyei: 400 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f. 400 mm. 80-5 k. 8 K. 25 f., 400 mm. 79-5 k. 8 K. 25 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 600 mm. 78-5 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f. 500 mm. 79-5 k. 8 K. 12 1/2 f., 520 mm. 79-5 k. 8 K. 07 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f.

Tolnai: 500 mm. 78 k. 8 K. 20 f.

Bánsági: 2200 mm. 78-4 k. 8 K. 05 f. kocsira rakva, 1500 mm. 78 k. 8 K. — f.

O-Becsei: 100 mm. 77 k. 8 K. 27 1/2 f.

Pancsovai: 3000 mm. 77 k. 7 K. 85 f.

Bácsai: 600 mm. 78 k. 8 K. 32 1/2 f., 300 mm. 78-5 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 25 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 400 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 77-5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 85 f., 800 mm. 6 K. 72 1/2 f., 100 mm. 6 K. 67 1/2 f., 200 mm. 6 K. 67 1/2 f. paritásra.

Zab: 100 mm. 6 K. 60 f., 150 mm. 6 K. 35 f.

Készpenzesítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktörvény s-ökaisi szerint késpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség heklitözerenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kiló	kilogramm ára		Kiló	kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki	uj	7.90	7.95	8.10	8.20	
"	"	7.80	8.05	8.10	8.60	
"	"	7.80	8.10	8.20	8.60	
"	"	7.80	8.10	8.20	8.60	
Fehérmegyei	"	7.80	7.90	8.10	8.10	
"	"	7.80	7.95	8.05	8.20	
"	"	7.75	7.95	8.05	8.20	
"	"	7.75	7.95	8.05	8.20	
Pestvidéki	"	7.80	7.90	8.10	8.10	
"	"	7.80	7.95	8.10	8.20	
"	"	7.80	7.95	8.10	8.20	
"	"	7.80	7.95	8.10	8.20	
Bánsági	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
Bácsai	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	
"	"	7.70	7.80	8.00	8.10	

Table with 3 columns: Item name, Weight (kg), Price per unit. Includes items like 'Egyéb gabonafélék', 'Bécs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repe', 'Köles'.

A határvidék elmozdításának folyamán a következő kőtékek...

Table listing dates and prices for various goods like 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Aprilisi rozs', etc.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing exchange rates and prices for 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Aprilisi rozs', etc.

Déliután fél 6 óraker zárul:

Table listing exchange rates and prices for 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Aprilisi rozs', etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén magasabb külföldi jegyzésekre és bécsi vételekre, valamint a Magyar Általános Hitelbank mérlege közértesítése szerint...

Valuta és ércaru változatlan. A helyi értékek piaca változatlan.

Értéktőzsde. Osztrák Hitelrészvény 693.25-694.75. Magyar Hitelrészvény 743.-750.-. Leszámitolóbank 458.50-457.-.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 695.-695.80-695.25. Magyar Hitelrészvény 731.-732.-.

A prémium-üzletben díjbiztosítóskori fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért...

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szomszeru hangulatnak megfeleloen alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-tályamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: luonera magyar 43.-54.- korona, vörös aprószemű 60.-64.- korona, vörös erdélyi - - - - - korona, vörös bősági - - - - - korona, közép szemű 63.-68.- korona, nagyszemű 70.-75.- korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az eldőtőzsde ma ismét a legkedvezőbb hangulatban nyílt meg és a vezető kulissza-értékek, különösen Hitel- és Földhitel és az Osztrák-Magyar Államvasuti részvények tetemesen javultak.

A déli tőzsde esndes forgalom mellett szállár. Magyar Hitelrészvények további árjavulásra tettek szert. 1 óra 30 peroker esndes forgalom mellett a hangulat barátságos.

Zárulat 2 óra 30 peroker szállár. Bécs, február 16. (Magyar értekek zárulása) 4% os aranyjárdék 121.30. Iizasi és szegedi kölcés-sorsjegy 159.25.

Bécs, február 16. (Osztrák értekek zárulása) 4% os papírjárdék 100.90. 4% os osztr. aranyjárdék 121.15. 1890-os sorsjegy 154.90.

Bécs, február 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése.) A délidáni magánforgalomban a zárulatot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 694.-.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 16. (Berlini tudósítás.) A Bulgáriából jövő megnagyuló jelentésk a kormánynak a macedóniai kérdésben való álláspontjáról megnagyuló kedvezően hatolt, annál is inkább, mert a helyi papírok nagy része a szombati zárkörüsönknél magasabban indult.

Berlin, február 16. (Zárulat.) 4% os papírjárdék - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.50. Elhavölgyi vasút - - - - - Magyar koronajárdék 100.75.

Berlin, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 100.15. Oltomanbank 698.-.

Frankfurt, február 16. (Zárulat.) 4% os papírjárdék 101.40. 4% os osztr. aranyjárdék 103.55. Magyar koronajárdék 100.20.

Frankfurt, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.25. Oltomanbank 698.-.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Február 10. A szerzeszeti irányzat: szállár. A liszti sertések árá: A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül súlyban) 122-128 illérg.

Berlin, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.20. Oltomanbank 698.-.

Frankfurt, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.25. Oltomanbank 698.-.

Berlin, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.20. Oltomanbank 698.-.

Frankfurt, február 16. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút - - - - - 4% os osztr. aranyjárdék 103.25. Oltomanbank 698.-.

kint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 128-124 illérg. Könyvt (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 illérg.

Sertéselészám 1903. február 14. napján volt készlet 20.735 darab. - 1903. február 15. napján felhalmozott 293 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Február 16. Kinevés. A pénzügyminiszter a szombathelyi adóhivatalhoz Horváth Nándor tőcső adószíjót adóhivatali segédjé, a budapesti déli pénzügyigazgatósághoz dr. Hindy Zoltán díjnököt pénzügyi számtudós és Marton Gábor díjnököt pedig segédnyilás pénzügyi számvizsgálóként ideiglenes minőségben.

Pályázat. A nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál fogalmazógyakornok, a budapesti pénzügyigazgatóságnál ellenőri, a beszerzésben, kolozsvári és zombori adóhivatalnál adószíj, a nyitrai pénzügyigazgatóságnál gyakornok, a buzási, zalaezerségi és nagyszentmiklósi adóhivatalnál gyakornok állásra két hét alatt, a kaocsai törvényszéknek inokká illára március 16-ig lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Napló. Kedd, február 17. - Római-katholikus: Dó-nát. - Protestans: Donát. - Görög-orosz: február 4.) Lidor. - Zsidó: Sebát 20. - Nap két: 6 óra 47 peroker. - Nyugszik: 5 óra 9 peroker. - Hold két: 11 óra 46 peroker este. - Nyugszik: 9 óra 20 peroker reggel.

A földmérésiügyi miniszter togad délután 5 óraker. A képviselőház hánuoya togad délelőtt 11 óratól 12-ig. Nemzeti Muzéum. Regisglár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.

Iparnyűszési múzeum az Üllői-uton. Nyitva 9 óratól este 5 óráig. Mezőgazdasági Muzéum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-6-6 óráig.

Földmúzeumi múzeum (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépődíj 1 korona. A Jászok könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van. Kőbányakon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepeponkon 9-1-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Muzéumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig, 3 óratól 8 óráig. Menőgyűszületi helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Állatkerti a Városigletben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzéum. Igazgatóság, kereskedelmi szakonyvár, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-kört 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Házai termekek általánó kiállítási és kereskedelemtörténi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítási (melnyen az üzletvezetéség árcsúszákat is emkölő) és városigletű iparcsarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig.

A külföldi kirendeltségek központú fizet. vezetősege (Magyar kereskedelmi részvételtársaság) V. Váci-kört 22. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorologiái Intézet hivatalos jelentése. - Budapest, február 16.

Házunkban tegnap erős észak-nyugati szelek mellett túlnyomóan esapadékos idő uralkodott. Melegviségre nézve a csapadék jobbra 5 mm-en alul maradt.

A magas leregönnyomás magva az Eszaki tengeren van, a depresszió pedig Közép-Oroszországban tartózkodik.

Europában az idő hűvösebb lett; nyugaton a csapadék már csak szórványosan fordult elő, keleten azonban még sok helyütt esett.

Küldés. Változóan felhős, hideg idő várható, elvete esapadékkal.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Date, Time, Water level (m). Lists water levels for various locations like Dunna, Szechenyi, Tisza, Bodova, Óndogya, Sajó, Hernád, Berettyó, R-Ujfalva, Csauoa, N-Várd, Bodony, Tiszá, Gy.-Pohar, Gyoma, Gy.-Pohar, Maros, Gy.-Pohar, Muzs, Szaava, Szamos, Krassna, Latorca, Ung.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.
A denevér.

Operett 3 felv. Egy francia vígjáték után írta Hafner és Genée. Fordította Evva Lajos. Zenéjét szerzeszte Strauss János.

Eisenstein	Gábor	Adél	Szoyer
Rosalinda	Krammer	Ida	Palócyne
Frank	Kornai	Melanie	Szikláné
Orlavszky	Flattné	Frosch	Hegedüs
Alfréd	Kertész	Blind	Dalnoki
Falke	Mihályi		

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.

Lady Windermere legyezője.

Színmű 4 felvonásban. Irta Wilde Oszkar. Fordította Moly Tamás.

Windermere	Mihályi	Mrs Cowper	Boros
Windermere	Hegyesi	Mrs Eriyunc	Jászai
Berwick	Hölvay	Augustus	Gál
Lady Agatha	Paulay E.	Darlington	Császár
Pylddale	Szaosvayné	Dumby	Horváth
Stutfield	Meszlényi	Graham	Dezso

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.

Bacsányi.

Színmű 3 felvonásban, 4 képpben. Irta Fényes Samu.

Bacsányi	Fenyvési	Sárosy	Tapolczai
György	Kazalick	Kelemen	Góth
Nalácy	Balassa	Sóhi	Hegedüs
Osavayné	Hunyady	Csató	Vendrei
Krisztina	Haraszthy	Szatymazy	Szerény
Jolán	Varsányi	Óz Pál	Tanay

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

A királynő	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szordahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lány	Ledofszky
Lancaster	Pázmán	Plumpudding	Nyárai
Pompoinus	Kovács M.	Gipsy	Szabó
Hopmester	Solymosi	Pickvick	Parányi

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.

A bajusz.

Daljáték 3 felvonásban. Irta Verő György.

Kozáry József	Szilágyi	Lerchenbach	Szomori
Amália	Szikláné	Lansky Jenő	Delli
Matilda	Pálmay	Rosette	Tomszányi
Plachwitz	Sziklai	János	Tollagi
Kozáry Gábor	Ráthonyi	Kertész	Lenkefi
Hona	Horváth	Bakár	Giréth

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. február hó 17-én.

A tánc.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagyest-utca 17.
Ma a szerző személyes vezetése alatt

INDRA

(Im Reiche des Indras)
Nagy bürocsok kiállításos operette 1 felvonásban 4 képpben. Zenéjét szerzeszte **Lilinka Pál**, Szövegét írta **Ely és Soltész Sándor**, Színe alkalmata **Waldmann Imre** igazgató.

Menelek, indiai király	Marlot S.
Sita, királyné	Carola Cecilia
Sakaracsoika, hadügyminiszter	Harino O.
Karabatschi, a király orvosa	Wilhelm K.
Dachajadewa, moszonnő	Katlan G.
Tuffhús, első moszonnő	Rolland E.
Kanischa	Wohlgenüth R.
Jaska) leányai	Bauer R.
Gaja)	Linden L.
Bümo, apród	Káttner J.
Steinbock, bpesti riportér	Baumann K.
Apródek, a királyné kísérője	Amazoonk. Harocok.

A cselekmény színhelye India.
Egész új díszletek és jelmezek. Több mint 100 szereplő.
Továbbá **Tarka Színpad** és az új Varieté-műsor.
Az előadás kedzete 8 óraker.
A télikerben reggel 6 óráig **Vörös Elek** előnyeznokra langyosnyoz.

Ingyen Blúz

Árjegyzéket

küld kívánatra a legújabb tavaszi és nyári blúz, ponyola és ruha rajzokkal

Zoltán Dezső

kizárólagos blúz áruház
Budapest, Király-utca 30.

Raktáruhalmozottság miatt üveg-, porcellán-, majolika-dísz tárgyak és használati cikkek, mélyen leszállított áron adtnak el:

Waldsteiner F.-nél

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 5.

Nagy választék:
Christofle ezüstművekben, évszékzők stb. Üveg asztali készletek, porcellán és angol évkészletek, szállóadók, vendéglők és háztartási berendezések céljára. — Árak legutánisabbak.

A londoni kiállításon nagy aranyéremmel és diplomával kitüntetett Halápi-féle

csúsz-kenőcs

biztosan gyógyít köszvényes bántalmakat.
Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol”-gyógyszertárban Budapest, József-körút 64. sz.

A 10806. számú

„Tetszőleges szelvényű fémcsikokból sodrott tömlő vagy hajlékony tengely gyanánt használható többszörös fémcső”

című, 1897. szept. 22-ről kelt magyar szabadalomra **vevők vagy engedményesek kerestetnek.**

Szíves ajánlatok „W. B. 790.” alatt **Mosse Rudolfhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2.** kéretnek.

Urasági butort

IV., Hajó-utca 16., Sütő-utca sarok, (Központi városháza közelében)

eladók és veszek majdnem egészen új szobabutorokat, szalon berendezéseket, íróasztalokat, valódi perzsa és szímlina szőnyegeket, függönyöket, lámpát, afrik matracokat, paplanokat, gáz- és villamoslámpákat. Vasszűnyeg 7 fűtő árúlatok.

Minden sorsjegynek nyernie kell.

Huzás	Magy. vör. + sorsjegy	Huzás	Bazilika-sorsjegy
már	Kapható 24 havi részletfizetésre.	már	Kapható 24 havi részletfizetésre.
február	HAVIFIZETÉS:	március	HAVIFIZETÉS:
28-án.	1 drbra 1 kor. 61 fillér	2	1 drbra 1 kor. 16 fillér
	2 " " 3 " 20 " "	3	2 " " 30 " "
	3 " " 4 " 25 " "	4	3 " " 45 " "
	5 " " 7 " 90 " "	5	3 " " 70 " "
	Főnyeremény 40.000 kor.	2-án.	Főnyeremény 30.000 kor.

Már az első részlet és 86 fillér postadíj beküldése ellenében kiadom a sorozatok és számlák tartalmazó részleteit azonnali játképpel.
Fleissig Sándor bankháza
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár XXXI. rendes közgyűlését

1903. évi február hó 21-én délután 4 óraker, az intézet helyiségében (IV., Deák Ferenc-utca 7. sz. I. emelet) tartja meg.

- Napirend:**
1. Az igazgatóság jelentése.
 2. Zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
 3. Mérleg megállapítása, nyeremény felosztása és kifizetés iránti határozatokozat.
 4. A felügyelő-bizottság, a választmányi tagok ülési jelenléti jegyei és a választmányi napbiztosok tiszteletdíjának megállapítása.
 5. Négy igazgatósági tag választása. Az újból alakítandó felügyelő-bizottságba és választmányba négy felügyelő-bizottsági és hatvan választmányi tag választása.
- Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében * f. é. február 18-áig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésre álland.
- Az igazgatóság.**
23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt elő részvény tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratot a letevő sajtó nevére.

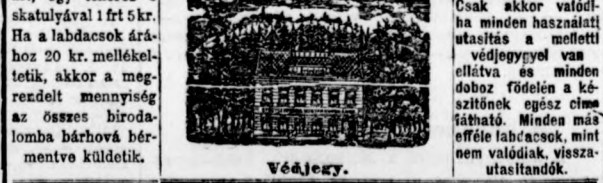
Tapasztalataim, melyeket több évi működésem alatt bécsi, német és belgiumi gyógyszerárakban szereztem, arra indítottak, hogy a dr. Kvapil orvosi utasítása szerint összeállított

Kárpáti egészségügyi labdacsokat

(malackai labdacsokat)

forgalomba hoztam, melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorbad, felfuodások, szédülés, fejfájás, váltóház, aranyér, bőrkürették, köszvény, vízkór és vesebajok ellen a legfeynyesebb sikerrel alkalmazhatók.

Széküldési forráttár: Friedrich János gyógyszerésznél Malackán, Pozsony megye.
Raktár: Budapesten: Török József gyógyszerész, Király-utca 12.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr. Ha a labdacsokat árhoz 20 kr. mellékelte, akkor a megrendelt mennyiséget az összes bírodalombá bárhová bérmentve küldetik.

Figyelmeztetés!
Csak akkor valódi ha minden használati utasítás a mellélt védjeggyel van ellátva és minden doboz födélén a készítőnek egész címe látható. Minden más efféle labdacso, mint nem valódiak, vissza utasítandók.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán.
Van szerencsém önnek tudtára adni, hogy az ön „Kárpáti labdacso” az egyedüli gyógyszer, mely egészségemet már több évek óta tartja fent, ezért minden ismerősemnek a legforróbban, mint a legjobb és leghatásosabb gyógyszer, kérek tehát utánvételt 2 tekercs labdacso küldeni. — Szatymás, 1900. dec. 17.

Tisztelt gyógyszerész ur.
Sziveskedjek az ön kitűnő hatáson kárpáti egészségügyi labdacsoiból sajtó használatára 2 tekercset küldeni. Közösítem mellett maradok tisztellett Cegléd-Berecl, 1900, VIII/4.

Tek. Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán.
Labdacsokat 10 bástást a használat igazolja. Kérem tehát küldjön részemre újra öt tekercset küldeni. Közösítem mellett maradok tisztellett Bács-Madaras, 1900. IV/4.

Tisztelt gyógyszerész ur.
A Kárpáti egészségügyi labdacsokat többek által nagyon hallottam dícsérni, minél fogva kérem részemre 2 tekercset postafordulattal küldeni. Tisztelettel Juhász János jegyző Tolcsván 1900. V/28.

Tek. gyógyszerész ur. Van szerencsém tudatni, hogy az ön kitűnő labdacsokat az előbbi években és most is használatom és mindig nagyon jó hatásuknak bizonyultak. Azért kérek 4 tekercsessel postánutántét mellett. Derecske, 1900. május 30.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán.
Van szerencsém önnek tudtára adni, hogy az ön kárpáti labdacsokat az egyedüli gyógyszer, mely egészségemet már több évek óta tartja fent, ezért minden ismerősemnek a legforróbban, mint a legjobb és leghatásosabb gyógyszer, kérek tehát utánvételt 2 tekercs labdacso küldeni utavéttel. Török-Szil-Miklós, 1900. V/18.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán.
Kérem nekem 1 tekercset híres malackai egészségügyi labdacsoiból utánvételt küldeni, mert azok hatása nagyszerű. Én most 63 éves vagyok a szelelt betegkedtem, de mióta az ön híres labdacsokat használtam, mindig jól érzem magamat. Ezért kívánom, hogy az ilyen orvosvezetés dícsere vissza tekinteteségének mindazon jószágát, melylyel a szenvedő emberiségnek segített. Hódos, 1899 január hó 9-án.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán.
Kérem híres kárpáti egészségügyi labdacsoiból 3 tekercset utánvételt mellett megküldeni. Örömmel tudtom önnek, hogy Buda körömben nagyon sok betegkedtem, de azon időktől fogva, mióta az ön kárpáti labdacsokat használtam, a legjobb egészségemet élvezem. Némuel együtt imádkozom az Istenhez, hogy önt a szenvedő emberiség javára még számos éven át a legjobb egészségében megtartsa. F.-Szt-Miklós, 1899. évi május hó 12.

A legkedveltebb kítűnő étvágytápláló gyomortisztító és hashajtó az

IGMÁNDI

— KESÉŰ-VIZ —
mert mint ilyen

a legjobb ízű,
gyorsan ható és félpóhárall ele-
gendő. Üvege 80 fillér. —
Kapható mindenütt, úgy a forrás-
tájságban:

Schmidthauer Lajos
gyógyszerésznél Komáromban.

Raktárak Budapest: EDESKUPY L. és LUX M. cégeknel.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	Monna Vanna	A kis fészek	Bob herceg	A bajusz
Csütörtök	Bánk bán	Az aranyember	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz
Péntek	Nincs előadás	Lady Windermere legyezője	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
Sombat	Moharózsza.	Monna Vanna	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
d. n. Vasnap este		Clemenceau	Bacsányi	A vereshajú	
	Öröög Róbert	Annuska	Kéz kezet mps	Bob herceg	A bajusz

Férfi és Női
Nemi Betegségeket
 ugyszintén
Vér, Bör- és Idegbajokat
 valamint
Férfigyengéséget
 (Impotentia)
Rendelő intézetében
 gyógyít biztos sikerrel a lerövidebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógyszerkezeléssel általánosan elismert szakorvos

Dr. Kajdacsy József
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
 Budapest, IV., Kigyó-utca 5. I. em.
 (Klotild-palota.)
 Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig.
 Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Csodálkozni fog!
 mely szépek az idek b... alkalmi... és szőre... tég... próbát és győz... meg róla.

Agulár Dávid
 Budapest, Erzsébet-körút 6/n.
 Férfi szalonakk. regatta 3.40 Kéi lak. kivágott --- 1.50
 Szalonakk. fűzős, dugos --- 3.80 Fehér v. szines atlasz --- 1.50
 Szévrő, box fűzős, dugos --- 4.--- Fehér, magas fűzős --- 3.---
 Valódi tóngróla --- 3.50 Lakk fűzős, gombos --- 3.40
 Tiszti lakkcipő --- 4.--- Szévrő, fél 2.50, magas --- 3.50

Arjegyék ingyen és bérmentve.
 Nem tetőz árát készséggel hievednek, vagy a pénzt minden levonás nélkül visszazadom.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK
 egmakaosabb helyen és idült folyatónál befoskendezés nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a

„Sanid labdacso”
 bizonyultak. Egy doboz 100 labdacso tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utavért melletti díszkerékű.

„Magyar Király” gyógyszer-tár
 Budapest, V., Marokkól-utca 3/a sz. (Erzsébet-tér sarok)

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huzszervi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
 specialista nemi bajokban emertátt kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindenemü

titkos betegséget
 (hugycsöfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzősőbb támadt idegbajokat).

Megleő az eredmény FÉRFIÜ GYENGESEGNÉL (IMPOTENCIA) még öregebb egyéneknél is.
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
 Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyszernek
 Rendeles deleitől 9-3-ig, este 6-8-ig.
 Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.
 Félémet; bejárt a lépésnél. Külön vártótermek.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP

GICHNER JANOS
 paplan, matró és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, valdior seb. nagy rakta.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
 Arjegyékot kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölletnek, nem tetőz árak kisereltek nek, vagy a pénz visszazadul.

1 keszeahatáható vasgő 9 db	10.---	1 uődi sodrony ágybetét	6.---
kivehető matróca	10.---	1 tengerifü matróca	4.50
1 rouge paplan	1.80	1 ágybetét	12.---
1 prima	2.80	1 löszér	12.---
1 seachmir paplan	3.40	1 ablak köpör függöny	1.---
1 satin	3.80	1 k. tunis	1.50
1 atlasz eschmir	4.80	1 granj	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	2 ágy, 1 asztaltartó boursé	5.50
1 fodros selyem at. papl.	13.50	1 k. gyapjn	12.---
1 jó vásson paplan lepedő	2.---	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágy	1.80	1 k. minikósi	7.---
1 szanell ágytakaró pokróc	2.50	1 ágyelők	0.85
1 gyapjn	1.50	1 tapistry ágyelők	1.50
1 jó löpökro	1.50	1 mtr. jó faldezőnyeg	4.40
1 uődi pokróc	4.90	1 k. minikósi	7.---
1 uőp fali szőnyeg	7.50		

Szőlő-lugast ültessünk
 minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlő-raj alkalmas (hárs mind kussó természetű), mert nagyobbra ha meg is nő, termést nem hoz, ezért nem érte el sokan eredményt eddig. Hol legyenek alkalmas fajokat ültettek, azok bőven előjárják hársukat az egész szőlőerdei idején a legkiválóbb munkásságot és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindent megtermen a minosen oly hárs, melynek fala mellett a legkevesebb gondossággal felnevelhető ne volna; ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek sőt a legremekesebb díszelő, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használatú részekből. Ez a legbiztosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatú katalógus bárkinél ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezzápon tudatja.

Ermelleki első szőlőültvény-telep, Nagy-Kágya, Székelyföld.

„The Gresham”
 életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók:
 Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. társaság házában.

A társaság vagyona 1901. decem-ber 31-én --- kor. 190,871.731.---
 Evi bevétel biztosítások és kamatból 1901. évi december 31-én 31,555.392.---
 Kifizetések, biztosítási és járadéki szorzódások, valamint visszavárások stb. utáni a társaság fennállása óta (1848) 426,999.043.---
 Az 1901. évben a társaság 5556 kőbénynt állított ki --- 50,727.261.94 összeg értékben. ---
 Prospektusokkal és díjtábláztokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokat, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a keleti főkiá Budapest, valamint ennek ügynekei a fiók minden nagyobb városában.

Egyedül valódi angol Balsam Thierry A. gyógyszerész-től
 Köszegességgyűlleg megvizsgálva és jóváhagyva.
 Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balsam bőséggel és külsőleg használható. --- 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél előrhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhus és köpértiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régebbi betegségeket is gyógyít. 2. Kiváló hatással van torokgyulladásnál, rekedtségénél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kírítja a hideglelést. 4. Megleő gyorsan gyógyít gyomorgörcsöt, kólikát és szagatásokat. 5. Jótékony hasajtó és vörtszítító, tisztítja a veséket, megszünteti hypocondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kiváló hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpénés, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőfőzést, valamint a száj- és gomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint hópörénés, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrés. ruh, kosz és kiütések, megszüntíti továbbá a főfájást, zúgást, szagatást, kőszvénynt, fülfájást stb. Teséék mindig vigyáznai a zöld apóca-védjegyre, mint felt látható! Hamisításoktól legjobbb óvzser egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postafiólmására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hoztatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg lőzetes utalványozása vagy lőzetése mellett.

Thierry A. gyógyszer. balsama és centifoliakenőse.
 E két gyógyszerében főülmulhatatlan szer, sokasem remél, el általában mind régebbi szer, annál régebbi kősebb és hatékonyabb, és nem a megő, amő pedig a hűder nem árt, sőt, így tehát az év bármely szakában küldhető. Mindmő mindig van hatása és segítene, legálább az orvosi megőreztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy effőle sokszorosra ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legőrebb a pénzét folytse ki, hanem maradjunk csak a melletti a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható, analízist teljesen ártatlan, világítói szerűk, melyeknek minden oszadónál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valóidán kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni!

Thierry (Adolf) Limited Órangyal-gyógyszertára, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellé.
 Kőzp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zágrádban: Mittobach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerészéknél.

A KI Kossuth korát
 alaposan ismerni akarja, azt a kort, amelyben Kossuth lángszelleme a hazá sorsát irányította, rendelje meg

1. Gracza György
 Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története című nagy munkáját, amely a szabadságharc legkimerítőbb forrásmunkája. --- Ára öt díszkötésben, eszerint több illusztrációval 70 korona

2. Varga Ottó
 Az Aradi Vértanúk Albuma című művét, amely a tizenhárom martír megható emlékmőve, számos illusztrációval, quart alakú díszkötésben. Ára 15 korona. Mind a két munka külön-külön vagy együtt is megrendelhető csekély havi részletfizetéssel a kiadónál: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) és kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, VI., Andrássy-út 71. szám.

Kataphorese
 Uj gyógymód!
 Főülmulhatatlan gyógyhatású
IDEG-, NEMI-,
 bőr-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, önfertőzés utóbajai és férfui gyenaségi állapotok, impotentia gyökere, gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyszeriker után fizethető. Elsőrendű intézet mintaszertű gyógytermeivel.

BUDAPEST,
 Teréz-körút 44., I. em.
Dr. Mitzger Tivadar
 személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjlanul válasz.

BUTOR!!
 Nagybecsű vevőim bizalma állal készletve éreztem magamat, fizetemet nagyobbban, a jelenkornak megfelelőleg berendezni és ezért áthelyezni.
 20 év óta élvezett bizalomért ez uton mondok köszönetet és kérem azt részemre új helyiségemben továbbra is fenntartani.
 Allandó készlet ebédű, háló-, uri- és szalon-berendezésekből, Barokk, Seccsio, O-német és Renaissance kivitelben, egyszerűtől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN
 asztalos és kárpitos
 Kerepesi-ut 28., 1/2 em.
 Arjegyékot ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!
Dóczi Lajos Munkái
 első végleges kiadásának ötödik és hatodik kötete.

V. kötet:
Beszélekek és Vázlatok II.
 Ára fűzve 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona.

VI. kötet:
Schiller Költeményei.
 Ára fűzve 6 korona, pompás díszkötésben 9 korona.
 Az első végleges kiadás 10 kötet. Ára díszkötésben 75 kor.

Az egyes kötetek külön is kaphatók.

I. Goethe—Faust	---	---	fűzve 6.---	kor. kötve 9.---	kor.
II. Csók	---	---	4.---	---	7.---
III. Széchy Mária	---	---	4.50	---	7.50
IV. Beszélekek és vázlatok I.	---	---	4.---	---	7.---
V. Beszélekek és vázlatok II.	---	---	4.---	---	7.---
VI. Schiller költeményei	---	---	6.---	---	9.---

Előközületben Utolsó szerelem. • Vegyes párok. • Vera grófnő. •
lévő kötetek: Költemények.

A tíz kötet részletfizetésre, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó cégégnél:

LAMPTEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
 os. és kir. udvari könyvkereskedésben
 Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám.

